

ÖVERSIKTSPLAN

för Härnösands kommun 2011 – 2025



– en balans mellan att utveckla och att bevara



Härnösands
kommun

Översiktsplan för Härnösand kommun

2011 – 2025

– en balans mellan att utveckla och att bevara

I kommunal planering ser vi till att det förflutna bevaras på ett sätt som möjliggör människors drömmar och utvecklingen av samhället. Framtiden bygger på historien, och Härnösand har verkligen en rik och omväxlande historia.

All planering i Härnösands kommun ska vara hållbar i ett långt perspektiv. Långsiktiga lösningar måste introduceras och det ska göras en avvägning mellan nutidens krav och framtidens utmaningar.

Användningen av mark och vatten ska ske på ett sådant sätt att den långsiktiga produktionsförmågan, den biologiska mångfalden samt natur-, kultur- och friluftsvärden bevaras och utvecklas.

Härnösand har underbara chanser att framstå som en attraktiv plats för medborgare och fö-

retag. Goda kommunikationer, en hög kvalitet i skolor, vård och omsorg samt ett levande kultur- och fritidsliv är grundläggande i den framtida utvecklingen. Planeringen av nya bostäder och områden ska präglas både av ambitionen att vår attraktiva miljö blir tillgänglig och av att kvaliteter i den fysiska miljön värnas.

En ny översiktsplan har nu tagits fram. Det har skett med utgångspunkt i de öppna möten där organisationer och medborgare har fått tillfälle att ge sina synpunkter. Förändringar i kommunen och omvärlden kan leda till nya beslut som rör mark- och vattenanvändningen. Ändringar i översiktsplanen måste göras även fortsättningsvis. Avsikten är dock att grunddragen i planen skall vara så genomarbetade och förankrade att den kan utgöra ett bra underlag för kommunens fysiska planering under lång tid framöver.

Översiktsplanen finns tillgänglig på kommunens hemsida www.harnosand.se

Härnösand den 9 mars 2011



Fred Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande



Härnösands
kommun

Innehåll

1	Vad är en översiktsplan	4	9	Trafik och kollektivt resande	29	16	Grönstruktur	46
1.1	Läsanvisning	5	9.1	Resecentrum	29	16.1	Öppet landskap	46
1.2	Allmänna utgångspunkter	5	9.2	Busstrafik	29	16.2	Skogsmark och	
2	Hållbar planering	7	9.3	Tågtrafik	30		mångfunktionella skogar	47
2.1	Miljökonsekvensbeskrivning	7	10	Infrastruktur	31	17	Friluftsliv och rekreation	48
3	Framtidsbilder	9	10.1	Gång- och cykelvägar	31	17.1	Rekreati- och strövområden	48
4	Övergripande ställningstaganden	11	10.2	Järnväg	32	17.2	Fritidsanläggningar	49
5	Regional utveckling	12	10.3	Vägar och gator	33	18	Energi	50
5.1	Mellankommunala intressen	13	10.4	Hamn	34	18.1	Vindkraft	50
6	Riksintressen	15	10.5	Flyg	34	19	Teknisk försörjning	51
7	Risk, sårbarhet och hälsa	18	10.6	Internetförsörjning	34	19.1	Fjärrvärme	51
7.1	Ras, skred och erosion	19	11	Industrimark	35	19.2	El	51
7.2	Väg och järnväg		11.1	Godstrafik-/transporter	35	19.3	Avfallshantering	52
	samt transport av farligt gods	19	12	Näringsliv	36	19.4	Vatten och avlopp	52
7.3	Buller och vibrationer	20	12.1	Handel	36	20	Mark- och vattenanvändning	55
7.4	Miljöfarliga verksamheter		12.2	Näringar på landsbygd	37	20.1	Generella riktlinjer	55
	och skyddsavstånd	21	12.3	Besöksnäring	37	20.2	Utvecklingsområden	58
7.5	Dricksvattenförsörjning	22	13	Kulturvärden	38	21	Regler om markens användning	63
7.6	Klimatförändringar		14	Miljö	40	21.1	Detaljplan	63
	och klimatanpassning	23	14.1	Luft	40	21.2	Områdesbestämmelser	63
8	Bygga och bo	24	14.2	Förorenade områden	41	21.3	Samlad bebyggelse	63
8.1	Boende på landsbygd	25	14.3	Materialtäkter	42	21.4	Områden utanför	
8.2	Attraktivt kust-		14.4	Radon	42		samlad bebyggelse	63
	och strandnära boende	26	14.5	Elektromagnetiska fält	42	21.5	Fördjupningar och tillägg	64
8.3	Centralt boende	27	15	Naturvård	44	Kartor		65
			15.1	Vatten – en naturmiljö	45	Länsstyrelsens granskningsyttrande		94

Bilagor: Utlåtande

Strategisk miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Förklaring till kartor

1 Vad är en översiktsplan

► Åter innehållsförteckning



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

En översiktsplan ska innehålla kommunens ställningstaganden beträffande användning av mark- och vattenområden samt ange hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas. Både riksintressen och andra allmänna intressen ska beaktas.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) är det obligatoriskt för alla kommuner att ha en översiktsplan. Kommunfullmäktige ska minst en gång

per mandatperiod göra en översyn och ansvara för att planen uppdateras.

Varje kommunal nämnd, förvaltning och bolag har ansvar för att beslut och arbete sker i enlighet med översiktsplanens mål och riktlinjer. Beslut som strider mot översiktsplanen ska motiveras och normalt prövas politiskt.

För att kunna belysa mer detaljerade frågor för vissa områden eller teman, arbetar kommunen med fördjupningar och tematiska tillägg till översiktsplanen.

Under rubriken ”Läs mer” framgår i varje avsnitt vilka aktuella fördjupningar och programarbeten samt övriga relevanta policyer, riktlinjer, visioner eller annat som har använts som grunddokument. Dessa är inarbetade i översiktsplanen och ska i fortsättningen endast hanteras som ett underlagsmaterial. I de fall där översiktsplanens innehåll skiljer sig från övriga dokument gäller översiktsplanen.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska vara vägledande vid exempelvis beviljande av bygglov. Översiktsplanen ska också ligga till grund för kommunens andra planer och program samt vara en vägledning för andra myndigheters arbete.

Inriktningen i översiktsplanen ska fullföljas genom juridiskt bindande beslut och planer, såsom detaljplaner, områdesbestämmelser, naturreservat med mera.

Enligt PBL ska följande framgå av planen:

1. grunddragen när det gäller den avsedda användningen av mark- och vattenområden
2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer
4. områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 § första stycket miljöbalken

Kommunen kommer att utreda och peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i ett kommande tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Härnösands kommuns översiktsplan ska fungera som en vägvisare för kommunens framtida utveckling till och med år 2025.

Översiktsplanen ska ligga till grund för all planering och utveckling i Härnösands kommun. Därför är det viktigt att alla som arbetar med berörda områden har god kännedom om innehållet i översiktsplanen.

Till översiktsplanens antagandehandling ingår, utöver detta dokument även Strategisk miljökonsekvensbeskrivning, Utlåtande samt Bilaga till kartor.

Läs mer...

Plan och Bygglagen kap. 4

Arbetsprocessen

Arbetet med den nya översiktsplanen inleddes 2008 med en omfattande dialog med kommunens medborgare. Dialogen syftade till att fånga in framtidsidéer och stärka engagemang- et inför framtagandet av en ny översiktsplan. Dialog har också förts med vissa av kommunens olika intressegrupper, exempelvis pensionsrådet, handikapprådet, landsbygdsrådet och näringslivsrådet.

Under dialogmötena inkom över 1 000 synpunkter och idéer.

Översiktsplanen har tagits fram i ett brett samarbete mellan tjänstemän från olika förvaltningar, kommunala bolag samt politiker från alla partier som är representerade i fullmäktige. Dessutom har representanter från bland andra Trafikverket, Räddningstjänsten och Länsmuseet Murberget deltagit i arbetet.

Under perioden 10 november 2009 till 31 januari 2010 var kommunens förslag till översiktsplan ute på samråd. Under samrådet hade myndigheter och övriga berörda möjlighet att komma med synpunkter på förslaget. Efter samrådsperioden har kommunen upprättat en samrådsredogörelse. Syftet med den är att redovisa och bemöta de synpunkter som har framförts samt att presentera de förändringar i översiktsplanen som samrådet har medfört.

Översiktsplanen har varit utställd för slutlig granskning under perioden 15 september till 15 november 2010. De synpunkter som har framförts under utställningstiden och kommunens bemötande har sammanställts i ett Utlåtande.

Läs mer...

Beskrivning av arbetsprocessen med översiktsplanen (Härnösands kommun)

Samrådsredogörelse (Härnösands kommun, 2010)

Utlåtande (Härnösands kommun, 2011)

1.1 Läsanvisning

Översiktsplanen är indelad i kapitel utifrån ämnesområde. Till många av kapitlen finns tillhörande kartor. Som stöd till kartmaterialet finns även en bilaga som ger ytterligare information när det gäller riksintresse, kulturvärden och naturvård.

I kapitel 20, Mark- och vattenanvändning, presenteras en sammanställning av de riktlinjer som gäller för kommunens mark- och vattenområden. Även förslag till ny markanvändning redovisas.

I kapitel 21, Regler om markens användning, beskrivs kortfattat innebörden av bland annat en detaljplan, områdesbestämmelser och fördjupad översiktsplan.

I översiktsplanen finns **övergripande ställningstaganden** och **områdesspecifika ställningstaganden** – båda är långsiktiga politiska mål. Övergripande ställningstaganden gäller

generellt, medan områdesspecifika ställningstaganden återfinns i aktuellt kapitel. Ställningstagandena ska fungera som riktlinjer för kommunens mark- och vattenanvändning.

I vissa kapitel finns **Att göra-punkter**. De visar hur kommunen ska arbeta för att ställningstagandena ska kunna uppnås. En målsättning är att dessa punkter genomförs inom fyra år efter att planen antagits.

Under rubriken ”**Läs mer**” görs genomgående hänvisningar till lagtexter, visionsprogram samt till övriga relevanta dokument och hemsidor.

1.2 Allmänna utgångspunkter

Arbetet med översiktsplanen har haft ambitionen att utgå från fyra övergripande perspektiv: genus-, barn-, folkhälso- och tillgänglighetsperspektivet. Dessa perspektiv ska alltid finnas med när planer och program tas fram. Vidare ska allt planarbete präglas av en ekologisk grundsyn genom lokala miljömål och miljö kvalitetsnormer.

Genusperspektiv

I ett jämställt och hållbart samhälle ska kvinnor och män ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. För att uppnå detta krävs en analys av samhället, och i detta fall samhällsplaneringen, utifrån ett genusperspektiv. Analysen ska synliggöra hur makt och resurser

fördelas mellan män och kvinnor och visa vad som behöver förändras för att uppnå ett jämställt samhälle och jämställdhet i planeringen. I översiktsplanen stärks jämställdheten bland annat genom möjligheter till utökad kollektivtrafik och tryggare parker.

Barnperspektiv

Barns intressen, behov och engagemang ska tas till vara i kommunal planering. Vuxenvärlden måste vara öppen för barns och ungas möjligheter att påverka samhällsplaneringen. I översiktsplanen har barn haft möjlighet att påverka genom medborgardialogen. Särskild vikt läggs vid barns behov exempelvis genom utformning av det offentliga rummet samt av gång- och cykelvägar.

Folkhälsoperspektiv

Folkhälsan är av stor betydelse för samhällsutvecklingen. Insatser för en bättre folkhälsa ingår som ett viktigt led i arbetet för ett hållbart samhälle. När befolkningen mår bra kan fler arbeta, vara kreativa och delta i samhällsutvecklingen. Den fysiska planeringen har en strategisk uppgift att skapa arenor och miljöer i kommunen för att stödja kommunens folkhälsomål. I översiktsplanen är folkhälsoperspektivet representerat under de flesta kapitlen. Ett exempel är bevarandet av tätortsnära skogar samt förstärkta grön- och rekreationsområden kring vatten.

Tillgänglighetsperspektiv

Det offentliga rummet (stadsmiljön) ska vara tillgängligt för alla på lika villkor. Funktionsnedsättningar ska inte vara ett hinder för att delta i samhällslivet. Tillgänglighetsperspektivet ska finnas med vid allt utvecklingsarbete, så att både inne- och utemiljöer blir anpassade för alla.

Läs mer...

Folkhälsopolitiskt program 2007-2011

(Härnösands kommun)

Jämställdhetspolicy (Härnösands kommun)

Jämna steg (Boverket)

Lokala miljömål

För att möta kommande utmaningar i form av till exempel resurshushållning och klimatförändringar har Härnösand utarbetat ett antal lokala miljömål, som i sin tur bygger på nationella och regionala miljömål. De lokala miljömålen är grupperade under fem övergripande profilmål: Bra boende, Nära natur, Rena vatten, Ren energi och Slut kretsloppen.

Bra boende handlar om att kunna bo lugnt, säkert, vackert och hälsosamt, samt att ha nära till natur och viktiga servicefunktioner. Utomhusmiljön ska ha ren luft, ren mark, rent vatten och vara fri från störande buller.

Nära natur handlar om att ekosystemet och den ekologiska mångfalden har ett egenvärde och att hänsyn ska tas till det, oberoende av människans behov. Dessutom är naturen och dess djur-

och växtliv av stor betydelse för människans bruk av resurser samt för vårt välbefinnande via rekreation och friluftsliv. Vi har inte rätt att påverka kommande generationers möjlighet att leva ett gott liv genom ohållbart resursnyttjande och minskad biologisk mångfald.

Rena vattnet handlar om att både människor och djur ska ha tillgång till vatten som är fritt från föroreningar och onaturligt höga halter av näringsämnen.

Ren energi handlar om att vi ska energieffektivera och använda förnyelsebara energikällor.

Slut kretsloppen handlar om att vi skapar förutsättningar för att återanvända och återvinna restprodukter. Miljöfarliga ämnen och produkter tas ur kretsloppen som avfall.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken år 1999. Kommunen och myndigheter har en skyldighet att alltid iaktta miljökvalitetsnormer vid planering och planläggning. Överskrids en miljökvalitetsnorm ska åtgärder vidtas enligt upprättat åtgärdsprogram.

Härnösands kommun omfattas i dagsläget av miljökvalitetsnormer för utomhusluft samt för yt- och grundvatten.

Läs mer...

Miljöbalken kap. 5

2 Hållbar planering

► Åter innehållsförteckning

Med hållbar planering och utveckling menas: "Att försäkra sig om att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov."

(Citat från Brundtlandskommissionens rapport)

Planeringen i Härnösands kommun ska vara långsiktigt hållbar ur ett ekologiskt, sociokulturellt och ekonomiskt perspektiv. Hållbar utveckling består av tre, av varandra ömsesidigt beroende, delar:

- **Ekologisk hållbarhet** handlar om att långsiktigt bevara vattnens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska negativ påverkan på naturen och människan samt ekosystemets resurser.
- **Social hållbarhet** handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls.
- **Ekonomisk hållbarhet** handlar om att hus hålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt.

Hållbar planering innebär att ta hänsyn till alla tre dimensioner och planera för ett optimalt samspel mellan dem. Det betyder att det i planeringen ska göras en avvägning mellan nutidens krav och långsiktig hållbarhet.

Användningen av mark och vatten ska ske på ett sådant sätt att den långsiktiga produktionsförmågan, den biologiska mångfalden samt natur-, kultur- och friluftsvärden bevaras och utvecklas. Den markanvändning som föreslås i planen, ska vara noggrant utredd och särskilt företräde ska ges till utveckling som följer kommunens övergripande ställningstagande rörande minskad klimatpåverkan.

Härnösand har sedan 1980-talet haft en minskande och åldrande befolkning.

För att vända den utvecklingen är det därför mycket viktigt, och en utmaning, att göra kommunen attraktiv med arbetstillfällen, skolor, vård och omsorg, goda kommunikationer samt ett levande kultur- och fritidsliv.

Läs mer...

Strategisk Boendeplanering 2009 (Härnösands kommun)
Befolkningsstatistik från SCB

2.1 Miljökonsekvensbeskrivning

Enligt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) ska en MKB upprättas för kommuntäckande översiktsplaner. Detta eftersom de anger förutsättningar för verksamheter som antas ha betydande miljöpåverkan.

Målet med konsekvensbedömningen är:

- att identifiera, beskriva och bedöma den betydande positiva och negativa miljöpåverkan planen kan antas medföra
- att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas
- att redovisa mark- och vattenanvändning i planen, samt hur den bebyggda miljön utvecklas och bevaras
- att visa hur riksintressen, miljö kvalitetsnormer, mellankommunala frågor samt hälsa och säkerhet (inklusive risk för olyckor, översvämning och erosion) tillgodoses i planen
- att identifiera målkonflikter mellan olika miljömål samt mellan miljömål och andra samhällsmål (markanvändning och annan resursanvändning) och utifrån detta föreslå relevanta åtgärder och uppföljning.

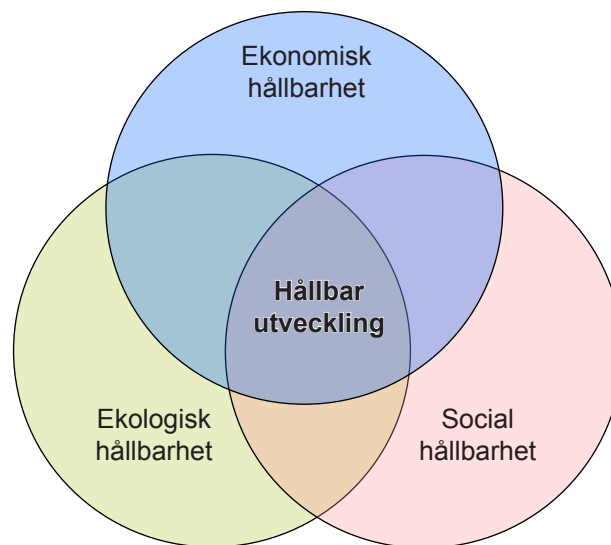
Eftersom översiktsplanen är av övergripande karaktär har kommunen valt att kalla MKB:n för en strategisk miljökonsekvensbeskrivning. Detta för att understryka att MKB:n endast kan hantera frågorna på ett generellt och övergripande sätt. Ytterligare miljökonsekvensbeskrivningar kommer att upprättas på detaljnivå i nästa skede i planprocessen, det vill säga vid fördjupad översiktsplan, planprogram eller detaljplan.

För ytterligare information om kriterier och metod för bedömning, se Strategisk miljökonsekvensbeskrivning.

Läs mer...

Strategisk miljökonsekvensbeskrivning (Härnösands kommun, 2011)

Förordningen (1998:905) om MKB



Hållbar utveckling definieras som "en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov".

En hållbar utveckling har tre dimensioner: Miljödimensionen, den sociala dimensionen och den ekonomiska.

3 Framtidsbilder

► Åter innehållsförteckning

Framtidsbilderna är ett politiskt dokument som sträcker sig fram till år 2025. Dokumentet visar en önskad utveckling av kommunen och har tagits fram i ett samarbete mellan politiker från samtliga partier med mandat i Härnösands kommunfullmäktige.
(Beslut i KF 2009-03-30)



Foto: bilderarkivet.se

Det nära livet

I Härnösands kommun lever invånarna ”det nära livet”. De har nära till arbete och fritidsaktiviteter, till stadens utbud och till naturen. Det är också nära mellan människorna. En känsla av att ”ingenting är omöjligt, tillsammans klarar vi det”, skapar utveckling i form av nya varor, tjänster och näringar. Härnösandsborna är stolta ambassadörer för Härnösand och kommunens nyskapande samverkan och dialog med medborgarna och näringslivet är en förebild för övriga landet. Härnösands kommun erbjuder samtliga invånare hög livskvalitet genom livets alla skeden. En kvalitativ vård, skola och omsorg ger invånarna en bra uppväxt och en trygg ålderdom.

Härnösand och vattnet

Vattnet är en av Härnösands kommuns största tillgångar. Den goda tillgången på sjö- och havsnära områden i hela kommunen ger möjlighet till både attraktiva boenden och ett vattennära friluftsliv. I centrum utvecklas kajområdena och gästhamnarna i samklang med de anrika gamla byggnaderna. Det ger en livlig och stadsnära maritim miljö som lockar många besökare, inte minst båtturister. Härnösands hamn skapar många arbetstillfällen och är ledande på gods- och persontransporter över Bottenhavet.

Härnösand och kommunikationerna

Härnösand ligger strategiskt, mitt i en stor arbetsmarknadsregion som sträcker sig från Umeå i norr till Gävle i söder. Tack vare den utbyggda järnvägen är pendlingstiderna goda även på långa avstånd. Detta attraherar många att bosätta sig i Härnösands tätort eller på den omgivande landsbygden. Den nya sträckningen av E4 utanför centrala Härnösand minskar miljöbelastningen och minimerar transporterna av miljöfarligt gods genom tätbebyggda områden. Närheten till flyget innebär att vi aktivt kan delta i det internationella samarbetet. Ett förbättrat vägnät och ett ökat underhåll innebär en positiv utveckling för landsbygden. Ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät ger utmärkta möjligheter att gå eller cykla till jobb och skolor.

Härnösand och arbetslivet

Härnösands kommun är ett kraftfullt administrativt centrum för hela norra Sverige. Härnösand är också den kommun i regionen där näringslivsklimat och nyföretagande har utvecklats mest. Offentlig förvaltning kompletteras med flera, nya slagkraftiga och kreativa näringar som skapar utveckling, både i tätorten och på landsbygden. Tillsammans med grannkommunerna är Härnösand ett ledande centrum kring utbildning, forskning och tjänster när det gäller samhällsstörningar och allvarliga kriser. Kommunen har tillsammans med näringslivet

skapat nya mötesplatser där olika näringar kan mötas och samarbeta. Sammantaget har kommunen en varierad och stabil arbetsmarknad.

Härnösand och det livslånga lärandet

Härnösand bygger vidare på sin långa tradition som utbildningsstad och ligger i framkant när det gäller den pedagogiska utvecklingen. Begreppet ”det livslånga lärandet” har en central plats inom kommunens alla skolor liksom inom folkbildning och våra viktiga specialpedagogiska verksamheter.

Mittuniversitetet och Härnösands kommun driver tillsammans utvecklingen för att hitta nya modeller för lärande och undervisning, anpassade efter olika människors verklighet. Mittuniversitetet har en stark position i både Sverige och världen med flera nya forskarutbildningar. Härnösands kommun erbjuder en god lärandemiljö och har hög uppfyllelse av de mål som sätts upp inom skolan.

Härnösand och miljön

Härnösands kommun har en tydlig miljöprofilering och den ekonomiska utvecklingen präglas av ekologisk hållbarhet. Kommunen är en av de ledande på energibesparing och kommunorganisationen använder i möjligaste mån lokalt producerade varor och tjänster. Härnösand ligger långt fram när det gäller utbildning och utveckling av ny teknik, som till exempel sol- och vind energi.

Härnösand och besökarna

Härnösand är en del av destination Höga Kusten och har en viktig funktion i Höga Kustensamarbetet. Tillsammans med övriga kommuner erbjuds ett mycket brett utbud av aktiviteter och upplevelser. Kommunen har flera mycket intressanta natur- och kulturmiljöer som vidareutvecklas i aktiv dialog med medborgarna. Många av våra naturvärden paketeras tillsammans med andra kulturyttringar, som till exempel teater och dans, för att skapa mervärden.

Härnösand och kulturen

Härnösands traditionellt rika kulturliv står starkt och fortsätter att utvecklas. Kulturen har en viktig social och ekonomisk funktion och skapar mängder av mötesplatser för individer, företag och samhälle. Kulturen ökar inte bara livskvaliteten, utan ger även arbetstillfällen. Härnösand har inom Arkiv – Bibliotek - Museiområdet (ABM) unika besöksmål i form av Landsarkivet, Arkivcentrum Nord på Kusthöjden, Sambiblioteket och Murberget. Speciellt arkiven har uppmärksammat kraftigt både nationellt och internationellt.

Härnösand och fritiden

I Härnösands kommun är det nära till naturen, men också till anläggningar och andra utrymmen för alla de fritidsaktiviteter som människor ägnar sig åt. Ett rikt och brett föreningsliv bidrar starkt till att öka Härnösandsbornas livskvalitet.

Härnösand och världen

Härnösand är känt i både Europa och världen för sitt internationella arbete. Framför allt har engagemanget hos kommunens ungdomar gjort Härnösand till en träffpunkt för unga från hela världen. Nya kunskaper och erfarenheter, bland annat via invånare med utländsk bakgrund, berikar och utvecklar kommunens internationella arbete och kontakter.

4 Övergripande ställningstaganden

De övergripande ställningstagandena har utformats i linje med de allmänna utgångspunkterna, hållbar planering, medborgardialogen och de politiska framtidsbilderna.

De övergripande ställningstagandena gäller hela översiktsplanen, även där inget specifikt ställningstagande finns.

• **Ekologisk hållbarhet:**

Klimatstrategi 1 (bebyggelse):

Allmän prioritering vid ny bebyggelse (bostäder, industri och handel) görs enligt följande prioriteringsordning:

1. Förtäta befintlig bebyggelse
2. Bygg nära befintlig infrastruktur och kollektivtrafikstråk
3. Bygg helt nya områden

Klimatstrategi 2 (infrastruktur):

Allmän prioritering vid nybyggnad av infrastruktur görs enligt följande prioriteringsordning.

1. Cykeltrafik
2. Gångtrafik
3. Kollektivtrafik
4. Biltrafik

Teknisk försörjning

En ekologisk grundsyn som främjar ett långsiktigt hållbart resursnyttjande ska tillämpas inom energiförsörjning, vatten- och avloppshantering, planering och byggnader samt inom avfallsområdet.

Natur

Ekosystemen i kommunen är inte bara värdefulla som resurser och rekreationsmöjligheter utan har även ett egenvärde. Den fysiska planeringen bör därför ta särskild hänsyn till ekosystemens sårbarhet och möjlighet att reproduceras över tid.

• **Demokrati, folkhälsa, trygghet och säkerhet:**

Den fysiska planeringen ska skapa förutsättningar för levnadsvanor som främjar hälsa och välbefinnande.

Kommunens planprocesser ska vara öppna och tydliga. Medborgarna ska bjudas in att påverka planer och program och särskild vikt ska läggas vid att nå god representativitet för alla åldersgrupper, kön, etniciteter och särintressen.

Den fysiska planeringen ska skapa trygghet och tillgänglighet för alla.

Den fysiska planeringen ska tydliggöra risker och hot gällande trafik, vattensäkerhet, skadegörelse, brand och stora samhällsolyckor samt förebygga olyckors uppkomst.

Kommunen ska ta till vara de möjligheter för tillväxt och utveckling som kan ges med stöd av EUs regionala fonder och andra program.

• **Närings- och arbetsliv:**

Näringslivet ska ges goda möjligheter att etablera sig och expandera.

Härnösand är en del av Höga Kusten och ska utifrån det ha en hög attraktionskraft som ger en långsiktig, konkurrenskraftig besöksnäring som bidrar till ökad tillväxt och social hållbarhet.



Foto: Sara Nylund

5 Regional utveckling

► Åter innehållsförteckning



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Härnösands kommun arbetar för att genom strategisk regionsamverkan nå högre effektivitet och minskade kostnader. Kommunen är, liksom länet och regionen i övrigt, berörda av global utveckling och beslut som inte kan påverkas lokalt eller regionalt.

En ny statlig länsindelning eller regional indelning torde påverka Härnösand i allra högsta grad. Hur detta kommer att lösas är givetvis av

stort intresse för kommunen och kommer att vara en viktig diskussionsfråga framöver.

I takt med förbättrade kommunikationer ökar möjligheten till ett större regionalt samarbete. Orterna i kommunen kommer att ingå i en större helhet och utvecklas från lokalsamhällen till att bli delar av en större funktionell arbetsmarknadsregion.

De regionala utvecklingsprogrammen har stor betydelse för kommunen. Det Regionala tillväxtprogrammet (RTP) för Västernorrland 2008-2010 med perspektiv på 2013, är ett sektorsprogram för ett hållbart näringslivsriktat tillväxtfrämjande. Programmet bygger på länsstrategin Vision Västernorrland 2010 (RUP). Programmen ska underlätta regionalpolitiska insatser nationellt och på EU-nivå. Förutom RTP och RUP har kommunerna i länet ett flertal andra sektorsprogram framtagna av länsstyrelsen att förhålla sig till i den framtida planeringen.

Även Landstinget, som svarar för hälso- och sjukvården och också har en viktig roll för bland annat kollektivtrafiken och kulturen i länet, har utvecklingsplaner som har betydelse för kommunens framtid.

Den nya sammanhållningspolitiken inom EU betonar gränsöverskridande samarbeten, vilket ställer krav på ett aktivt deltagande. Härnösands kommun har länge samarbetat med andra

kommuner, regioner och länder kring olika utvecklingsprojekt. Öppenhet och intresse för internationella frågor ska utgöra en självklar del av kommunens verksamhet. Lika viktigt är att ta vara på de kunskaper och erfarenheter som Härnösands nya invånare bidrar med.

Läs mer...

*Internationell policy för Härnösand
(Härnösands kommun)*

*Länsstyrelsens sektorsprogram
Sundsvallsregionen*

5.1 Mellankommunala intressen



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Infrastruktur

Med förbättrade väg- och järnvägskommunikationer kan pendlingsområdena vidgas. Detta gäller framför allt längs sträckorna Sundsvall-Härnösand-Kramfors-Örnsköldsvik och Härnösand-Kramfors-Sollefteå.

Även till Gävle och Umeå samt till delar av inlandet kan acceptabla dagliga pendlingsavstånd för boende i Härnösand komma till stånd.

Det är viktigt att regionen får en enkel och snabb förbindelse till Stockholm och Arlanda

flygplats. En ny dragning av järnvägen mellan Härnösand och Sundsvall utgör en viktig del i detta. Ny sträckning innebär kortare restider mellan Sundsvall och Härnösand och i förlängningen för hela sträckan mellan Umeå och Stockholm. För att restiden ska kortas ytterligare bör en dubbelspårig järnväg byggas mellan Härnösand och Gävle.

För att underlätta pendling med tåg inom regionen måste antalet hållplatser för regionaltåg utökas. Det måste dock göras en avvägning mellan ökad tillgänglighet och längre restider. Fler tågstopp måste ställas mot den längre restid som stoppen innebär.

Goda bussförbindelser inom och över kommunens gränser kommer även fortsättningsvis att vara betydelsefulla för regionen.

Härnösands kommun har beslutat att reservera mark för en E4-förbifart väster om centralorten. Det skulle innebära att vägsträckan mellan orter norr och söder om Härnösand blir 7-10 kilometer kortare. Uppskattningsvis skulle även ungefär hälften av den tunga trafiken genom staden försvinna.

Ett väl fungerande resecentrum är en förutsättning för god trafikförsörjning till och från Härnösand. Att utveckla attraktiva bytespunkter och bygga ut pendlarparkeringar kommer att vara avgörande för hur det kollektiva resandet utvecklas i framtiden. Detta har betydelse för

ett hållbart boende, inte minst på landsbygden.

Flyget har stor betydelse för regionens näringsliv. Det är också värdefullt för människors fritidsresande att det finns anslutningsmöjligheter till en lokal flygplats. Att behålla Midlanda flygplats är av både nationell och internationell betydelse. Även Kramfors flygplats är betydelsefull. Kommunen ser positivt på samarbete med närliggande kommuner kring regionens flygplatser.

Arbetsmarknad

Från Härnösand pendlar cirka 2 300 förvärvsarbetande till andra kommuner. Motsvarande siffra för inpendling är cirka 2 000 personer. Störst utbyte har vi med Sundsvall, Kramfors och Timrå, men det finns även de som pendlar till Stockholm.

Med anledning av möjligheterna till regionförstoring inom arbets- och bostadsregionen både norrut och söderut bör vi fortsätta att utveckla samarbetet med grannkommunerna. Ett gemensamt engagemang stärker hela regionens utveckling. När utbudet av arbetstillfällen, service, utbildning och handel blir mer lättillgängligt stärks vår regionala konkurrenskraft. I planeringen ska vi dra nytta av varandras attraktioner, som till exempel fritidsanläggningar, bad, och museer. Allt behöver inte finnas på den egna orten.

Universitet

Mittuniversitetet (MIUN) som har campus i Härnösand, Östersund och Sundsvall är en stor tillgång för Härnösand och regionen. MIUN har en omfattande samverkan med företag, organisationer, myndigheter, föreningar, skolor, privatpersoner med flera.

Samverkan innebär samarbete för en gemensam kunskapsuppbyggnad och ett ömsesidigt kunskapsutbyte som stimulerar regionens tillväxt.

Härnösands kommun satsar sedan våren 2009 på ett fördjupat samarbete med Mittuniversitetet. Samarbetet har flera syften, bland annat att öka regionens utbildningsnivå, stärka övergångsfrekvensen från gymnasium till högre studier i regionen samt stärka universitetets verksamhet vid Campus Härnösand.

Ställningstagande**Mellankommunala intressen**

- Säkerställ långsiktig utveckling av Campus Härnösand.

Friluftsliv och turism

Friluftslivet går ofta över kommungränserna och ett gott samarbete med grannkommunerna är därför viktigt. Nämnas kan fiskeområden i Timrå och samarbetet Destination Höga Kusten.

Turism och friluftsliv ger stora möjligheter till utveckling för näringslivet och kan få en än större betydelse för regionen.

6 Rikssintressen

► Åter innehållsförteckning

Karta 6 – Rikssintressen



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Att ett område är av rikssintresse markerar att det har värden som bedöms vara betydelsefulla ur en nationell synvinkel. Områdena kan ha höga natur- eller kulturvärden eller vara viktiga för exploatering av till exempel vägar, järnvägar eller energiproduktion. Ett rikssintresse kan även vara viktigt för olika näringar, såsom besöks-, fiske- och rennäring.

Rikssintressestatusen utgör ett skydd genom att krav på ändrad mark- eller vattenanvändning inte påtagligt får skada områdets värden.

Boverket har den övergripande sammanhållande uppsikten för samtliga rikssintressen på nationell nivå och regionalt ligger ansvaret hos länsstyrelsen. Vilka områden som är av rikssintresse utpekade av centrala verk som Naturvårdsverket, Trafikverket, Riksantikvarieämbetet med flera. Följande områden är utpekade som rikssintressen i Härnösands kommun.

Fiske

Ångermanälvens mynning är av rikssintresse för yrkesfiske. Området ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra yrkesfisket.

Naturvård

Muggårdsängen på västra sidan av Kyrksjön i Häggdånger omfattas av rikssintresse för naturvård. Inom området finns en mycket artrik ängsmark som kan påverkas negativt av skogsplantering, bebyggelse, lednings- och vägdragningar. Detta ska således undvikas i området.

I Barsviken finns höga urbergsraukar och andra erosionsformer som är mer eller mindre unika för Norrlandskusten. På grund av lokaliseringen i terrängen bedöms raukarna inte vara hotade av någon form av exploatering.

Längs Härnökusten finns erosions- och abra-sionsformer med få motsvarigheter utmed Norrlandskusten. Området skyddas delvis som naturreservat. Inom området tillåts ingen terrängkörning, nybyggnation eller täktverksamhet.

Gådeåns vattensystem är av rikssintresse för naturvård. Här finns bland annat flodkräfta och i biflöden, huvudsakligen i Brånsån, förekommer reproducerande flodpärlmussla. Åns nedre del är också reproduktionsområde för havsöring. För att bevara rikssintressets värden föreslås bland annat att inga dikningar får genomföras, att inga tillstånd för torvtäkter inom tillrinningsområdet ges samt att onaturliga vandringshinder för fisk elimineras. Delar av Gådeåns vattensystem skyddas även som naturreservat.

Ljustorpsån-Mjällån är ett utpekat rikssintresse för naturvård. Området är präglad av nip- och ravinlandskap och som sådant ett av landets mest skyddsvärda. Det är också reproduktionsområde för havsöring. För att bevara rikssintressets värden föreslås bland annat att inga dikningar får genomföras, att inga tillstånd för torvtäkter inom tillrinningsområdet ges samt att onaturliga vandringshinder för fisk elimineras. Området ligger delvis i Timrå kommun.

Kulturmiljö

Tre områden inom Härnösands kommun klassas som riksintressen för kulturmiljö; Centrala Härnösand, Vagnön och Gustafsvik-Ramvik.

Centrala Härnösand har en gammal bebyggelse och en gatunätsstruktur som härstammar från 1600-1700-talet. Riksintresset täcker en stor del av Härnösands tätort, där stadsdelarna Kronholmen, Skeppsbron, Norrstaden, Centrum, Mellanholmen, delar av Hovsjorden, Tullportsparken och Rotudden ingår. Gatustrukturen och bebyggelsekaraktären inom dessa områden ska bibehållas vid ny markanvändning eller vid ny-, om- och tillbyggnader i befintliga miljöer. Även Murbergets friluftsmuseum omfattas av riksintresse för kulturmiljö.

Stora delar av Vagnön omfattas av riksintresse för kulturmiljö. Området är ett typiskt exempel på norrländsk kuströsemiljö, med stråk av bronsåldersrösen. Kommunen föreslår att området utökas så att det täcker även den västra delen av halvön, eftersom merparten av forn lämningarna finns inom det området.

Gustafsvik-Ramvik är ett område med rikt kulturmiljövärde. Här finns en örlogsdepå med torrdocka, verkstäder samt landets första radhuslänga. Inom området finns även sågverksamhällen från 1800-talet och jordbruksbyar i traditionellt höjdläge.



Kommunikationer

E4 och Riksväg 90 är utpekade som riksintresse för väg. Korridoren för en eventuell ny dragning av E4, väster om centralorten Härnösand, är utpekad som riksintresse för framtida anläggningar av Trafikverket.

Ådalsbanan, inklusive den nya delen mellan Härnösand och Veda, är utpekad som riksintresse för järnväg. I förstudien för en ny sträckning av Ådalsbanan mellan Härnösand och Sundsvall har två korridorer (blå och röd) utretts. Båda korridorerna pekas ut av Trafikverket

som riksintresse för framtida järnväg. Kommunen förordar den röda korridoren.

Ny bebyggelse bör inte uppföras inom riksintressekorridorerna för framtida väg eller järnväg. Detta för att undvika rivningar vid ett senare tillfälle.

Inom kommunen finns vattenområden utpekade som riksintresse för sjöfart. Det gäller farled 661A, 661B och 663 samt sjöfartsstråk längs kusten.

Totalförsvaret

Mark- och vattenområden, som är av riksintresse för att de behövs för totalförsvarets anläggningar, ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Finns olikartade ändamål ska försvarsintresset ges företräde.

Inom Härnösands kommun finns områden av riksintresse för totalförsvaret. Det är Härnös skjutfält och Skärsvikens skjutfält på Härnön. Riksintresset omfattar även sjöövningsområden till havs. Inom de områden som påverkas av dessa skjutfält ska alla plan- och lovärenden remitteras till Försvarsmakten för samråd.

Försvarsmakten bevakar även sekretessbelagda områden som har koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Försvarsmakten ska därför i tidigt skede remitteras

ärenden som kan påverka dessa system. Det rör sådana plan- och bygglovsärenden som gäller objekt högre än 20 meter utanför tätort och högre än 50 meter inom tätort.

Natura 2000

Värdefull natur i EU samlas i nätverket Natura 2000 och klassas som riksintresse. Natura 2000 har tillkommit med stöd av EUs habitat- och fågeldirektiv och syftar till att skydda naturtyper, djur och växter samt att förhindra att arternas livsmiljöer förstörs för framtida generationer.

Inom kommunen finns fyra områden som klassas som Natura 2000-områden; Smitingen-Härnöklubb, Vägsjöknösen, Raviner vid Latmansmon och Vänta litets grund.

Smitingen-Härnöklubb är ett skogs- och bergsområde med havsklippor mot öppet hav. Det främsta syftet är att bevara och återställa naturtypen ”vegetationsklädda havsklippor”. Området är även skyddat som naturreservat.

Vägsjöknösen är ett kalkrikt naturskogsområde av typen västlig taiga. Det främsta syftet är att bevara och gynna naturtypen västlig taiga. Området är även skyddat som naturreservat.

Raviner vid Latmansmon hyser en värdefull population av sötgräs. Det främsta syftet är att bevara och återställa sötgräspopulationen i

området.

Vänta litets grund är länets enda utsjöbank och skiljer sig från övriga utsjögrund i Bottniska viken genom sin rika förekomst av blåmusslor. Grundet har även ett stort värde som lekplats för strömming. Förutsättningarna för blåmussla och områdets betydelse för fisk ska bevaras.

Under respektive kapitel samt i bilaga till kartorna finns mer information om riksintressen i Härnösands kommun.

Läs mer...

Miljöbalken kap. 3-4

Plan och bygg lagen 2 kap.

Natura 2000 (Naturvårdsverket)

Ställningstagande

Riksintressen

- Vid ny markanvändning ska inte riksintressets värden påtagligt skadas.

7 Risk, sårbarhet och hälsa

► Åter innehållsförteckning

Karta 7 – Risk, sårbarhet och hälsa



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Det är viktigt att klarlägga de risker som finns i kommunen. Exempel på riskobjekt är skredriskområden, översvåmningsområden, transportleder för farligt gods samt industrianläggningar.

Pågående klimatförändringar kan på sikt innebära ökade risker för naturolyckor som ras, skred, översvåmningar och smittspridning med mera. Vid intensiva värmeböljor bör beredskap att hantera negativa hälsoeffekter finnas.

Extraordinära händelser som beskrivs ovan slår ofta mot flera samhällsviktiga funktioner samtidigt. Därför är det viktigt med ett förebyggande arbete hos beslutsfattare och andra berörda för att få en god beredskap.

Med fysisk planering kan risken för olyckor minimeras och följderna begränsas. För att få ett bra stöd i den fysiska planeringen och det förebyggande arbetet har kommunen för avsikt att upprätta en övergripande risk- och sårbarhetsanalys. Enligt lagen om skydd mot olyckor ska alla kommuner ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet.

Kommunen fastställde år 2008 en krisledningsplan. Planen klargör hur det interna och externa arbetet ska samordnas om en olycka inträffar. Krisledningsplanen ska revideras inför varje mandatperiod. Den övergripande risk- och sårbarhetsanalysen, som ska tas fram, ska ligga till grund vid revideringen.

Enligt lagen om skydd mot olyckor ska alla kommuner också ha ett handlingsprogram för räddningstjänst, det vill säga för sådana olyckor som kan föranleda en räddningsinsats. Programmet tas fram av Räddningstjänsten

Höga Kusten-Ådalen. Handlingsprogrammet med målbeskrivningar ska revideras varje mandatperiod och antas av kommunfullmäktige. I arbetet är breda samråd viktigt.

Läs mer...

Risk- och sårbarhetsanalys (Länsstyrelsen Västernorrland, 2009)

Handlingsprogram räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen Krisledningsplan (Härnösands kommun)

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

<http://www.krisinformation.se/>

Regional klimat- och sårbarhetsutredning. (Länsstyrelsen Västernorrland 2010)

Att göra

Risk, sårbarhet och hälsa

- Övergripande risk- och sårbarhetsanalys.

7.1 Ras, skred och erosion



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

I slutet av 1990-talet genomfördes en översiktlig ras- och skredkartering i kommunen. Karteringen följdes av särskilda stabilitetsutredningar i områdena i Utansjö (1998), Älandsbro (1999), Geresta (2000), Viksjö och Gådeå (2001).

- I Utansjö föreslogs åtgärder, som kommunen har genomfört, i slänt på fastigheterna Utansjö 3:102 och 3:103 (Utansjöån).
- I Älandsbro konstaterades att stabilitet runt Äland 26:3 med flera var otillfredsställande (Älandsån). Kommunen har genomfört åtgärder inom området.

- I Geresta genomfördes viss omgrävning av Gerestabäcken år 2000.
- I Viksjö konstaterades ingen skredrisk utan enbart en liten risk för ytliga ras.
- Fyra delområden längs Gådeån utreddes, men inga akuta problem konstaterades.

Sammanfattningsvis bedöms inget av områdena i dagsläget utgöra ett problem ur ras- och skredsypunkt.

Utmed kuststräckan i Härnösands kommun finns det risk för erosion utmed stränderna vid bland annat Byviken, Finsviksstrand, Vålånger, Utansjö, Lungön och Hemsön. Erosion kan leda till ras eller skred.

2009 utvärderade Statens geologiska institut (SGI) stabilitetsförhållandena i områden som bedömdes som möjliga utvecklingsområden i kommunen. Områdena låg i anslutning till havet eller sjöar och vattendrag. SGIs bedömning var att inga särskilda restriktioner behövde införas med hänsyn till risken för ras och skred. Däremot ska detaljerade stabilitetsutredningar utföras i detaljplaneskedet.

Läs mer...

Översiktlig bedömning av ras- och skredrisker (SGI, 2009)

Ställningstagande Ras och skred

- Vid planläggning och där behov finns vid nybyggnation ska stabilitetsutredningar utföras.

7.2 Väg och järnväg samt transport av farligt gods

Trafiken ger upphov till störningar och problem av olika slag. Det rör sig i första hand om bristande trafiksäkerhet, buller, vibrationer, luftföroreningar och transporter av farligt gods.

Generellt byggnadsfritt avstånd från E4 är 40 meter. Från riksväg 90 är avståndet 25 meter och från övriga statliga vägar 12 meter. Ett längre skyddsavstånd kan vara nödvändigt i fall då det är svårt att uppnå god ljudmiljö för boende.

Från järnvägen bör ny bebyggelse generellt inte tillåtas inom 30 meter. Även på avstånd upp till 50 meter kan det vara svårt att uppnå god boendemiljö, trots skyddsåtgärder. Med hänsyn till buller, vibrationer och annat kan längre skyddsavstånd därför behövas.

”Farligt gods” är en benämning på ämnen och produkter som kan skada människor, djur, miljö, egendom och annat gods, om det inte hanteras rätt under transport.

I Härnösands kommun är E4 och väg 331 primära transportvägar för farligt gods. E4 passerar genom både Härnösands och Ålandsbro tätorter. I dagsläget saknas en alternativ lämplig väg för transport av farligt gods. Med anledning av det vill kommunen att Trafikverket arbetar vidare med en möjlig förbifart, samt för att förbättra befintlig sträckning av E4.

Se även kapitel 10.3, Vägar och gator, samt karta 10B, Infrastruktur.

I dag fraktas årligen cirka 15 vagnar med farligt gods på järnväg förbi Härnösands tätort. Antalet beräknas öka till cirka 200 vagnar per år då Ådalsbanan och Botniabanan tas i drift. Det är kommunens vilja att i så stor utsträckning som möjligt styra farligt gods till stambanan för att undvika olyckor i tätorten.

Länsstyrelsen fastställde 2010 en riskpolicy, som ska vara en vägledning för hur markanvändning, avstånd och riskhantering bör beaktas i detaljplaner nära transportleder för farligt gods. Enligt policyn ska en riskhanteringsprocess ingå i planarbetet om området ligger inom 150 meter från en farlig godsled. Bland annat ska möjliga risker identifieras och analyseras och eventuella riskreducerande åtgärder beslutas och genomföras. En uppföljning ingår också i processen.

Läs mer...

Järnvägen i samhällsplaneringen (Trafikverket, 2009)

Väglagen 47 §

Farligt gods (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB)

Riskhantering i detaljplaneprocessen (Länsstyrelsen, 2010)

Ställningstagande

Väg och järnväg samt transport av farligt gods

- Ny bebyggelse ska inte uppföras inom skyddsavstånd för järnväg och väg.
- För nya detaljplaner i närheten av en farlig godsled ska Länsstyrelsens fastställda riskpolicy vara vägledande.
- Farligt gods på tåg ska så långt som möjligt styras till stambanan.

7.3 Buller och vibrationer

Ljud som upplevs som buller, oönskade ljud samt vibrationer kan påverka vår hälsa och livskvalitet. Att få uppleva en god ljudmiljö är därför viktigt, inte minst när vi behöver återhämtning och vid natur- och kulturupplevelser.

Vägtrafiken, framför allt från E4, är den vanligaste källan till bullerklagomål i vår kommun. Boende längs Frölandsbacken, Södra vägen och i Ålandsbro har framfört klagomål på höga bullernivåer från trafiken på E4. Klagomål före-

kommer även på buller från skjutfält och skjutbanor samt från motorbanan. Bullerstörningarna från flyget är relativt små och påverkar inte boende inom kommunen i någon större grad.

Det förebyggande bullerarbetet är viktigt, att till exempel ta hänsyn till bullerproblem redan vid planering av ny bebyggelse och infrastruktur.

Kommunen har för avsikt att göra en översiktlig kartläggning av bullersituationen i kommunen. Vid detaljpaneläggning görs därutöver specifika bullerutredningar, då det finns skäl för detta.

Riksdagen har fastställt riktvärden för trafikbuller, som normalt inte bör överskridas vid ny bebyggelse av bostäder eller vid ny/väsentlig ombyggnad av trafikstruktur:

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Vid tillämpning av riktvärdena ska, enligt Boverket, åtgärder övervägas utifrån vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till de föreskrivna riktvärdena bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

I Trafikverkets långsiktiga mål för ”God byggd miljö” sägs att ovanstående riktvärden ska

gälla även befintlig bebyggelse senast år 2020.

Ska nya bebyggelse för bostäder, eller annan verksamhet som kan störas av buller, uppföras inom 200-250 meter från järnväg ska en bullerutredning göras.

Beträffande andra externa bullerkällor, som industribuller och buller från motorsport- och halkövningsbanor, skjutbanor och byggplatser, har Naturvårdsverket fastställt riktvärden. För inomhusbuller har Socialstyrelsen fastställt riktvärden.

När det gäller vibrationer har Naturvårdsverket och Trafikverket tagit fram riktlinjer som anger att 0,4 mm/s inte bör överskridas vid bostäder och vårdlokaler.

Som utgångspunkt bör gällande riktvärden från centrala myndigheter inte överskridas.

Läs mer...

Boverkets allmänna råd 2008:1 "Buller i planeringen"

Riktvärden för buller (Folkhälsomyndigheten)

Buller och vibrationer (Trafikverket)

Ställningstagande

Buller och vibrationer

- God ljudmiljö (tysta/ostörda miljöer) ska särskilt värnas i våra tätortsnära natur- och friluftsområden (se karta 16)
- Arbeta förebyggande mot buller och vibrationer.

7.4 Miljöfarliga verksamheter och skyddsavstånd

Härnösands kommun har relativt få tillstånds- och anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter och anläggningar. Vid nylokalisering av industrier eller anläggningar, som kan förorsaka störningar i form av buller eller utsläpp, ska lämplig plats väljas som ger minsta möjliga störningar för närboende och/eller miljön. Boverket och andra centrala myndigheter har tagit fram vägledande planeringsunderlag som bör beaktas.

Olika typer av störningar (buller, utsläpp, olycksrisker) från industrier och andra verksamheter kan begränsas på i princip två sätt:

- genom skyddsavstånd mellan den störande verksamheten och den störda omgivningen,
- genom åtgärder i den störande verksamheten för att till exempel minska buller och utsläpp.

Vid lokalisering av miljöfarliga verksamheter ska skyddsavstånd som begränsar risken för människors hälsa och säkerhet beaktas. Skyddsavståndens omfattning måste bestämmas från fall till fall. Det är även viktigt att ny bebyggelse planeras så att riskerna från befintliga verksamheter inte ökar. För restriktivitet vad gäller naturgrustakter, se kapitel 19.4.1

Särskilda riskobjekt

I Härnösands kommun finns för närvarande tre anläggningar som omfattas av den så kallade Sevesolagstiftningen och är klassade som storskaliga kemikalieanvändare. En av dem, Almer Oil & Chemical Storage AB, omfattas av den högre kravnivån och har därmed skyldighet att upprätta säkerhetsrapport. De två andra, Nynäs depå och Explosivvaror i Umeå AB, omfattas av den lägre skyddsnivån. Verksamheterna innebär enligt länsstyrelsen även att det finns en risk för att en olycka kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. Ansvarig för verksamheterna är skyldiga att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap för att hindra eller begränsa sådana skador.

Bensinstationer utgör en riskkälla och det är viktigt att skyddsavstånd till bebyggelse och annan verksamhet beaktas. Härnösands kommun inför därför, utifrån Räddningstjänstens rekommendation, ett observationsområde kring befintliga bensinstationer. Observationsområdet omfattar en radie på 150 meter kring stationen. Vid nybyggnation och förändring av verksamheter inom observationsområdet ska särskild hänsyn tas till säkerheten.

Försvarsmakten har två skjutfält på Härnön, även klassade som riksintressen för totalförsvaret. Utöver den av staten ägda marken finns ett så kallat påverkansområde med avseende på buller och säkerhet. Inom det området ska alla

lov- och planärenden skickas till Försvarsmakten för samråd. Vid försvarsövningar stängs markområdena av och havsområdena bevakas. Områdena ska därmed inte innebära någon ökad risk ur det hänseendet.

Läs mer...

Bättre plats för arbete (Boverket AR 1995:5)

Sevesolagstiftningen (1999:381)

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen

Ställningstagande

Miljöfarlig verksamhet och skyddsavstånd

- Nylokalisering av miljöfarlig verksamhet ska göras utifrån verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön
- Bebyggelse ska inte uppföras i närheten av verksamheter som kan innebära fara eller risk

7.5 Dricksvattenförsörjning



Foto: Fredrik Östman

Bondsjön-Långsjöns ytvattentäkt försörjer centralorten Härnösand med dricksvatten. Vatten leds från Långsjön till Bondsjön varifrån intag sker till vattenverket på Säbråvägen. Vattentäkten har ett fastställt vattenskyddsområde, men utan långsiktigt skydd. Kommunen genom Hemab har under 2010 påbörjat ett arbete för att revidera och fastställa nya vattenskyddsföreskrifter.

I vattenverkets driftsinstruktioner finns en handlingsplan och en riskanalys för olika möjliga scenarier. Handlingsplanen är riktad

till driftspersonalen vid vattenverket och är framför allt inriktad på de akuta åtgärder som driftspersonalen ska vidta vid en olycka.

Skulle en incident, som äventyrar dricksvattenkvaliteten, inträffa i Långsjön kan ledningen därifrån stängas av. Bondsjön är en djup sjö, som djupast 18 meter, och vattenintaget sker på cirka 12 meters djup. Vattnet i Bondsjön kan räckta omkring en månad, oavsett årstid. Vattennivån regleras enligt vattendom.

Vid en olycka som påverkar vattenkvaliteten i Bondsjön, finns teoretiska möjligheter att leda vatten direkt från Långsjön till intagspumpstationen.

I kommunen saknas en naturlig alternativ råvattentäkt som kan fungera som reservvattentäkt. Det understryker ytterligare vikten av att skydda Långsjösystemet från förorening och att i beredskapsplaneringen vara väl förberedd på händelser som kan inträffa och möjliga åtgärder vid sådana händelser.

Frågan om alternativ vattenförsörjning ska utredas i den övergripande risk- och sårbarhetsanalysen som kommunen ska upprätta. För säkrare vattenförsörjning kommer kommunen i samråd med bland andra Livsmedelsverket att vidareutveckla beredskapsplaneringen. Se även kapitel 19.4.1 Vattenresurser och dricksvatten.

Läs mer...*Krisberedskap (Livsmedelsverket)***Att göra****Dricksvattenförsörjning**

- Vidareutveckla beredskapsplaneringen för säkrare vattenförsörjning.

7.6 Klimatförändringar och klimatanpassning

Sverige drabbas på flera sätt lindrigare av klimatförändringarna än vår omvärld. Länsstyrelsen Västernorrland har tillsammans med Statens geologiska institut (SGI) och SMHI tagit fram en Översiktlig klimat- och sårbarhetsanalys, 2010. Utredningen visar områden i länet där klimatförändringar kan komma att medföra ökade risker för naturolyckor som kan skada bebyggelse och infrastruktur. Områden där det finns förutsättningar för erosion, skred, ras och översvämning har identifierats

Klimatanalyser, som baseras på olika scenarier, innehåller ett stort mått av osäkerhet. I Västernorrlands län beräknas årsmedeltemperaturen öka successivt under det innevarande århundradet. Analysen visar en temperaturökning på omkring 5°C mot slutet av seklet jämfört med dagens förhållanden. På grund av värmeexpansion och tillskott av vatten från landisar börjar havets nivå stiga. Vid en höjd havsnivå ökar

stranderosionen, vilket i sin tur kan medföra ökande risker för ras och skred. Tack vare den omfattande landhöjningen i vår del av Sverige beräknas dock medelvattenytan bli endast cirka 10-15 cm högre år 2100, jämfört med idag.

Årsmedelnederbörden för Västernorrlands län förväntas öka, i medeltal cirka 20 procent fram till år 2100. Störst ökning av nederbörden väntas ske under vinterhalvåret. En ökad nederbörd påverkar jordars stabilitet negativt och ökar risken för ras och skred. Ökad nederbörd kan också leda till ökad avrinning till våra sjöar och vattendrag vilket kan ge tillförsel av näringsrikt ytvatten. Det i sin tur ökar risken för algbloomning.

Med ökad nederbörd kan tillrinningsområdet till vattentäkter bli större med ökad risk för spridning av kemiska föroreningar och mikrobiologiska föroreningar. Intensiva skyfall kan orsaka översvämningar om dagvattensystemen inte förmår att leda bort vattenmängderna.

Härnösands kommun ska genom en lokal klimat- och sårbarhetsanalys utreda vilka förändrade förutsättningar klimatförändringarna kan ge för kommunen och vilka anpassningsbehov som finns. Detta ska ske i bred samverkan. Ställningstaganden är nödvändiga, både för att hantera kommande förändringar och för att medverka till att hejda den globala uppvärmningen.

Läs mer...

*Klimat- och sårbarhetsutredningen
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Svenskt vatten
Regional klimat- och sårbarhetsutredning. (Länsstyrelsen Västernorrland 2010)*

Ställningstagande**Klimatförändringar och klimatanpassning**

- Hänsyn till klimatförändringar ska tas i kommunens samhällsplanering.

Att göra**Klimatförändringar och klimatanpassning**

- Lokal klimat- och sårbarhetsutredning med förslag på klimatanpassningsåtgärder.

Klimat- och sårbarhetsutredningen har visat att Sverige riskerar skadekostnader på mer än 1 000 miljarder på grund av klimatförändringar. Delar av dessa kostnader kan förebyggas genom klimatanpassning. (MSB)

8 Bygga och bo

► Åter innehållsförteckning



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Kommunens boendeplanering tar sin utgångspunkt i de övergripande ställningstagandena och ska bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt med god balans mellan sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter. Det kan till exempel innebära att kommunen ska verka för ett minskat transportbehov, minskad klimatpåverkan samt att förebygga översvämnings- och rasrisker med mera.

En levande stad fyller många funktioner. Den erbjuder trygghet, ett brett utbud av aktiviteter och en god livsmiljö för sina invånare och besökare. Staden är attraktiv för företag och låter grönområden samspela med den urbana kulturen. I Härnösand blandas bostäder och ickestörande arbetsplatser vilket bidrar till en levande och aktiv stad.

Som medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner bör Härnösands kommun utveckla och uppmuntra bebyggelse med modern miljöteknik och sunda material. Även miljövänliga och resurssnåla former av uppvärmning för bostäder ska främjas.

Långsiktigt hållbart och energieffektivt byggande är en viktig del i energiomställningen. Kommunen kan bidra till det genom att förmedla kunskap och ge goda råd till dem som ska bygga nytt, bygga till eller bygga om. Kommunen ska därför ha en hög omvärldsbevakning när det gäller energieffektivt byggande och boende.

Härnösands kommun ska erbjuda ett varierat boende, med möjligheter till gång- eller cykelavstånd till arbete, fritidsaktiviteter, service och natur. Boendemiljön ska bidra till jämlika levnadsförhållanden och främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Utifrån förutsättningarna i varje enskilt område ska en integration av olika upplåtelseformer, hustyper och lägenhetsstorlekar eftersträvas.

Närmiljön i bostadsområdena bör utformas med omsorg vad gäller markbehandling och planteringar. Ny bebyggelse bör ha närhet till grönsåk som leder ut i naturen.

Bostadsförsörjning

I bostadsförsörjningsprogrammet finns tre utvecklingsscenarier för behovet av bostäder i Härnösands kommun. Det framtida behovet av bostäder beror bland annat på:

- befolkningsutvecklingen
- hur hushållens preferenser förändras med åldern
- hur utbudet på arbetsmarknaden utvecklas
- om kommunen kan intressera människor från andra delar av Sverige eller utlandet att bosätta sig i kommunen
- i vilken mån bättre kommunikationer bidrar till regionförstoring

Inom Länsstyrelsens projekt Bästa resan genomfördes en studie år 2009 där Härnösands kommun bedömdes ha goda förutsättningar att nå en befolkningstillväxt på cirka 1 200 personer fram till år 2030. Det skulle i så fall vara ett resultat av bland annat bättre regionala förbindelser på järnväg samt en anpassning av kollektivtrafiken och bebyggelse i stationsnära lägen.

Läs mer...

Bostadsförsörjningsprogram (Härnösands kommun, 2009)
Från Räls till resande (Länsstyrelsen Västernorrland, 2009)
Översiktlig bedömning av ras- och skredrisker (Härnösands kommun, 2009)

Ställningstagande**Bygga och bo**

- Ta hänsyn till stads- och landskapsbild samt historiska avtryck vid placering och utformning av bebyggelse
- Ombyggnad, nybyggnad och förtätning av bebyggelsen ska ske utan att den sociala och yttre miljön försämras
- Ny bebyggelse bör förläggas i anslutning till grönområden och/eller i närheten av vatten (sjöar/hav)

8.1 Boende på landsbygd

Vackra omgivningar och bra förhållanden för utveckling och byggande bland den befintliga bostadsbebyggelsen finns på många ställen i Härnösands kommun. Ny bebyggelse välkomnas och ska så långt som möjligt följa de övergripande ställningstagandena (bebyggelse) för att främja hållbar utveckling. Läs mer i kapitel 4, Övergripande ställningstaganden. Att följa klimatstrategins allmänna prioriteringar kan bidra till en förstärkning av befolkningsunderlaget för exempelvis affärer och skola. Därutöver kan befintliga vägar och ledningar nyttjas.

Ny bostadsbebyggelse på landsbygden bör placeras på icke odlad mark, gärna i höjdlägen eller i gränsområden mellan jordbruksmark och skog. Landsbygden ska utvecklas så att dess fördelar bibehålls. Det öppna landskapet ska bevaras, helst med en produktion som hindrar åker- och ängsmarker från att växa igen.

Bostadsbebyggelsen bör inte lokaliseras för nära ett aktivt jordbruk. På så sätt undviks att krav från boende senare väcks på åtgärder mot till exempel lukt och buller från jordbruket.

Det är av stor betydelse att skola, förskola och äldreboenden finns kvar på landsbygden. Även närservice såsom dagligvarubutiker och bensinstationer är betydelsefulla för en levande landsbygd.

Härnösands kommun ska samarbeta med landsbygdsrådet och andra intressenter för att framhålla landsbygdens kvaliteter, bibehålla den service som finns samt verka för fortsatt utveckling.

Ställningstagande**Boende på landsbygd**

- Bevara och utveckla servicen på landsbygden.
- Landsbygden ska utvecklas så att dess fördelar bibehålls.

8.2 Attraktivt kust- och strandnära boende



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Den goda tillgången på sjö- och havsnära områden i kommunen gör det möjligt för ett attraktivt boende och ett vattennära friluftsliv. Det kan dock uppstå konflikter mellan privata och allmänna intressen när det gäller nyttjande av marken vid vattnet.

Vattnet är en viktig resurs för Härnösands kommun ur flera aspekter och har historiskt spelat en betydelsefull roll för stadens utveckling. Medborgarnas möjligheter till friluftsliv berikas av rena och tillgängliga vattenmiljöer.

I Härnösands stad planeras för attraktiva promenadstråk längs strandlinjen för att öka tillgängligheten till våra stränder.

2002 tog kommunen fram ett idéprogram, ”Stadens Stränder”, som ska vara en vägledning för kommunen i det arbetet.

Läs mer...

*Idéprogram stadens stränder
(Härnösands kommun, 2002)*

Strandskydd

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för friluftslivet och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Inom strandskyddat område (i regel inom 100 meter) får till exempel inga nya byggnader uppföras. Strandskyddet regleras i miljöbalkens 7 kapitel.

Dispens från strandskyddet är möjlig under vissa förutsättningar, till exempel om området redan bedöms vara ianspråktaget. Beslut om strandskyddsdispens fattas av kommunen. För att underlätta handläggningen av strandskyddsärenden ska kommunen upprätta en policy för strandskyddsdispenser.

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling. Inom dessa områden kan dispens från strandskyddet vara möjlig om ingreppet bedöms bidra till landsbygdsutveckling. Sådana områden kallas LIS-områden

(Landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Härnösands kommun har för avsikt att göra ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, gällande LIS-områden.

Läs mer...

*Miljöbalken kap 7
Plan och Bygglagen kap 4*

Södra sundet-Solumshamn

Efterfrågan på åretruntboende längs Södra sundet-Solumshamn har ökat den senaste tiden. Många av de fritidsboenden som uppfördes på 60- och 70- talen har allt eftersom omvandlats till permanentbostäder med en ökad efterfrågan på större byggrätter som följd.

De flesta boende har enskilda vatten- och avloppslösningar, som ofta är dimensionerade för att användas endast under en begränsad tid av året. När områden omvandlas från att vara fritidsboenden till övervägande del permanentboende uppstår en högre belastning på vatten- och avloppsledningar, vilket kan medföra att de fungerar dåligt ur miljö- och hälsosynpunkt. Bland annat kan risken för spridning av smittämnen öka. Läs mer i kapitel 19.4.2, avloppsanläggningar.

2006 planlade kommunen ett nytt bostadsområde längs Södra sundet, Nickebostrand. I dagsläget planeras en utvidgning av området för bostäder. Möjlighet att ansluta sig till den kommunala avloppsledningen finns idag för

boende längs med Södra sundet fram till och med Nickebostrand.

För området Södra sundet-Solumshamn ska en förstudie tas fram. Avsikten är bland annat att undersöka möjligheten att utöka kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp ända ut till Solumshamn, samt att se över bygggrätterna.

Ställningstagande

Attraktivt kust- och strandnära boende

- Gynna allmänhetens tillgänglighet till strandområden.
- Utveckla ett sammanhängande promenadstråk längs vattnet i staden.
- Skydda strandnära områden med höga natur- och kulturvärden.

Att göra

Attraktivt kust- och strandnära boende

- Förstudie Södra sundet-Solumshamn.
- Tematiskt tillägg avseende områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
- Policy för Strandskyddsdispens.

8.3 Centralt boende



med trähus från 1700-talet. I ett kommande kulturmiljöprogram ska Härnösands stadsmiljöer beskrivas på ett sätt som ger stöd till hur vi ska vårda och utveckla staden i framtiden.

I de centrala delarna av staden kan ytterligare flerfamiljshus och seniorboenden med fördel lokaliseras.

Läs mer...

Härnösands stadsbyggnadshistoria

Att göra

Centralt boende

- Kulturmiljöprogram.
- Gestaltungsprogram för centrala Härnösand.

I Härnösand finns många fina stadsmiljöer som är värda att bevara. När staden utvecklas är det viktigt att ta hänsyn till det så att vi kan förhålla oss till det gamla på ett lämpligt sätt. Samtidigt måste det finnas utrymme för nytänkande.

I stadens centrala delar ska god arkitektur eftersträvas. Härnösands olika tidsepoker ska vara tydligt skönjbara. Där befintlig stadsmiljö visar en tydlig karaktär ska förtätning, ombyggnad och fasadförändringar passa väl ihop med den kringliggande befintliga bebyggelsen. Ett tydligt exempel på det är stadsdelen Östanbäcken

Det nära livet – Kronholmen Torsvik

De nya stora infrastruktursatsningarna i regionen kan innebära en befolkningsökning för Härnösands kommun. Det innebär i sin tur att det blir viktigt för kommunen att kunna möta efterfrågan på bostäder i områden med goda kommunikationsmöjligheter. Ett strategiskt bra område för detta ändamål är Kronholmen och Torsvik.

För att få en tydlig bild av hur stadsdelen kan utvecklas på sikt har kommunen tagit fram visionsprogrammet ”Det nära livet – Kronholmen Torsvik” (2009). Dokumentet är en vägledning för hur mark och vatten kan använ-

das inom ett tidsperspektiv på 30 år, där olika områden kan utvecklas i etapper. Programmet visar på en hållbar utveckling, där strukturer som exempelvis gator och grönstruktur ligger fast en längre tid, medan innehållet, som bostäder, service, verksamheter och annat kan förändras över tid. I programmet ges även förslag för kontor, hotell och aktivitetsytor.

Kommunen anser att Kronholmen och Torsvik har stora möjligheter att utvecklas till en stadsdel med inriktning mot miljöanpassat byggande, hållbara lösningar för teknisk försörjning, tillgänglighet och social gemenskap.

Läs mer...

Det nära livet Kronholmen –Torsvik (Härnösands kommun, 2009)

8.3.1 Trivsel och trygghet

Trivsel, trygghet och tillgänglighet ska vara ledord för utformning av allmänna platser. Det ska utredas vidare i ett gestaltungsprogram för centrala Härnösand. Gröna områden och inslag av träd och planteringar i stadsmiljön är också viktigt. De gröna områden som finns ska värnas och hålla en hög kvalitet. Även nya gröna inslag i stadsmiljön ska skapas.

1998 tog kommunen fram en grön-strukturplan för centrala Härnösand, Stadens gröna struktur. I planen inventeras och analyseras den gröna strukturen utifrån ekologiska, kulturella och

sociala aspekter. Dessutom föreslås åtgärder för att få en bättre koppling mellan staden och grönskan. Planen är i dagsläget i behov av en uppdatering.

Trygghet

Trygghet är en viktig samhällsfråga. Det ska kännas tryggt för människor att röra sig i stadsmiljön dygnet runt. Utformning av bebyggelse och offentliga platser påverkar upplevelsen av trygghet eller otrygghet. Riktade åtgärder i den byggda miljön kan öka tryggheten och motverka brott. Aktivt brottsförebyggande arbete är också viktigt.

Rädslan för hot och våld finns hos människor i alla samhällsklasser, men hanteras olika beroende på ekonomiska och sociala resurser. Rädslan ökar när det blir mörkt och då är människor mer benägna att röra sig i sällskap än att gå ensamma. Upplevelsen av otrygghet kan vara både mångfacetterad och individuell. Kvinnor förändrar sitt rörelsemönster mer än män på grund av rädsla. Generellt undviker kvinnor i högre grad stora öppna ytor, oupplysta platser, områden med dålig sikt och uppvuxna lumiga platser.

Ett sätt att undersöka var otryggheten är störst är att genomföra trygghetsvandringar i till exempel bostadsområden. På plats undersöks hur området upplevs när det exempelvis är mörkt. Gång- och cykeltunnlar är typiska exempel på

platser som kan upplevas som otrygga efter mörkrets inbrott.

Olika typer av markanvändning inom samma område (bostäder, handel, verksamheter och så vidare) skapar liv under olika tider på dygnet vilket ger en ökad trygghet. Några andra exempel på åtgärder som kan ge ökad trygghet är rutnätssystem av gator med korta kvarter som ger många alternativa vägval och parkområden som går snabbt att korsa eller gå runt på kvällstid. Hur hållplatser utformas är också viktigt att tänka på.

Läs mer...

Stadens gröna struktur (Härnösands kommun, 1998)
Jämfästhet nästa! (Larson & Jalakas (2008))

Ställningstagande

Trivsel och trygghet

- Blanda boende, arbete och ej miljöstörande verksamheter så att befolkade stadsrum skapas.
- Gestaltning av offentliga platser ska ske ur ett trygghetsperspektiv.

Att göra

Trivsel och trygghet

- Trygghetsvandringar.
- Uppdatera grönstrukturplanen.

9 Trafik och kollektivt resande

► Åter innehållsförteckning



Foto: Sara Nylund

Transportsystemets utformning och funktion ska anpassas till kraven på en god och hälsosam livsmiljö för alla. Det innebär en minskad inverkan från trafiken på människors hälsa, på natur-, kultur- och bebyggelsemiljö samt på den biologiska mångfalden.

För att nå målet om ett hållbart samhälle måste det kollektiva resandet öka. En förutsättning för bra kollektivt resande är att hitta åtgärder som

gör det möjligt för kollektivtrafiken att i större utsträckning konkurrera med bilen. Fler människor ska uppleva att ett kollektivt resande skapar mervärden genom att det underlättar det dagliga livet och ökar tillgängligheten till utbildning och arbetsmarknad. Mindre biltrafik ger ett bättre trafikflöde, färre trafikolyckor och en bättre miljö.

Det är av stor vikt att få hela den kollektiva resan att fungera. Trafikmiljön ska uppfattas som trygg och säker för alla trafikantgrupper. Människors olika förutsättningar och tillgång till resurser ska i minsta möjliga mån påverka deras möjligheter att ta sig till arbete, skola, etc.

I Härnösand ska barn i stor utsträckning kunna förflytta sig till skola och fritidsaktiviteter på egen hand. För att göra det möjligt bör kollektivtrafiken förbättras, utvecklas och vara ekonomiskt konkurrenskraftig. Planeringen ska se till att korta avstånden mellan målpunkter, vilket till exempel betyder att det är olämpligt att lokalisera köpcentrum eller idrottsanläggningar långt från bostadsbebyggelse. En lämplig åtgärd är att göra fler sammanhängande och tryggare gång- och cykelstråk inom kommunen (se även kapitel 10.1).

Ställningstagande

Trafik och kollektivt resande

- Den kollektivtrafik som finns ska vara tillgänglig för alla.

9.1 Resecentrum

Ett väl fungerande resecentrum är viktigt för god trafikförsörjning till och från Härnösand. Att utveckla attraktiva bytespunkter och bygga ut pendlerparkeringar kommer i framtiden att vara avgörande för hur det kollektiva resandet utvecklas. Att kunna parkera sin cykel på ett bra sätt vid resecentrum är också en del i detta.

Ställningstagande

Resecentrum

- Utveckla resecentrum för att underlätta övergångsmöjligheter mellan olika trafikslag.
- Utveckla attraktiva bytespunkter och pendlerparkeringar.

9.2 Busstrafik

Busstrafiken i kommunen ska erbjuda goda övergångsmöjligheter mellan olika linjer och trafikslag, på eller i närheten av resecentrum. Busstrafiken ska i möjligaste mån tillgodose arbetspendling och skolans behov av skolskjutsar.

Planering av kommunens busstrafik ska förbättra bytespunkter, minska restiden och vid behov öka turtätheten. Stora bostadsområden som har relativt långa avstånd till och från centrum ska prioriteras vid planering av turtäthet och linjesträckning.

Det ska vara möjligt att resa kollektivt även för dem som bor utanför tätorten. Busstrafiken/turtätheten till och från ytterområden i kommunen bör därför vid behov kunna utökas.

Ställningstagande

Busstrafik

- Stora bostadsområden långt från centrum ska prioriteras vid planering av turtäthet och linjesträckning.

9.3 Tågtrafik



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Kollektivresor med tåg kommer att bli allt mer attraktivt. Satsningar på ökat tågresande bidrar till en hållbar regionförstoring och en bättre miljö. Människor kommer att transportera sig längre sträckor för att ta del av ett visst utbud, samtidigt som järnvägssatsningarna kommer att korta ner restiderna.

Vid trespårsstationen i Mörtal finns det möjlighet att i framtiden bygga en hållplats för persontrafik. En sådan station skulle ge möjlighet att utveckla upplevelseturismen i området, till exempel cykelturism i världsarvet Höga Kusten.

Ställningstagande

Tågtrafik

- Hållplats i Mörtal

10 Infrastruktur

► Åter innehållsförteckning

Karta 10 – Infrastruktur

10A Hela kommunen

10B Härnösands tätort



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Goda kommunikationer främjar både näringslivsutveckling och boende i Härnösand. Grundläggande infrastruktur såsom järnvägsförbindelser, vägförbindelser, flygförbindelser och sjöfartsleder ska i första hand förädlas och förbättras vad gäller tillgänglighet, framkomlighet, trafiksäkerhet, regional utveckling, miljö och jämställdhet i enlighet med de transportpolitiska målen.

Härnösands lokala miljömål ”ren energi” innebär att trafiksystemet ska utvecklas genom att gång-, cykel- och kollektivtrafik gynnas särskilt vid planering och byggnad av nya vägar och bebyggelse samt vid ombyggnationer.

Enligt de övergripande ställningstagandena i kapitel 4 bygger ett hållbart Härnösand på att cykeltrafiken får högst prioritet i planeringen. Därefter prioriteras gångtrafik, kollektivtrafik och i sista hand biltrafiken. Barns tillgänglighet till det kommunala gatunätet ska stärkas. Olycksstatistik och trafikmängder ska ligga till grund för planerade åtgärder.

10.1 Gång- och cykelvägar



Foto: Bildarkivet.se, Stephan Berghund

Att gå eller cykla tryggt och säkert till jobb och skola, ska vara en självklar möjlighet för boende inom kommunens tätorter och dess närliggande områden.

Den gång- och cykelplan som antogs av KF i juni 2005, ligger till grund för utvecklingen av gång- och cykelnätet. Huvudmålet är att varje stadsdel ska ha minst ett gång- och cykelstråk till centrum. Kommunens gång- och cykelplan är i behov av en uppdatering.

Med utgångspunkt i medborgardialogen har en särskild utredning gjorts för att prioritera

utbyggnad av gång- och cykelvägar längs det statliga vägnätet. Prioriterade sträckor finns redovisade i karta 10 A.

Läs mer...

Gång- och cykelplan (Härnösands kommun)

Ställningstagande

Gång- och cykelvägar

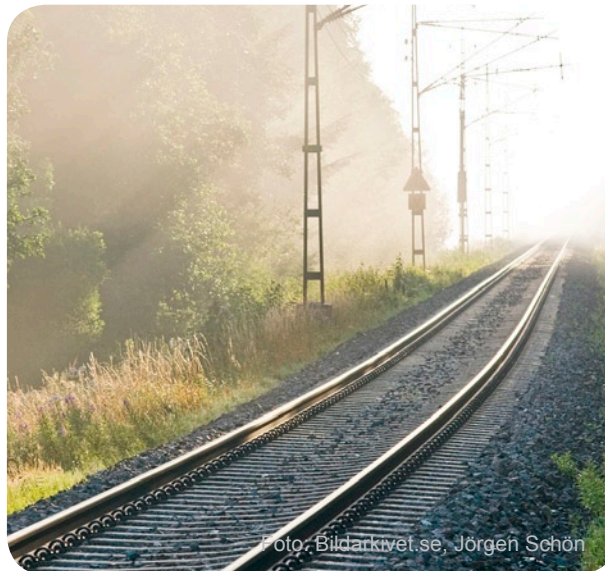
- Varje stadsdel ska ha minst ett gång- och cykelstråk till centrum.
- Skapa och upprätthålla säkra gång- och cykelvägar till och från skolan.
- Satsningar på gång- och cykelstråk efter det statliga vägnätet ska ske i prioriterad ordning (se karta 10 A).

Att göra

Gång- och cykelvägar

- Uppdatera Gång- och cykelplanen.

10.2 Järnväg



Järnvägen har högre trafiksäkerhet, lägre miljöpåverkan och kräver mindre utrymme än biltrafiknätet, vilket gör järnvägen till en avgörande del i ett hållbart transportsystem. Satsningar på järnvägen kan bidra till en positiv regional utveckling, förbättrade pendlingsmöjligheter och avlastning av vägnätet.

De kraftigt reducerade restiderna mellan Härnösand-Kramfors-Örnsköldsvik och den ökade turtätheten ger förutsättning för daglig pendling på längre avstånd. Det kan därmed stärka en vidgad arbetsmarknadsregion norr om Härnösand. Även Sollefteå kommer att inkluderas i dagpendlingsområdet.

Ostkustbanan – Ådalsbanan

Ådalsbanan är en viktig länk i järnvägssystemet mellan Stockholm och Umeå. Delen Härnösand-Sundsvall är dock en besvärande flaskhals. Den har låg hastighetsstandard och sträckan bör kunna kortas betydligt. Med ny linjesträkning beräknas restiden med ett modernt persontåg till 25-30 minuter.

Trafikverket har gjort en förstudie för en ny järnvägssträckning mellan Sundsvall och Härnösand. Nästa steg i Trafikverkets planeringsprocess är att ta fram en järnvägsutredning. Under våren 2010 beslutade regeringen att medel ska avsättas för en järnvägsutredning under perioden 2010-2021.

I översiktsplanen reserveras ett markområde för en ny sträckning av järnvägen från kommungränsen i söder, genom Gådeåberget, till Härnösands resecentrum.

Ostkustbanan Sundsvall-Gävle behöver uppgraderas till dubbelspår för att inte restiderna Härnösand-Stockholm ska förlängas på grund av tågmöten.

Läs mer...

Förstudie Sundsvall Härnösand (Trafikverket)

Ställningstagande

Järnväg

- Dubbelspår Härnösand-Gävle.

10.3 Vägar och gator

Härnösand tillhör flera olika arbetsmarknadsregioner; Sundsvall/Timrå, Kramfors/Sollefteå och Örnsköldsvik. God framkomlighet och trafiksäkerhet på E4, väg 718/331 och Riksväg 90 är av största vikt för att kommunen ska vara en attraktiv plats för både boende och arbete.

Det befintliga gatunätet i staden ska hålla hög trafiksäkerhetsstandard. För att göra cykel- och gångtrafik till de mest attraktiva färdssätten på kortare sträckor bör gatubredderna minskas för att därmed sänka hastigheterna på gatunätet.

För att minimera störningar för omkringliggande bebyggelse bör strävan vara att trafiken sprids ut på flera gator. Det befintliga gatunätet är väl utbyggt och i centrumdelarna är det endast aktuellt med förfiningar.

Gator och vägar kan upplevas som barriärer i staden. Tillgängligheten till stadens olika delar beror mycket på hur gatorna är utformade. Det mentala avståndet till en plats som ligger på andra sidan gatan kan upplevas större än vad det faktiskt är. Gaturummet ska därför gestaltas så att den upplevda barriären minskar. Det kan bland annat göras genom minskade tillåtna hastigheter och minskad gatubredd.

Kommunen har för avsikt att ta fram en hastighetsplan. Planen ska innehålla en hastighetsöversyn av det kommunala vägnätet och en analys av hur hastigheter och utformning av gatan samspelar med den bebyggda miljön

i övrigt. Trafiksäkerhet, tillgänglighet, miljö, hälsa, trygghet och stadens karaktär är utgångspunkterna i arbetet med hastighetsplanen.

Läs mer...

*Prognoser om ökad trafikmängd
(Härnösands kommun WSP utredning)
Regionala åtgärdsplaneringen (Näringsdepartementet)
Transportpolitiska målen (Regeringskansliet)*

E4 Förbifart Härnösand

E4 går tvärs genom Härnösands stad och är den väg som orsakar i särklass mest bullerstörningar för omkringliggande bebyggelse.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2008 att reservera mark för en ny sträckning av E4 väster om Härnösands tätort. Framkomligheten är idag mindre god då det flera gånger varje år blir stopp i trafiken vid Saltviksbacken. En förbifart skulle korta sträckan för trafiken på E4 med 7-10 kilometer beroende på sträckning. Samtidigt skulle uppskattningsvis hälften av den tunga trafiken genom staden försvinna.

En ny sträckning av E4 skulle ge nya planeringsförutsättningar. Barriäreffekterna i tätorten minskar och Älandsbro får en bättre tillgänglighet till vattnet. En stor mängd av trafiken på nuvarande E4 skulle dock bli kvar och behovet av trafiksäkerhetshöjande och miljöanpassade åtgärder kvarstår.

För en ny sträckning av E4 väster om centralorten krävs att en risk- och miljöbedömning genomförs, inte minst eftersom den reserverade

väggkorridoren ligger i närheten av kommunens största dricksvattentäkt.

Saltvikslänken

En förlängning av Hamnleden mot den planerade E4 väster om centrala Härnösand är nödvändig för att utveckla Saltviks industriområde och hamnområdet. Ur säkerhets- och miljösynpunkt är länken mycket viktig då farligt gods och tunga transporter kan ledas via Hamnleden i stället för genom central bostadsbebyggelse.

Ställningstagande

Vägar och gator

- Hög trafiksäkerhet på gatunätet
- Gestaltning av gaturummet ska ske så att upplevda barriärer minskar
- Ny sträckning av E4, Förbifart Härnösand
- Förlängning av Hamnleden (Saltvikslänken) mot ny E4
- Tung trafik till hamnen ska ledas via Hamnleden

Att göra

Vägar och gator

- Vidta åtgärder för att sänka hastigheterna på gatunätet i tätorten Härnösand
- Hastighetsplan.

10.4 Hamn



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Härnösands hamn är en av Norrlandskustens bästa godshamnar. Inseglingen är enkel och väl utmärkt med ledfyrar. Hamnen ligger nära de viktiga farlederna som går in till Ångermanälvens olika lastplatser. Infarten från anöringsfyrarna är kort, endast fyra sjömil. Infarten är också bred och utan besvärliga passager och grund. Inseglingen underlättas av en lättidentifierad och väl markerad topografi. En annan fördel med hamnen är att den ofta är isfri under vintersäsongen då andra hamnar är isbelagda. Till hamnen går industrispår och hamnen ligger nära E4.

Kommunen ser en utvecklingspotential för sjöfarten och ska för framtiden göra det möjligt att utöka hamnområdet åt norr och öster. I kommande planer ska det göras möjligt att anlägga en ny kaj och nya upplagsytor för ökade godsmängder. Vid planering av bebyggelse ska hänsyn tas till hamnens möjligheter att utvecklas och till de viktiga farleder som passerar kommunens vattenområden.

Ställningstagande

Hamn

- Hamnen ska ges möjlighet att expandera norrut och österut.

10.5 Flyg

Riksdagen beslutade i december 2008 att Sundsvall/Härnösands flygplats Midlanda från och med 2012 ska klassas som regional strategisk flygplats. Det innebär att staten inte längre tar ansvar för drift och underhåll av Midlanda. Både Sundsvall-Härnösand och Kramfors-Sollefteå flygplatser är utpekade riksintressen. Det är viktigt att behålla riksintressestatusen på flygplatserna i regionen.

Flyget behövs. Det främsta skälet är näringslivets behov, men också regionens attraktivitet och livskvalitet berörs. Ett regionalt samarbete är betydelsefullt. Midlanda bör bevaras och

utvecklas tills ett mer hållbart alternativ för resande med motsvarande korta restider till Stockholmsregionen finns.

Kommunen berörs av så kallade MSA-påverkade ytor (Minimum Sector Altitude), som är den yta som säkerställer flygets inledande inflygningsprocedur. Det område som omfattas ligger inom en radie på 55 km från Sundsvall-Härnösand och Kramfors-Sollefteå flygplatser.

Ställningstagande

Flyg

- Midlanda flygplats ska finnas kvar.

10.6 Internetförsörjning

Redan under slutet av 1990-talet uppmärksammade kommunen att tillgång till modern datateknik är en viktig infrastrukturfråga. En IT-infrastrukturstrategi antogs som låg till grund för den utbyggnad av fibernät och andra uppkopplingsmöjligheter som skedde 1990-2005. I dag erbjuds de allra flesta av kommunens medborgare en god tillgång till en effektiv IT-kommunikation.

11 Industrimark

► Åter innehållsförteckning



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

I Härnösand finns flera små och medelstora företag inom industrisektorn. Härnösands kommun ska arbeta för att tillgodose behovet av industrimark nära strategisk infrastruktur, både för storskalig och småskalig industri. Det är av stor betydelse att industriföretagen ges goda förutsättningar att verka, expandera och etablera sig i Härnösand.

Områden som är kategoriserade som industriområden med befintliga verksamheter är till exempel Kattastrand, Utansjö industriområde,

del av Älandsbro, Östra Saltvik, Baldershage, del av Kronholmen och Murbergsviken. Kommunen välkomnar utveckling inom befintliga industriområden.

Ny industrimark ska först och främst planeras i området Västra Saltvik. Området är beläget väster om dagens E4 och ligger strategiskt placerat vid en eventuell förlängning av Hamnleden mot en ny E4. Därtill ser kommunen marken kring den befintliga Hamnleden som ett lämpligt område för till exempel upplag och småskalig industri. På Härnön ska storskalig industrietablering undvikas till förmån för utveckling av bland annat bostadsbebyggelse.

Kommunen ser positivt på nyetableringar av industri när en ny sträckning av E4 och ny järnväg söder om Härnösand har beslutats. Även norrut kan det på sikt ske etableringar längs en ny sträckning av E4. Utansjö industriområde kommer fortsatt att vara ett viktigt område för industrietableringar.

Ställningstagande

Industrimark

- Reservera mark för större industriverksamhet nära strategisk infrastruktur.
- Storskalig industrietablering ska undvikas på Härnön.

11.1 Godstrafik/-transporter

Stambanans trafik kommer till stora delar att flyttas till Botniabanan/Ådalsbanan, som tillåter ökad tågvikt, högre hastighet och kortare transportväg. Utvecklingen går mot tyngre och längre tåg. För närvarande transporteras små mängder gods på järnväg till och från Härnösand.

Det är viktigt att förbättra tillgängligheten till järnvägen för industrin. Kommunen ser gärna en elektrifiering av spåret till Härnösands hamn, som idag trafikeras av diesellok. Kommunen är positiv till bra anslutningsmöjligheter för gods till järnvägsnätet i nära samarbete med näringslivet.

För att gynna näringslivsutvecklingen i Älandsbro ska möjligheten att behålla Ådalsbanans gamla del mellan Härnösand och Älandsbro som industrispår undersökas. Mark reserveras för en godsterminal väster om trespårsstationen i Mörtstal.

Ställningstagande

Godstrafik/-transporter

- Möjligheten att behålla industrispår till Älandsbro ska undersökas
- Möjliggör för industrispår från Mörtstal till Utansjö industriområde

12 Näringsliv

► Åter innehållsförteckning



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Härnösand har länge varit en utpräglad förvaltningsstad. Under de senaste åren har andelen företag ökat. Flera olika företag inom en del nya branscher som exempelvis Contact center, vård och omsorg samt byggsektorn har under den senaste tioårsperioden utvecklats i Härnösand.

Utvecklingsklimatet för företag inom kommunen ska gynnas. Näringslivsarbetet ska drivas i samarbete med företagen och dess bransch-

organisationer och fokusera på att få företag och människor att etablera sig i Härnösand.

Kommunen ska ge befintliga företag möjligheter att växa och utvecklas genom att öka förståelsen mellan företag, politiker och kommunala tjänstemän. Nyföretagandet ska också uppmuntras och kommunen ska fortsätta att stimulera starta eget-processen.

Ställningstagande

Näringsliv

- Näringslivsklimatet ska utvecklas i nära samarbete med företagen och deras branschorganisationer.
- Utveckling av näringslivet ska främjas.
- Främja kvinnors företagande.

12.1 Handel

Konkurrensen för handeln i Härnösand är mycket stor i och med närheten till Birsta och Sundsvall. Härnösand har aktiva handlare och fastighetsägare som tillsammans driver utvecklingsfrågor för att stärka handeln i centrum.

Centrum måste vara lättillgängligt och attraktivt. Det ska finnas goda möjligheter att enkelt ta sig med bil till och från samt parkera i centrum. Samtidigt är kollektivtrafiksnära handel

en del i kommunens hållbara planering. Tack vare en hållbar planering är både handeln i centrum och i utkanten av Härnösand tillgänglig för gångtrafikanter och cyklister.

Det är viktigt att handeln i Härnösand ges utrymme att expandera. I tätorten är avsikten framför allt att förtäta och i området runt resecentrum finns möjlighet att ytterligare utvidga handeln.

Till följd av en ny sträckning av E4 kan det uppstå ett behov av infrastrukturnära service, till exempel bensinstationer, längs vägen. Kommunen ser positivt på den typen av nyetableringar vid Älandsbro och på sikt möjligen även vid Antjärn.

Läs mer...

Etablering och utveckling (Svensk handel)

Ställningstagande

Handel

- Centrum ska vara lättillgängligt och attraktivt.

12.2 Näringar på landsbygd

Härnösands kommun har en föreningsaktiv landsbygd med både traditionell näring och flera nya intressanta företag och företagsformer. Inom skogssektorn finns flera förädlingsföretag som är ledande inom sitt område. Härnösands kommun ska stödja småskalighet när det gäller förädling av jord/skogsprodukter för att stärka den lokala marknaden och den lokala livsmedelsproduktionen.

Landsbygdsrådet och lokala utvecklingsgrupper är en stor resurs och viktiga samarbetspartner för utvecklingen av ett differentierat näringsliv med långsiktig hållbarhet på landsbygden.

Ställningstagande

Näringar på landsbygd

- Stödja småskaligt företagande på landsbygd.
- Samarbeta med grannkommuner för ökad regionförstoring.

12.3 Besöksnäring

Fyra profilområden/reseanledningar är viktiga för besöksnäringen enligt Härnösands kommuns besöksnäringstrategi.

1. Vattnet och stadskärnan
2. Höga Kusten
3. Kulturhistoriska miljöer
4. Mötesplatsen Härnösand

Besöksnäringen är en av många möjliga framtidssektorer med en stor utvecklingspotential i Härnösand. Kommunen stödjer särskilt näringens samarbete gällande Destination Höga Kusten. Kommunen ska tillsammans med Kramfors, Örnsköldsviks och Sollefteå kommuner arbeta strategiskt för att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling av en gemensam besöksnäring.

En stärkt och utvecklad besöksnäring kommer att skapa fler arbetstillfällen i vår region. Se även kapitel 17, Friluftsliv och rekreation.

Läs mer...

Besöksnäringstrategi (Härnösands kommun)



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Ställningstagande

Besöksnäring

- Härnösand ska vara en aktiv part i Destination Höga Kusten.
- Utveckling av viktiga besöksplatser ska främjas.

13 Kulturvärden

► Åter innehållsförteckning

Karta 13 – Kulturvärden

Karta 13 A Hela kommunen

Karta 13 B Härnösands tätort



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Härnösands kommun är rik på kulturmiljöer. Här finns spår och lämningar efter människors aktiviteter under tusentals år. Boplatser, jordbruksbygder och fiskelägen, handels- och mötesplatser vittnar om den betydelse platsen haft. Den havsnära miljön har haft en avgörande betydelse för Härnösand som centrum för en månghundraårig trävaruindustri och sjöfart.

Skolor, biskopssätet och regional administration har präglat Härnösand som ett miljökulturellt centrum. Detta återspeglas också i ett litterärt skapande som under 1900-talet fått nationell genklang. Namnet ”Öbacka”, Ludvig ”Lubbe” Nordströms fiktiva namn på Härnösand, firade sitt hundraårsjubileum 2009. Härnösands militära betydelse utifrån ett maritimt perspektiv har också varit viktig för kulturmiljön.

Riksantikvarieämbetet har angivit tre områden i kommunen som är av riksintresse för kulturmiljö.

- Centrala Härnösand, bebyggelse och gatunät.
- Vagnön, fornlämningsområde. Kommunen anser att området bör kunna utökas till att täcka även den östra delen av halvön, eftersom de flesta fornlämningarna finns där.
- Gustavsvik-Ramvik, örlogsdepå, torrdocka, verkstäder, jordbruksbyar och sågverkssamhälle.

Inom riksintresse för kulturmiljö och andra platser med stora kulturvärden bör särskild hänsyn tas vid ny bebyggelse och annan markanvändning. Dessa platserns karaktär ska bevaras men ändå vidareutvecklas genom eventuella förändringar och tillägg.

Värdefulla kulturmiljöer

Härnösands kommun behöver ett kulturmiljöprogram. Ett sådant ska ange riktlinjer för kommunens fortsatta samhällsplanering och vara vägledande för hur bygglovsärenden samt vård och bevarande av bebyggelsen ska hantearas.

Inom arbetet med kulturmiljöprogrammet har kommunen för avsikt att göra en analys av hur Härnösands specifika bebyggelse, struktur och karaktär ska förvaltas och utvecklas.

Likaså ska ett kulturmiljöprogram visa kulturmiljöns betydelse som utvecklingsfaktor och skapa en större förståelse för samspelet mellan tradition och nyskapande. I ett kommande kulturmiljöprogram ska också genusperspektivet markeras, där såväl mäns som kvinnors betydelse i samhället blir synliggjort. Likaså ska kulturmiljöns tillgänglighet, möjligheten för unga människors delaktighet och samverkan mellan folkhälsa och kulturmiljö betonas.

Murberget, Läns museet Västernorrland, har aktualiserat ett stort antal kulturhistoriska miljöer som präglat traktens utveckling. Vissa miljöer

och objekt är lagskyddade enligt Lagen om kulturminnen, exempelvis fasta fornlämningar och kyrkor. Möjligheten att skydda bebyggelse och kulturmiljöer kan även göras genom detaljplaner och områdesbestämmelser samt genom plan- och bygglagens varsamhets- och hänsynsregler i 3 kap.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar kan skyddas som byggnadsminnen. Syftet med det är att bevara spår av historien som har stor betydelse för förståelsen av dagens och morgondagens samhälle och att garantera människors rätt till en viktig del av kulturarvet. Vilka byggnader som blir byggnadsminnen beslutas av länsstyrelsen. I Härnösands kommun är det följande; Domkapitelhuset, före detta Landsarkivet, Gamla Landstatshuset, Rådhuset, Residenset, St Petri-logen, Nybergska huset, Gamla Lasarettet och Hemsö fästning.

Läs mer...

Intressanta kulturmiljöer i Härnösands kommun

Härnösands industriella och maritima kulturarv

Härnösand – författarstaden. (Murberget)

Härnösands stadsbyggnadshistoria Planering och byggande i kulturmiljöer: Tre metoder i stadsbygd (Gillgren, Hans. 2000)



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Ställningstagande

Kulturvärden

- Områden med stora kulturvärden ska så långt som möjligt bevaras och utvecklas.
- Den fortsatta utvecklingen av kulturmiljöer ska ske ur ett tillgänglighetsperspektiv.
- Utöka riksintresset för kulturmiljö på Vagnön.

Att göra

Kulturvärden

- Inventera Härnösands kulturmiljöer ur ett genusperspektiv i samband med framtagandet av kulturmiljöprogrammet.
- Utöka skyltning och information för att göra kulturarvet tillgängligt.

14 Miljö

► Åter innehållsförteckning

Karta 14 – Miljö



Foto: Sara Nylund

I Härnösands kommun finns det bra förutsättningar för en god livsmiljö och ett hållbart samhälle. Kommunen arbetar långsiktigt för att miljömål och folkhälsomål ska uppfyllas.

14.1 Luft

Luftkvaliteten i kommunen är överlag mycket god. Mätningar i Härnösand har genomförts sedan 1970 och från och med 1979 har mätningarna legat under gällande riktvärden. Mätplatser har varit vid Rådhuset/Stadshuset samt korsningen E4/Storgatan. Förnyade mätningar genomfördes 2009, då även vid Resecentrum.

De största utsläppskällorna i kommunen är fordonstrafiken, kraftvärmeverket och SCA BioNorr. Lokalt kan klagomål på vedeldning förekomma.

Miljökvalitetsnormer

2001 beslutades om vissa miljökvalitetsnormer för utomhusluft och för närvarande finns gällande normer enligt miljöbalken för kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, bly och partiklar (PM10). Miljökvalitetsnormer för andra parametrar finns, men ska vara uppfyllda först om några år.

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft har aldrig överskridits vid mätningar i Härnösands kommun. Miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska iakttas vid planering, planläggning, tillståndsgivning samt vid handläggning av anmälningsärenden.

Regionalt samarbete

Härnösands kommun deltar i ett luftvårds-samarbete med bland andra länets kommuner, Länsstyrelsen och Trafikverket. Samarbetet syftar till att upprätta en strategi för luftkvalitetsmätningar och respektive kommun mäter luftkvaliteten efter samråd med gruppen. Luftmätningarna kan komma att kompletteras med beräkningar av luftkvaliteten. Genom dessa beräkningar och mätningar bevakar Härnösands kommun så att inte miljökvalitetsnormerna för luft överskrids.

Läs mer...

Miljöbalken 5 kap. 3 §

Plan och Bygglagen 2 kap. 2 §

Luftkvalitetsmätning 2009

Luftkvalitetsförordningen 2010:477

Energiplan 2006-2015 (Härnösands kommun)

Miljömålsprogram (Härnösands kommun)

Miljömålsportalen (Miljömålsrådet)

Ställningstagande

Luft

- Den goda luftkvaliteten i kommunen ska värnas.
- Luftmätningar ska ske i ett regionalt samarbete.

14.2 Förorenade områden



Kunskaper om förorenade områden behöver tas tillvara i den fysiska planeringen och riskerna vid en exploatering av dessa områden ska beaktas i planeringsprocesserna. Om en ändrad markanvändning planeras på ett område som är förorenat krävs att frågan uppmärksammas och utreds tidigt i processen. Vid misstanke om markföroreningar ska vid behov miljögeotekniska undersökningar utföras.

Inom kommunen finns ett antal kända förorenade områden. Länsstyrelsen har identifierat 282 områden i kommunen med pågående och nedlagda verksamheter, där det kan finnas föroreningar i mark, sediment, deponier med mera. Vissa av dessa områden är riskklassade enligt MIFO (metodik för inventering av förorenade områden). 17 nedlagda bensinstationer omfattas av SPIMFAB (Svenska Petroleum Institutets Miljösaneringsfond AB) och har fram till 2009 undersökts och i förekommande fall sanerats.

Till de tio mest prioriterade områdena enligt länsstyrelsens ”Regionala program för förorenade områden” hör Utansjö sulfittfabrik, som lagt ned sin verksamhet. Ramviks industriområde har klassats i högsta riskklass enligt MIFO. Inom området har funnits bland annat sågverk och hyvleri. Även nedlagda deponier i Ålandsbro och på Myran har klassats i högsta riskklassen enligt MIFO.

Avfallsupplag och gamla industriområden ska inte bebyggas eller användas till andra ändamål utan att det görs noggranna studier av mark och hydrogeologi.

Läs mer...

Regionala programmet för arbetet med förorenade områden i Västernorrland.

(Länsstyrelsen Västernorrland, 2010)

MIFO och Riktvärden för förorenad mark. (Naturvårdsverket)

Oljebolagens saneringar av nedlagda

bensinstationer(SPIMFAB)

Avfallsplan 2014-2017(Härnösands kommun)

Miljöanalys (Härnösands kommun)

Ställningstagande

Förorenade områden

- Undersök eventuella markföroreningar vid ny bebyggelse

14.3 Materialtäkter

I kommunen finns tio materialtäkter med miljötillstånd. Fem av dem är täkt av berg, fyra av naturgrus och en av morän. Tre av naturgrustäkterna är små. Den allmänna målsättningen ur miljömålssynpunkt är att öka uttag av berg och minska exploateringen av naturgrus. Vid tillståndsgivning ska exploateringar ses i ett regionalt perspektiv, samt även regleras genom avgifter.

På grund av bland annat bullerstörningar bör bergtäkter lokaliseras på behörigt avstånd från bebyggelse. Täkter bör endast tillåtas om de inte skadar naturmiljön väsentligt, stör närboende eller det rörliga friluftslivet.

14.3 Radon

Radon i bostäder härrör från mark, byggnadsmaterial eller hushållsvatten. Markens radonhalt varierar beroende på dess sammansättning av olika berg- och jordarter. Det finns en radonriskkarta från 1986 för Härnösand som visar hög- och mellanriskområden för radon. Kartan är baserad på SGUs preliminära berggrundskartor. Radonriskkartan kan inte användas som någon säker grund för bedömning av radonhalterna i inomhusluft och dricksvatten.

Det finns rikt-/gränsvärden för radonhalten i inomhusluft och dricksvatten. Kommunen har ett antal mätvärden och det ligger i kommunens intresse att insamlingen av mätvärden av radon fortsätter. En viktig faktor när det gäller undvikande av markradon är byggnadssättet.

Läs mer...

Radon i inomhusluft (Folkhälsomyndigheten)

Krav på radonsäkerhet i byggnader mm. (Boverket)

Radonguiden (Boverket)

Föreskrifter om dricksvatten (Livsmedelsverket)

14.5 Elektromagnetiska fält



Foto: Bildarkivet.se, Jesper Molin

Elektromagnetiska fält finns överallt där det finns elektrisk ström. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) anger att det finns två områden där skadliga hälsoeffekter vid exponering av elektromagnetiska fält inte kan uteslutas. Dessa är:

- exponering för magnetfält från exempelvis kraftledningar och elektriska apparater (kraftfrekventa elektromagnetiska fält)
- radiovågor från den egna mobiltelefonen (radiofrekventa elektromagnetiska fält)

Kraftfrekventa fält bildas runt kraftledningar, transformatorer, elektriska apparater och liknande. De avtar mycket snabbt med avståndet från källan. Kraftledningar i kommunen presenteras på karta 19, Teknisk försörjning.

Radiofrekventa fält bildas kring trådlösa kommunikationssystem, till exempel mobilbasstationer. Även de radiofrekventa fälten avtar snabbt med avståndet till källan. Exponering från mobilbasstationer leder till långvarig helkroppsexponering, men exponeringen är alltid mycket lägre än från den egna mobiltelefonen.

Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten visar forskning kring elöverkänslighet att symptomen är verkliga. SSM menar dock att i stort sett ingen vetenskaplig forskning hittills har kunnat bekräfta att exponering för elektromagnetiska fält orsakar eller bidrar till symptomen.

Försiktighetsprincipen bör beaktas vid all samhällsplanering. Det innebär att skäliga åtgärder för att förebygga eller hindra negativa effekter på hälsa och miljö bör vidtas där de elektromagnetiska fälten avviker från det normala.

Läs mer...

Allmänna råd om magnetfält och trådlös teknik, referensvärden, (Strålsäkerhetsmyndigheten)

*Folkhälsomyndigheten om elektromagnetiska fält
Strålsäkerhetsmyndigheten*

Ställningstagande

Elektromagnetiska fält

- Nya kraftledningar och andra elanläggningar bör placeras eller utformas så att exponering för magnetfält begränsas
- Bostäder, skolor och förskolor ska inte placeras nära elledningar som ger förhöjda magnetfält

15 Naturvård

► Åter innehållsförteckning

Karta 15 – Naturvård



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Härnösands kommun har en unik natur med många speciella växter och djur. Kommunen har förutom fyra Natura 2000-områden även fem riksintresseområden för naturvård, se kapitel 6, Riksintresse.

Det kuperade landskapet i kommunen skapar förutsättningar för en variation inom växt- och djurlivet. På högre belägna partier finns glesare hållmarker med flerhundraåriga tallar och på de lägre nivåerna växer en tätare granskog. Längs kusten hittas många grunda havsvikar, där många kärlväxter trivs både i vattnet och på stranden. Även många fåglar stannar längs dessa stränder för rastning och häckning.

Kommunen är även känd för sina strandgrottor, jättegrytor, raukar och klapperstensfält som bildats av kraftig vattenerosion i takt med att landhöjningen efter istiden blottlagt ny mark. Klapperstensfälten finns längs kommunens kustremsa. I kommunen finns flera attraktiva natur- och strövområden. Dessa finns beskrivna i kommunens naturvårdsprogram som togs fram 2008.

Naturreservat

Ett mark- eller vattenområde som behövs för att bevara biologisk mångfald, skydda och vårda värdefulla naturmiljöer och arter eller som är av stor betydelse för friluftsliv kan avsättas som naturreservat enligt miljöbalkens 7 kapitel. Beslut om naturreservat kan fattas av länsstyrelsen eller kommunen.

Naturreservat kan omfatta såväl privat mark som statlig/kommunal mark och bildas efter förhandlingar med markägaren. Föreskrifterna för markägaren och allmänheten bestäms

utifrån vilka motiv som ligger till grund för reservatsbildningen och varierar därför från reservat till reservat. I reservatsbeslutet ingår en skötselplan som beskriver områdets långsiktiga vård.

I Härnösands kommun finns åtta stycken naturreservat; Smitingen-Härnöklubb, Häggberget, Vägsjöknösen, Västanaåfallet, Brånsån, Vårdkasmalen, Grenigtmyran samt vårt första kommunala naturreservat Gådeåbergsbrännan. För en kortfattad beskrivning av dessa, se Bilaga till kartorna.

Övriga skyddsformer

Utöver naturreservat och Natura 2000-områden finns andra skyddsformer för värdefull natur, bland annat fågelskyddsområden och biotopskydd. I Härnösands kommun finns två fågelskyddsområden som båda ligger utanför Härnön; Däggstenarna och Storklippet. För dessa öar gäller mellan 15 april och 15 augusti landstigningsförbud. Länsstyrelsen och kommunen kan ge dispens från tillträdesförbudet om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med skyddets syfte.

Biotopskydd är mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda. Inom ett biotopskyddsområde får inte verksamheter bedrivas eller åtgärder vidtas som kan skada naturmiljön. Skogsstyrelsen är

den myndighet som beslutar om biotopskydd på skogsmark och länsstyrelsen på övrig mark. Inom kommunen finns 18 biotopskyddade områden som totalt omfattar cirka 76 hektar.

Övriga prioriterade naturvårdsområden

Länsstyrelsen har redovisat de områden i kommunen som har Högsta, Mycket höga respektive Höga naturvärden. Läs mer om dessa i kommunens Naturvårdsprogram.

Härnösands kommun har prioriterat att arbeta med fyra naturvårdsprojekt; Godstjärn, Älandsån, Vålön och Lövudden. Av dem är Godstjärn och Älandsån klassade utifrån Länsstyrelsens Naturvärdesklassning. För en kortfattad beskrivning av områdena, se Bilaga till kartorna.

Läs mer...

Naturvårdsprogram (Härnösands kommun, 2008)

www.geologivagen.se (Länsstyrelsen Västerbotten)

Miljömålsprogram för Härnösand (Härnösands kommun, 2008)

Miljömålsportalen. (Miljömålsrådet)

Skogens pärlor (Skogsstyrelsen)

15.1 Vatten – en naturmiljö

Härnösands kommun har många värdefulla sjöar och vattendrag med en biologisk mångfald av både växter och djur. Vattendragen har under lång tid påverkats negativt av mänsklig aktivitet i form av dammbyggen av varierat slag och olämpligt lagda vägtrummor. Ambitionen är att i framtiden skapa fria vandringsvägar för fisk samt förutsättningar för växter och bottenfauna att sprida sig naturligt längs hela vattendraget.

Gådeåns vattensystem och Ljustorpsån-Mjällån omfattas av riksintresse för naturvård. Läs mer om riksintressen i kapitel 6.

Brånsån är del av Gådeåns vattensystem och är även skyddat som naturreservat. Ån har uppmärksammats internationellt tack vare den rikliga förekomsten av flodpärlmussla.

Älandsån är ett prioriterat naturvårdsområde där åtgärder planeras för att undanröja vandringshinder. Några andra värdefulla vattendrag, främst för att bland annat havsöring vandrar upp från havet, är Överdalsån, Utansjöån och Gerestabäcken. Gerestabäcken är, genom sin närhet till stadskärnan, lättåtkomlig för många människor. Med sin närhet till en skola kan den också, liksom Älandsån, skapa möjlighet till intressanta exkursioner för skoleleverna.

Rena vattnet

”Rena vattnet” är ett av kommunens lokala miljömål. EU beslutade år 2000 att skydda och förvalta vatten på bästa sätt för kommande generationer.

Vattenmyndigheterna, där Bottenhavets vattendistrikt har sitt säte vid Länsstyrelsen Västerbotten, arbetar med förvaltning av våra yt- och grundvatten samt med att fastställa miljö kvalitetsnormer. Målet är att uppnå minst betyget God status till år 2015. Miljö kvalitetsnormer får inte överskridas vid provning eller planläggning. Vattenmyndigheten samordnar sitt arbete med bland andra kommunerna. Kunskaperna om våra grund- och ytvatten kommer genom detta arbete att öka. Läs mer om miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten i avsnitt 19.4.1, Vattenresurser och dricksvatten.

Ställningstagande

Vatten, en naturmiljö

- Värdefulla yt- och grundvatten ska så långt som möjligt skyddas vid planering och exploatering.

Att göra

Vatten, en naturmiljö

- Återskapa naturliga vattenmiljöer för växter och djur.

16 Grönstruktur

► Åter innehållsförteckning

Karta 16 – Grönstruktur



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Parker och naturområden är viktiga för att åstadkomma en komplett tätortsmiljö. Grön-områden fyller många funktioner, till exempel som rekreationsområden, för god luftkvalitet, för att säkra biologisk mångfald och för att säkerställa kulturhistoriska värden.

Tillgången till grönområden är av stor betydelse för människors psykiska och fysiska hälsa. Sammanhängande park- och naturområden bildar en grön infrastruktur. I allt planeringsarbete är det viktigt att identifiera den gröna strukturen så att den, jämte annan infrastruktur som gator, vägar, vatten- och avloppsledningar, kan ligga som underlag vid kommunens samhällsplanering.

Kommunens grönstrukturplan upprättades 1998 och är i behov av en uppdatering. Se även kapitel 8.3.1, Trivsel och trygghet.

Läs mer...

Stadens gröna struktur (Härnösands kommun, 2002)

Miljöhälsorapporter (Folkhälsomyndigheten)

Ställningstagande

Grönstruktur

- Planera för grönområden inom och mellan bostadsområden.

16.1 Öppet landskap

Det öppna landskapet inom kommunen är betydelsefullt. Betesmarker och annan jordbruksmark har stort värde för att hålla landskapet, framför allt våra dalgångar, öppna. Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering ligger till grund för landskapsvårdande insatser.

Ställningstagande

Öppet landskap

- Bevara det öppna landskapet.

16.2 Skogsmark och mångfunktionella skogar



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Skogsbruket är en näring av nationellt intresse. Skogen är en förnyelsebar resurs som enligt skogsvårdslagen ska skötas på ett uthålligt sätt så att den ger god avkastning och så att den biologiska mångfalden behålls.

Härnösands kommun äger i dagsläget ungefär 1 000 hektar produktiv skogsmark, framför allt koncentrerad till området kring Härnösands tätort. Beståndet är certifierat enligt en miljö- och hållbarhetsmärkning FSC. En skogspo-

licy finns upprättad för skötsel av kommunens skogsmark.

Den tätortsnära skogen har höga rekreativevärden. Skogsbruk i dessa områden ska ske med ett stort mått av hänsynstagande. Nya bostadsområden ska ha lättillgänglig skogsmark i närheten. Dessutom ska skolornas behov av grönområden och naturmiljöer vara tillgodosett.

Skogsstyrelsen identifierar, tillsammans med kommunerna, skogar med höga sociala värden. Kriterierna är att denna skog ska vara tillgänglig, ha kvaliteter med upplevelsevärden som gör den attraktiv att besöka och att den ska nyttjas för rekreation. Skogar med höga sociala värden kan vara:

- 1) Bostadsnära skogar
- 2) Tätortsnära skogar
- 3) Rekreative- och friluftsskogar
- 4) Skogar som utgör målpunkter i landskapet till exempel utflyktsmål
- 5) Skogar som omger viktiga icke-skogliga målpunkter till exempel områden kring fritidsbebyggelse, golfbanor och turistanläggningar
- 6) Skogar som omger institutioner och större arbetsplatser

Läs mer...

Besöksstudie tätortsnära skogar (Härnösands kommun, 2007)
Skogsvårdslag(1979:429)
Skogsstyrelsen

Ställningstagande

Skogsmark och mångfunktionella skogar

- Bevara skogar med höga sociala värden
- Tillgodose behovet av grönområden och naturmiljöer för skola
- Skogsbruk inom den tätortsnära skogsmarken ska bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet.

Att göra

Skogsmark och mångfunktionella skogar

- Översyn av kommunens skogspolicy med särskilt beaktande av tätortsnära skogar med höga sociala värden.

17 Friluftsliv och rekreation

► Åter innehållsförteckning

Karta 17 – Friluftsliv och rekreation



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Den fysiska planeringen för till exempel boende, kommunikation, service och fritid påverkar människors möjligheter till goda levnadsvanor och välbefinnande. Genom ett rikt utbud av idrotts- och friluftaktiviteter ges möjlighet till en aktiv fritid, vilket bidrar till att den fysiska och psy-

kiska hälsan förbättras. Det innebär att kommunen upplevs som attraktiv att bo i. Det är särskilt viktigt att unga flickors och pojkars initiativ i dessa frågor tas till vara. Samverkan med föreningslivet är också viktigt.

Friluftslivet kan komma att påverkas på flera olika sätt av klimatförändringar. Vintersporterna får exempelvis successivt allt kortare säsong. Fritidsfisket kan också påverkas. Till exempel är röding en fisk som inte trivs i varmare vatten.

17.1 Rekreations- och strövområden

Tillgången till rekreations- och strövområden i anslutning till kommunens tätorter är god. Tätortsnära rekreationsområden är bland annat Murbergets friluftsområde, norra Härnön, Vårdkasenområdet mot Smitingen, Fälleberget, Kapellsberget och Bondsjöhöjden.

Kommunen har för avsikt att ta fram ett utvecklingsprogram för Vårdkasenområdet. Syftet är bland annat att se hur kopplingen mellan Vårdkasen och andra rekreationsområden på Härnön ska kunna förstärkas.

Eftersom Härnöns skjutfält är beläget inom ett populärt rekreationsområde måste samarbetet mellan kommunen och Försvarmakten främjas. Friluftsområden, där Försvarmakten förfogar över marken, ska i största möjliga utsträckning även kunna nyttjas för allmänhetens friluftsverksamhet.

Kommunen arbetar med att öka tillgängligheten till fritidsområden. Bland annat har områden kring Värptjärn och Klubbsjön handikappanpassats.

Förbindelser till tätortsnära rekreationsområden bör så långt som möjligt utformas så att fotgängare och cyklister kan färdas mellan centrum och rekreationsområdena på ett trafiksäkert sätt.

Totalt i kommunen finns ett tiotal motionsspår. Cirka hälften av dessa har elbelysning.

Inom kommunen finns goda möjligheter för ett bra fritidsfiske, såväl i havet som i insjöarna. Flera fiskevårdsområden finns vilket skapar förutsättningar för ett utvecklat sportfiske.

Järnvägssträckan Älandsbro-Veda kommer att tas ur bruk. Enligt de bestämmelser som finns, måste Trafikverket avvakta med rivning i tre år efter nedläggningsbeslut. Därefter tas slipers, räls och kontaktledning bort och eventuell förorenad mark saneras. På sikt kan sträckan göras om till någon form av ridväg eller vandringsled. Kommunen ser gärna att andra intressenter tar ansvar för sträckan.

Båtliv

Härnösand är en sjöfartsstad där många seglar eller åker motorbåt på sin fritid. Centralt i staden finns i dagsläget småbåtshamnar vid Simhallen, i Nattviken och i Norra sundet.

Härnösand är en viktig målpunkt för turismen

med segel- och motorbåtar. Kommunen ser goda möjligheter att utveckla båtturen ytterligare. Från Härnösands sydspets går en väl skyddad inomskärsled genom stadskärnan upp till natursköna Höga kusten där det finns många småbåtshamnar och naturhamnar. Farleden genom staden har två öppningsbara broar som möjliggör passagen.

Ställningstagande

Rekreations- och strövmråden

- Frilufts- och rekreationsområden ska bevaras och utvecklas
- De tätortsnära rekreationsområdena ska ha en enkel och trafiksäker tillgänglighet
- Ett gott samarbete med Försvarmakten ska främjas så att möjlighet finns att nyttja friluftsområden inom riksintresseområde för Försvarmakten
- Broarna mellan fastlandet och Härnön ska vara öppningsbara

Att göra

Rekreations- och strövmråden

- Utvecklingsprogram för Vårdkasensområdet
- Utredda användningsområde av banvallen Ålandsbro-Veda.

17.2 Fritidsanläggningar



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

I kommunen finns ett varierat utbud av olika fritidsanläggningar, till exempel idrottsplatser, idrottshallar, ishall och uterinkar, motionsspår, simhallar och friluftsbad, både vid insjöar och vid havet.

Trots tillgång till många idrottsanläggningar finns ett stort behov av fler. Ur rationell drifts- och skötselsynpunkt bör dessa anläggningar samlas inom ett fåtal områden. Tillgänglighet till områdena med cykel bör eftersträvas.

Ställningstagande

Fritidsanläggningar

- Kommunen ser positivt på markupplåtelse till enskilda och föreningar för fritidsändamål.

18 Energi

► Åter innehållsförteckning



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Globala klimatförändringar samt allas vårt uppdrag att bidra till att det nationella miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” uppfylls, gör att energianvändningen är en central fråga i fysisk planering. Härnösands miljömål ”Ren Energi” har genom kommunens Energiplan konkretiserats med ett handlingsprogram. Där fastställs följande prioriteringar inom energiområdet:

- Energieffektivisering
- Energibesparingar
- Minskat användande av fossila bränslen

Vid all typ av fysisk planering och projektering ska dessa prioriteringsgrunder beaktas. Det gäller vid energiförsörjning, transportmöjligheter, avfallshantering med mera. Prioriteringarna är ett led i vår strävan mot ett ekologiskt hållbart samhälle.

Läs mer...

Miljömålsprogram. (Härnösands kommun)

Miljömålsportalen. (Miljömålsrådet)

Energiplan 2006-2015 (Härnösands kommun)

Västernorrlands Klimat- och energistrategi (Länsstyrelsen Västernorrland, 2008)

Ställningstagande

Energi

- Minska energianvändningen.

18.1 Vindkraft

Vindkraft är en förnyelsebar, inhemsk och ren energikälla. Den begränsar påverkan på den lokala och globala miljön och kan ersätta fossila energislag som olja och kol. Vindbruk är numera en naturlig del i Sveriges energiförsörjning och spelar en viktig roll i omställningen av energisystemet. Enligt den planeringsram som riksdagen har satt upp ska det 2020 vara möj-

ligt att bygga vindkraftverk för en elproduktion på 30 TWh, det vill säga att det i samhällsplaneringen skapas möjligheter för detta.

Intresset för utbyggnad av vindkraft har ökat markant under senare år. Det innebär att allt större krav ställs på att kommunerna har en tillfredsställande översiktlig planering för att snabbare kunna göra avvägningen mellan exploateringsintresset och annan markanvändning. Ett arbete med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen om vindkraft har därför påbörjats. Där kommer vindkraftens lämplighet att bedömas utifrån bland annat beräknade vindenergier och närhet till bebyggelse. Även hur landskapsbilden, naturvärden och friluftslivet påverkas ska belysas, liksom den infrastruktur som krävs för vindkraftsparker, till exempel närhet till elnät och vägar.

I Härnösands kommun finns i dag fem stycken verk på 2,5 MW uppförda på och runt Möckelsjöberget. Dessutom finns ytterligare ett antal mindre verk, bland annat på Vårdkasberget. Se karta 19 för befintliga vindkraftverk.

Läs mer...

Vindkraftspolicy för Västernorrland (Länsstyrelsen Västernorrland, 2002)

Främjande av vindkraft (Energimyndigheten)

Energi, vindkraft. (Naturvårdsverket)

Vindkraft (Boverket)

Regional landskapsanalys (Länsstyrelsen 2010)

19 Teknisk försörjning

► Åter innehållsförteckning

Karta 19 – Teknisk försörjning och energi

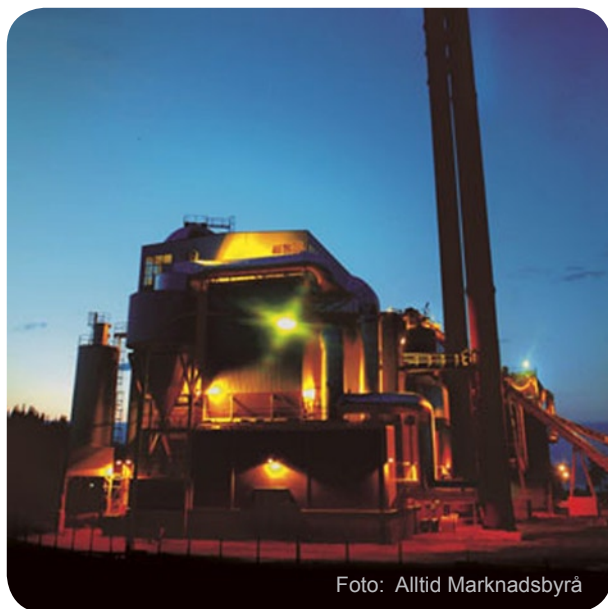


Foto: Alltid Marknadsbyrå

Fungerande tekniska försörjningssystem är viktiga förutsättningar för samhället i stort. Att samarbeta över kommungränserna ger stora utvecklingsmöjligheter.

En genomgripande studie av risker och sårbarheter för alla tekniska försörjningssystem bör göras ur ett klimatanpassningsperspektiv. En stor del av de klimatanpassningsåtgärder som sedan behöver ske kan sannolikt delvis rymmas inom ramen för befintliga reinvesteringar och underhållsåtgärder om hänsyn tas till framtidens klimat redan nu.

Ställningstagande

Teknisk försörjning

- Utveckla kommunal teknisk försörjning genom regionala samarbeten.

Att göra

Teknisk försörjning

- Studie av risker och sårbarheter för alla tekniska försörjningssystem ur ett klimatanpassningsperspektiv.

19.1 Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet är väl utbyggt i centralorten Härnösand vilket skapar bättre förutsättningar för en bra lokal luftmiljö och mindre utsläpp än när respektive fastighet har sin egen uppvärmning. Ytterligare anslutningar till fjärrvärmenätet är möjliga och görs framför allt som förtätningar inom befintligt nät.

Fjärrvärmeproduktionen är till största delen baserad på icke-fossila bränslen samt spillvärme, rökgasåtervinning och deponigas. Vid nyproduktion bör förnyelsebara energikällor väljas och vid ombyggnationer bör energiprioriteringarna följas. Se kapitel 18 för kommunens energiprioritering.

Ställningstagande

Fjärrvärme

- Anslutning till fjärrvärme ska vara möjligt i Härnösands tätort. Etablering av fjärrvärme/närvärme i områden med samlad bebyggelse utanför Härnösands tätort ska uppmuntras.

19.2 EI

Eldistributionsnäten ska leverera god elkvalitet inom Härnösands kommun. Eldistributionsnäten ska utformas och byggas så att risken för elavbrott minimeras.

19.3 Avfallshantering



Kommunens avfallsplan stärker det förebyggande avfallsarbetet. Det innebär att avfallsfrågorna ska beaktas och prioriteras vid samhällsplanering så att det är lätt och smidigt för var och en att sortera sitt avfall och för den som ska hämta avfallet. Kommunen har idag ett 20-tal återvinningsstationer. Markförsörjning för dessa stationer ska tryggas i detaljplan.

Avfall sorteras utifrån om det ska materialåtervinnas, energiåtervinnas eller deponeras. Medborgarna ska uppmuntras att återvinna mer genom bra tillgänglighet till återvinnings-

stationer och möjlighet till särskilt omhändertagande av matavfall utifrån de nationella miljökvalitetsnormerna och bästa teknik.

Läs mer...

Avfallsplan 2014-2017 (Härnösands kommun)

Ställningstagande

Avfallshantering

- Reservera mark för återvinningsstationer i tillgängliga lägen.
- Utveckla möjlighet till omhändertagande av matavfall.

19.4 Vatten och avlopp

19.4.1 Vattenresurser och dricksvatten

Trots att det finns mycket vatten i Härnösands kommun så är de naturliga förutsättningarna för kommunal vattenförsörjning begränsade. Länsstyrelsen i Västernorrland har inventerat grundvattenförande geotoper i länet. Dessa måste så långt som möjligt skyddas mot exploatering och stor restriktivitet ska gälla i fråga om naturgrustäcker.

Kommunens största vattenverk, som levererar dricksvatten till centrala Härnösand, får sitt råvatten från ytvattentäkten Bondsjön-Långsjön. Det finns ytterligare sex kommunala vattenverk

med mindre borrhade vattentäcker. I kommunen finns även ett antal privata vattentäcker som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är större än 10 kubikmeter/dygn. Utöver det finns en mängd mindre enskilda brunnar.

Kommunens ytvattentäkt som försörjer Härnösands tätort och vattentäkten i Viksjö har fastställda skyddsområden med skyddsföreskrifter. Föreskrifterna är dock gamla och uppfyller inte dagens krav för ett långsiktigt skydd. De sex mindre kommunala verken saknar helt skyddsföreskrifter.

En verksamhet som på senare år visat sig utgöra en fara för ytvattentäcker är skogsavverkning. Det bör särskilt beaktas i de nya skyddsföreskrifterna.

Det är viktigt att kommunens bebyggelseplanering läggs samman med VA-huvudmannens tekniska planering och med miljömyndigheternas perspektiv.

Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten

Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt har i december 2009 fastställt miljökvalitetsnormer för yt- och grundvattenförekomster i vattendistriktet. Vattenmyndigheten har bedömt förutsättningarna att uppnå god yt- eller grundvattenstatus eller god ekologisk potential i vattenförekomsterna till 2015 eller 2021. Samtliga sex grundvattenförekomster

i Härnösands kommun bedöms 2009 ha god kvantitativ och kemisk status. Däremot uppvisar flera av våra 54 klassificerade sjöar och 70 vattendrag ej god ekologisk status. Det är av vikt att statusen i våra vattenförekomster inte försämras.

Härnösands kommun kommer aktivt, och i samråd med Länsstyrelsen, att arbeta i enlighet med en åtgärdsplan som fastställts av Vattenmyndigheten. Vid all typ av planering och planläggning ska miljö kvalitetsnormerna iaktas. Dessutom kommer frågorna att beaktas vid den operativa tillsynen.

Läs mer...

Grundvatten i Västernorrland

(Länsstyrelsen Västernorrland, 2010)

Beredskap och säkerhet i dricksvattenförsörjningen

(Livsmedelsverket)

Vattenmyndigheterna

Viss (VattenInformationSystem Sverige)

Förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

Naturvårdsverket

SGU (Sveriges geologiska undersökning)

Skyddsföreskrifter för vattentäkter

(Härnösands kommun)

Ställningstagande

Vattenresurser och dricksvatten

- Större yt- och grundvattentäkter ska skyddas långsiktigt.
- Grundvattenförande geotoper ska skyddas mot exploatering.
- Restriktivitet vad gäller tillstånd för naturgrustäkter.
- Säkra god dricksvattenkvalitet.
- Statusen i våra vattenförekomster ska inte försämras.

Att göra

Vattenresurser och dricksvatten

- Fastställ vattenskyddsområden och bestämmelser som ger långsiktigt skydd för våra viktigaste vattentäkter.
- Vidta erforderliga förebyggande åtgärder mot störningar i vattenförsörjningen.

19.4.2 Avloppsanläggningar



Foto: Sara Nylund

I kommunen finns nio kommunala avloppsreningsverk, varav det största ligger vid Katastrand och betjänar cirka 20 000 människor. Kommunalt avlopp finns främst i tätorterna. I övriga delar av kommunen finns både enskilda avlopp och småskaliga gemensamma lösningar.

När reningen av avloppsvatten från enskilda avlopp är bristfällig skapas miljö- och hälsoskyddsproblem. Det kan bidra till övergödning, syrefattiga bottenar, spridning av giftiga ämnen och sjukdomsframkallande mikroorganismer.

Naturvårdsverket har angett allmänna råd för

små avlopp. Med stöd av dessa kommer olika funktionskrav att ställas på små avloppsanläggningar beroende på om det råder en normal eller hög skyddsnivå i det område där fastigheten ligger.

Områden som kan omfattas av hög skyddsnivå är exempelvis badplatser, områden där det finns miljöproblem med övergödning, områden med förekomst av skyddsvärda arter, längs kuststräckor med höga naturvärden, i skyddsområden för dricksvattentäkt samt i naturreservat och naturvårdsobjekt.

Ett examensarbete rörande hög och normal skyddsnivå har tagits fram under våren 2010 för Härnösands kommun. Dokumentet är en utgångspunkt i kommunens bedömning av kravnivå på enskilda avlopp.

Läs mer...

Bedömning av normal respektive hög skyddsnivå för enskilda avlopp (Härnösands kommun, 2010)

Ställningstagande

Avloppsanläggningar

- Eftersträva hållbara lösningar vid vatten, avlopp och annan teknisk försörjning
- I områden utan kommunal avloppsanslutning bör gemensamma lösningar eftersträvas

19.4.3 Dagvatten

Hårdgjorda ytor ska om möjligt undvikas i kommunal fysisk planering. Det ska finnas goda möjligheter till infiltration av dagvatten direkt i marken eller till särskilda infiltrationsplatser.

Sannolikt räcker det befintliga dagvattensystemet inte till för framtidens successivt kraftigare regnskuror. Ett alternativ till att bygga och dimensionera om dagvattnets rörsystem helt är att komplettera systemet med en genomtänkt avrinning ovan mark, när rörsystemen går fulla. På sikt bör varje stadsdel eller tätort ha en genomtänkt avrinningsplan för kraftig nederbörd.



Foto: Bildarkivet.se, Anders Järkendal

Ställningstagande

Dagvatten

- Lokalt omhändertagande av dagvatten ska alltid övervägas.

Att göra

Dagvatten

- Dagvattenpolicy.
- Riskanalys för kommunens dagvatten.

20 Mark- och vattenanvändning

► Åter innehållsförteckning

**Karta 20 –
Mark- och vattenanvändning**
20 A Hela kommunen
20 B Härnösands tätort
20 C Mörtsal och Surhalsbukten



Foto: Sara Nylund

Planering för användning av mark- och vattenområden innebär en prioritering mellan olika intressen. Boende, skyddsvärd natur, kultur och rekreation är några exempel på sådana intressen. Exploatering av ny mark eller en förändring av mark- och vattenanvändningen kan stå i konflikt med något eller några av dessa intressen.

Markanvändningen i kommunen ska syfta till att ta till vara och utveckla de värden som Härnösands kommun har. I kommande avsnitt redovisas en sammanställning av de riktlinjer som gäller för kommunens mark- och vattenområden. För ytterligare ställningstaganden, läs mer i respektive kapitel.

För stora delar av kommunen innebär översiktsplanen inga egentliga förändringar av den pågående markanvändningen. Kommunen ser generellt positivt på förtätning i redan detaljplanlagda områden, såväl i som utanför centralorten. På samma sätt välkomnar kommunen exploateringar som innebär enstaka bygglov inom ej planlagda områden.

För ett antal områden i kommunen innebär översiktsplanen ny markanvändning när det gäller bostäder, infrastruktur, industri samt handel, kontor och service. Dessa områden kallas Utvecklingsområden. Kriterier för ett utvecklingsområde och riktlinjer för dessa områden beskrivs närmare i avsnitt 20.2.

20.1 Generella riktlinjer

Kommunen har delats in i områden utifrån den mark- och vattenanvändning som i huvudsak dominerar. För varje område redovisas generella riktlinjer inför beslut i olika plan-, bygglovs- och exploateringsfrågor. En enskild prövning i de enskilda fallen är dock nödvändig. Gemensamt för samtliga områden är att påverkan på klimat, miljö, hälsa, natur och kultur ska beaktas. Översiktsplanens övergripande ställningstaganden som redovisas i kapitel fyra ska bland annat alltid vara tongivande i planeringen. För områden som pekas ut som riksintressen gäller att områdets värden inte påtagligt får skadas. Rekommenderade skyddsavstånd från till exempel väg, järnväg och industri ska alltid beaktas och vatten och avlopp ska kunna lösas på ett tillfredsställande sätt.

Eftersom områdesindelningen är översiktlig och riktlinjerna generella ska de tolkas med viss försiktighet.



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

T Tätortsbebyggelse

Inom dessa områden finns verksamheter och bebyggelse av tätortskaraktär. I regel finns detaljplaner upprättade som reglerar hur marken får användas. En förändring av markanvändningen kräver normalt en detaljplaneändring. I stadens centrala delar ska Härnösands olika tidsepoker vara märkbara. Där befintlig stadsmiljö visar en tydlig karaktär ska förtätning, ombyggnad och fasadförändringar passa väl ihop med kringliggande befintlig bebyggelse. Gröna områden och inslag av träd och planteringar i stadsmiljön är också viktigt inom tätortsbebyggelsen.

B Bebyggelse utanför tätort

Inom dessa områden finns en något tätare bebyggelse, främst permanentbostäder, utan att det är fråga om en tätort. Viss service kan även förekomma. Det finns i regel detaljplaner upprättade inom dessa områden och i förekommande fall krävs en detaljplaneändring vid förändrad markanvändning. Enstaka bebyggelse välkomnas.

BR Bebyggelse och rekreation

Markanvändningen utgörs i huvudsak av fritidsboenden där omkringliggande områden är värdefulla för det rörliga friluftslivet. För merparten av de bebyggda områdena finns detaljplaner upprättade som reglerar hur marken får användas. En förändring av markanvändningen kräver normalt en detaljplaneändring. Vid ny exploatering inom ej detaljplanelagda områden bör upprättande av detaljplan övervägas. Bebyggelsemiljön ska inte försämrats vid ny-, om- eller tillbyggnader. Skogsbruk inom dessa områden ska ta stor hänsyn till friluftsliv och landskapsbild.

JO Jordbruk och gles bebyggelse

Inom dessa områden finns framför allt brukad mark och en gles bostadsbebyggelse. Jordbruk och areella näringar som innebär att kulturlandskapet hålls öppet har företräde i dessa områden. Enstaka bebyggelse välkomnas men bör placeras på mark som inte är odlad, gärna i höjdlägen eller i gränsområden mellan jordbruksmark och skog. Bostadsbebyggelse bör dock inte lokaliseras för nära ett aktivt jordbruk för att undvika senare krav från boende på åtgärder mot till exempel lukt och buller från jordbruket.

SK Skogsbruk

Områdena omfattas i huvudsak av skogs- och mindre jordbruksmark med enstaka bebyggelse. Dessa områden har i regel långa avstånd till service, skola och kollektivtrafik och kommunen uppmuntrar av den anledningen normalt inte till ny bostadsbebyggelse. Enstaka ny bebyggelse kan dock tillåtas.

I dessa områden förekommer friluftsliv, som jakt och fiske, i olika stor utsträckning. Normala hänsynstaganden till friluftslivet ska tas. Skogen ska skötas på ett uthålligt sätt så att den ger god avkastning och så att den biologiska mångfalden behålls.



SF Skogsområde för friluftsliv

Dessa områden omfattar huvudsakligen skogsområden som är värdefulla för det rörliga friluftslivet. Ingen bebyggelse eller exploatering som är till nackdel för det rörliga friluftslivet bör normalt tillåtas. Skogsbruk i dessa områden ska ske med ett stort mått av hänsynstagande till det rörliga friluftslivet.

TS Tätortsnära skog

Markanvändningen är i huvudsak skogsområden som är särskilt värdefulla för tätortsnära friluftsliv. Skogsbruk i dessa områden ska ske varsamt och bostadsbebyggelse eller annan exploatering bör normalt inte tillkomma. Undantag kan göras om det inte är till nackdel för det rörliga friluftslivet. God ljudmiljö ska särskilt värnas och de tätortsnära rekreationsområdena ska ha en enkel och trafiksäker tillgänglighet.

I Industri och liknande anläggningar

Område för omgivningsstörande industri eller liknande anläggningar. I regel finns detaljplaner upprättade som reglerar hur marken får användas. Förändring av markanvändningen kräver normalt en detaljplaneändring. Bostadsbebyggelse ska inte uppföras i närheten av verksamheter som kan innebära fara eller risk för människors hälsa.

Nylokalisering av miljöfarlig verksamhet ska göras utifrån verksamhetens påverkan på människors hälsa och på miljön. Storskalig industrietablering ska undvikas på Härnön till förmån för utveckling av bland annat bostadsbebyggelse. Gamla industriområden och avfallsupplag ska inte bebyggas eller användas till andra ändamål utan att noggranna studier av mark och hydrogeologi görs.

MF Militärt övningsområde och friluftsliv

Markområde för militärens övningar som omfattas av riksintresse för totalförsvaret. Områdena ska i största möjliga utsträckning även kunna nyttjas för allmänhetens friluftsvksamhet. Totalförsvaret har dock företräde till området i enlighet med miljöbalken, 3 kapitlet. Ny bebyggelse bör inte tillkomma inom dessa områden.





Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

VM Vatten för militärt övningsområde

Vattenområde som omfattas av riksintresse för totalförsvaret. Områdena ska i största möjliga utsträckning även kunna nyttjas av allmänheten. Totalförsvaret har dock företräde till området i enlighet med miljöbalken, 3 kapitlet. Vid prövning av verksamheter i eller vid vattnet ska det klarläggas att verksamheten inte innebär några nackdelar för totalförsvarets möjligheter att nyttja området.

VY Vatten för yrkesfiske, sjöfart och friluftsliv

Vattenområdet omfattas till stora delar av riksintresse för yrkesfiske och för sjöfart. Dessa intressen har företräde framför friluftslivet i enlighet med miljöbalken, 3 kapitlet. Vid prövning av verksamheter i eller vid vattnet ska det klarläggas att verksamheten inte innebär några nackdelar för möjligheterna att i första hand nyttja området för yrkesfiske eller sjöfart och i andra hand för friluftsliv.

20.2 Utvecklingsområden

De utvecklingsområden som pekas ut i översiktsplanen visar områden där kommunen ser en särskilt god utvecklingspotential när det gäller ny markanvändning för bostäder, industri, infrastruktur samt handel, kontor och service. Redan detaljplanlagda områden pekas inte ut som utvecklingsområden om inte en väsentlig förändring av markanvändningen föreslås. När det gäller utvecklingsområden för boende är kriteriet att området ska vara lämpligt för minst tio nya bostäder.

Medborgardialogen har legat till grund för framtagandet av utvecklingsområdena. Även de politiskt fastställda framtidsbilderna har varit en viktig utgångspunkt. Områdenas lämplighet har också bedömts utifrån påverkan på klimat, miljö, hälsa och socioekonomisk

utveckling. Planeringen i Härnösands kommun ska vara långsiktigt hållbar.

Utvecklingsområdena ligger på såväl kommunal som privat mark. Kommunens ambition är att inom utvecklingsområden på den egna marken fortsätta planeringsprocessen genom att ta fram planprogram och detaljplaner. För de områden som pekas ut på privat mark ligger initiativet för en fortsatt planering i huvudsak hos de enskilda markägarna. När det gäller utvecklingsområden för den statliga infrastrukturen görs planeringen av Trafikverket i samråd med kommunen.

I kartorna är utvecklingsområdenas gränser översiktliga och ska tolkas med försiktighet. Specifika avgränsningar samt avvägningar kring konkurrerande intressen kommer att studeras närmare i ett framtida detaljplanarbete. För varje utvecklingsområde finns en kort kommentar om vad som bedömts som särskilt viktigt att beakta i det fortsatta planarbetet. För en mer utförlig bedömning av utvecklingsområdena, se den strategiska miljökonsekvensbeskrivningen.



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

UB1 Södra sundet

Öster och norr om det nya bostadsområdet vid Nickebostrand, cirka 3 kilometer från Härnösands centrum, finns goda förutsättningar att planera för ytterligare cirka 80-100 friliggande bostäder. Utbyggnaden kan med fördel ske etappvis under en flerårsperiod. Området omfattar cirka 40 hektar och kommunen är markägare. Marken utgörs av naturmark och området kan anslutas till den kommunala avloppsledningen som går till Nickebostrand.

Söder om Nickebostrand på privat mark finns det möjlighet att uppföra ytterligare totalt cirka 30-40 friliggande bostäder. Även här utgörs marken av naturmark och omfattar cirka 60 hektar. Kommunen planerar att se över möjligheten att ansluta området ända ut till Solumshamn med kommunalt vatten och avlopp.

Kommentar: Kommunens verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp bör på sikt utökas för att omfatta området ut till Solumshamn.

UB 2 Sälsten

Området är havsnära beläget vid Sälstens badplats cirka 1,5 kilometer nordöst om Härnösands centrum. Söder om det aktuella området finns ett antal radhuslängor och friliggande villor som byggdes framför allt under 1960-talet. Väster om området ligger ett industriområde där det i dagsläget inte bedrivs någon störande verksamhet.

Området är cirka 3 hektar stort och marken ägs dels av kommunen, dels av en privat aktör. Inom området finns goda förutsättningar att planera för radhus och/eller friliggande bebyggelse. I den västra delen av området kan radhuslängor med cirka 15 bostäder vara lämpligt och i resterande del av området kan enstaka friliggande bostäder uppföras. Marken utgörs i dag främst av ett grönområde, men är detaljplanlagd i huvudsak för industrimark och delvis för fritidsändamål.

I dagsläget finns hållplats för kollektivtrafik inom 350 meter och området omfattas av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Kommentar: På grund av totalförsvarets intressen i närområdet bör bullerpåverkan och övriga säkerhetsaspekter särskilt beaktas. Allmänhetens tillgång till badplatsen ska särskilt bevakas.



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

UB 3 Surhalsbukten, Barsviken

Barsviken ligger cirka 2 mil söder om centralorten Härnösand. I Barsviken finns ett fiskeläge med sjöbodar, kokhus och ett kapell som byggdes på 1600-1700-talen. Under 1960-talet började man bygga fritidsboenden inom området och idag finns det totalt cirka 30-40 stycken. Kommunen har som ambition att upprätta en detaljplan för Barsviken och del av Torrom för att kunna skydda områdets karaktär som fiskeläge.

Öster om Barsviken vid Surhalsbukten finns goda förutsättningar att planera för ytterligare 15-20 friliggande bostäder. Området ligger cirka 250 meter från stranden och utgörs av naturmark med berg i dagen. Marken sluttar söderut. Området omfattar cirka 10 hektar och Härnösands kommun och en privat aktör är markägare. Till området finns i dagsläget en skogsbilväg som kan iordningställas vid en exploatering.

Kommentar: Gemensam avloppslösning för bostäderna bör eftersträvas. Hänsyn ska tas till det rörliga friluftslivet, samt till natur- och kulturmiljö.

UC Kronholmen, Torsvik

Kronholmen och Torsvik har stora möjligheter att utvecklas till en stadsdel med inriktning mot ett miljöanpassat byggande, hållbara lösningar för teknisk försörjning, tillgänglighet och social gemenskap.

Området skulle kunna förtätas med flerfamiljshus och/eller radhus. Kollektivtrafiknära boende och handel är en viktig del i kommunens hållbara planering. Med boende och andra verksamheter blandat får vi också en tryggare miljö alla tider på dygnet. Kopplingen mot grönområden och mot vattnet bör förstärkas samt även gång- och cykelmöjligheter.

Kommunen har tagit fram visionsprogrammet ”Det nära livet – Kronholmen Torsvik (2009)” som visar hur området etappvis kan utvecklas med ett tidsperspektiv på 30 år. Vid en full utbyggnad bedöms det finnas möjlighet till cirka 600-800 nya bostäder, 20 000 kvadratmeter handel och 10 000 kvadratmeter kontor.

Kommentar: Området omfattas av Riksintresse kulturmiljö, centrala Härnösand. Bebyggelsekaraktär och gatustruktur ska bevaras.

UI 1 Saltvik Hamnleden, industri

Området är strategiskt beläget vid E4, Hamnleden och Härnösands hamn. Att lokalisera industriverksamhet till området är fördelaktigt i och med närheten till Saltviks industriområde. Det aktuella området har delvis använts av Trafikverket som upplag under byggandet av ny järnväg mellan Härnösand och Veda. Härnösands kommun och en privat aktör är markägare inom området. Området omfattar cirka 20 hektar.

Kommentar: Särskild hänsyn bör tas till fritidshus i närområdet, speciellt beträffande bullernivåer. Gällande skyddsavstånd till bebyggelse ska beaktas.



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

UI 2 Västra Saltvik, industri

Området är strategiskt beläget vid befintlig E4 samt en framtida Saltvikslänk. Anslutningen till Hamnleden, hamnen och Saltviks industriområde är därutöver god. Området utgörs i dag av naturmark. Härnösands kommun och två privata aktörer är markägare inom området. Området omfattar cirka 28 hektar.

Kommentar: Särskild hänsyn ska tas till stigsystem och det rörliga friluftslivet samt till bostadsbebyggelse i närområdet. Gällande skyddsavstånd till bebyggelse ska beaktas.

UV 1 Förbifart E4 Härnösand

Härnösands kommun har i december 2008 beslutat att reservera mark för en E4-förbifart väster om centralorten Härnösand och tätorten Älandsbro. Ett sådant läge innebär en 7-10 kilometer kortare vägsträcka mellan orter norr och söder om Härnösand. Framkomligheten längs befintlig E4 är i dag mindre god, då det flera gånger varje år blir stopp i trafiken vid Saltviksbacken. Med en ny sträckning av E4 kan farligt gods och tunga transporter på väg ledas utanför central bostadsbebyggelse. Ny bebyggelse ska inte uppföras inom den utpekade korridoren.

Kommentar: Hänsyn ska tas till den kulturhistoriskt intressanta Norrstigen samt till Kolera-kyrkogården. Risk för påverkan på avrinningsområdet till Bondsjön-Långsjön föreligger.

UV 2 Saltvikslänken

En förlängning av Hamnleden mot en planerad E4 väster om centralorten är nödvändig för utveckling av Saltviks industriområde och för hamnområdet. Farligt gods och tunga transporter kan på det sättet ledas mot hamnen via Hamnleden i stället för genom central bostadsbebyggelse.

Ny bebyggelse ska inte uppföras inom den utpekade korridoren.

Kommentar. Risk för påverkan på avrinningsområdet till Bondsjön-Långsjön föreligger.



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

UJ 1 Ådalsbanan söderut

Befintlig järnvägssträckning mellan Härnösand och Sundsvall är en besvärande flaskhals i järnvägssystemet mellan Stockholm och Umeå. Hastighetsstandarden är låg och järnvägens sträckning är längre än motsvarande E4-sträckning. Trafikverket (före detta Banverket) har tagit fram en förstudie för en ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand. I mars 2010 beslutades att en järnvägsutredning ska genomföras. Av de studerade alternativen i förstudien ligger två korridorer (blå och röd) till grund för utredningen. Härnösands kommun reserverar mark för den röda korridoren, som bland annat

innebär en tunnel genom Gådeåberget. Ny bebyggelse ska inte uppföras inom den utpekade korridoren.

Kommentar: Korridoren berör Gådeåns vattensystem som är riksintresse för naturvård. Särskild hänsyn ska även tas till befintlig bebyggelse när det gäller buller, vibrationer och farligt gods.

UJ 2 Mörtsal godsterminal och hållplats för persontrafik

Utansjö industriområde är ett viktigt område för industrietableringar i kommunen. Mark reserveras för en godsterminal väster om trespårsstationen i Mörtsal. Vid Mörtsal finns även möjlighet till en hållplats för persontrafik. En sådan station skulle skapa möjligheter att utveckla upplevelseturismen i området, till exempel cykelturism i världsarvet Höga Kusten.

Kommentar: Möjligheten att ansluta med kollektivtrafik bör studeras.

21 Regler om markens användning

► Åter innehållsförteckning

Regler

är juridiskt bindande

Rekommendationer

fastställs i denna översiktsplan

Riktlinjer och policys

är fastlagda kommunala anvisningar



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

21.1 Detaljplan

Detaljplaner regleras av plan- och bygglagen (PBL). En detaljplan används i första hand inom tätbebyggda områden och reglerar vad som får och inte får göras inom ett markområde. Den styr hur marken får användas (till exempel för bostäder, handel, kontor, gata, park), byggnadsstorlek, byggnadshöjd och avstånd från byggnad till tomtgräns med mera. En detaljplan gäller till dess att den upphävs eller ersätts av en ny. För att bygglov ska kunna beviljas måste den planerade bebyggelsen stämma överens med bestämmelserna i detaljplanen.

Äldre planer som stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner gäller som detaljplaner.

Planerna ändras eller förnyas kontinuerligt allt eftersom det är aktuellt med förändrad markanvändning. Vid ansökan om bygglov inom detaljplanlagt område där planarbete pågår eller där detaljplanen ska förnyas, kan Samhällsnämnden besluta om anstånd med avgörandet tills dess att planarbetet avslutats.

21.2 Områdesbestämmelser

Enligt PBL 5 kap 16 § kan områdesbestämmelser användas inom begränsade områden utan detaljplan för att reglera mark- och vattenanvändning samt bebyggelsemiljöns egenskaper. Områdesbestämmelser används för att säkerställa att syftet med översiktsplanen uppnås eller att ett riksintresse tillgodoses.

21.3 Samlad bebyggelse

I PBL finns begreppet samlad bebyggelse. Samlad bebyggelse är en bebyggelsegrupp om 10-20 hus, där de bebyggda tomterna gränsar till varandra eller skiljs åt av väg eller parkmark. Begreppet används för landsbygden där det oftast inte finns detaljplaner eller områdesbestämmelser som reglerar byggandet. För områden inom samlad bebyggelse gäller de generella kraven beträffande bygglovsplikten.

(PBL 8 kap 4 §).

21.4 Områden utanför samlad bebyggelse

Enligt PBL 8 kap 4 § kan vissa lättnader i bygglovsplikten medges för bebyggda bostadsfastigheter som ligger utanför detaljplan och samlad bebyggelse (huvudsakligen landsbygd). I sådana områden får ombyggnader, mindre tillbyggnader och komplementbyggnader i omedelbar närhet till bostadshuset uppföras utan bygglov. Det som byggs får dock inte dominera över det tidigare byggnadsbeståndet på fastigheten. Av den anledningen ska därför kommunen alltid kontaktas innan ett bygge påbörjas.

20.5 Fördjupningar och tillägg



Foto: Härnösands kommuns webbredaktion

Då det krävs en ökad detaljeringsgrad inom ett visst geografiskt område kan en fördjupning av översiktsplanen (FÖP) upprättas. Områden där det kan vara lämpligt att arbeta med fördjupningar är stadsdelar, tätorter, kustområden och externhandel/verksamhetsområden, turistanläggningar och komplexa kulturlandskap.

Härnösands kommun har sedan tidigare två fördjupande översiktsplaner för Ådalsbanan (2002) och Mitthögskolan (1995). De är båda inarbetade i översiktsplanen och ska i fortsättningen endast hanteras som ett underlagsma-

terial. I de fall där översiktsplanens innehåll skiljer sig från innehållet i de fördjupande översiktsplanerna gäller översiktsplanen.

Till översiktsplanen kan kommunen göra tillägg som tar upp tematiska kommuntäckande frågor. Frågor som kan behandlas genom tematiska tillägg till översiktsplanen är till exempel vindkraft, förorenade områden och översvämningssområden. En fördjupning eller ett tillägg är delar av den kommunomfattande översiktsplanen och förfarandeprocessen är densamma som för den kommunomfattande översiktsplanen. Dialogen med medborgare och myndigheter är en viktig del.

Planerade dokument, program och policys

- Tematiskt tillägg Vindkraft
- Tematiskt tillägg Landsbygdsutveckling i strandnära lägen
- Förstudie Södra Sundet-Solumhamn
- Kulturmiljöprogram
- Gestaltungsprogram för centrala Härnösand
- Utvecklingsprogram för Vårdkasenområdet
- Lokal klimat- och sårbarhetsutredning
- Övergripande risk och sårbarhetsanalys
- Hastighetsplan
- Policy för strandskyddsdispenser
- Dagvattenpolicy

KARTOR

till

Härnösands kommuns Översiktsplan 2011 **Antagande**



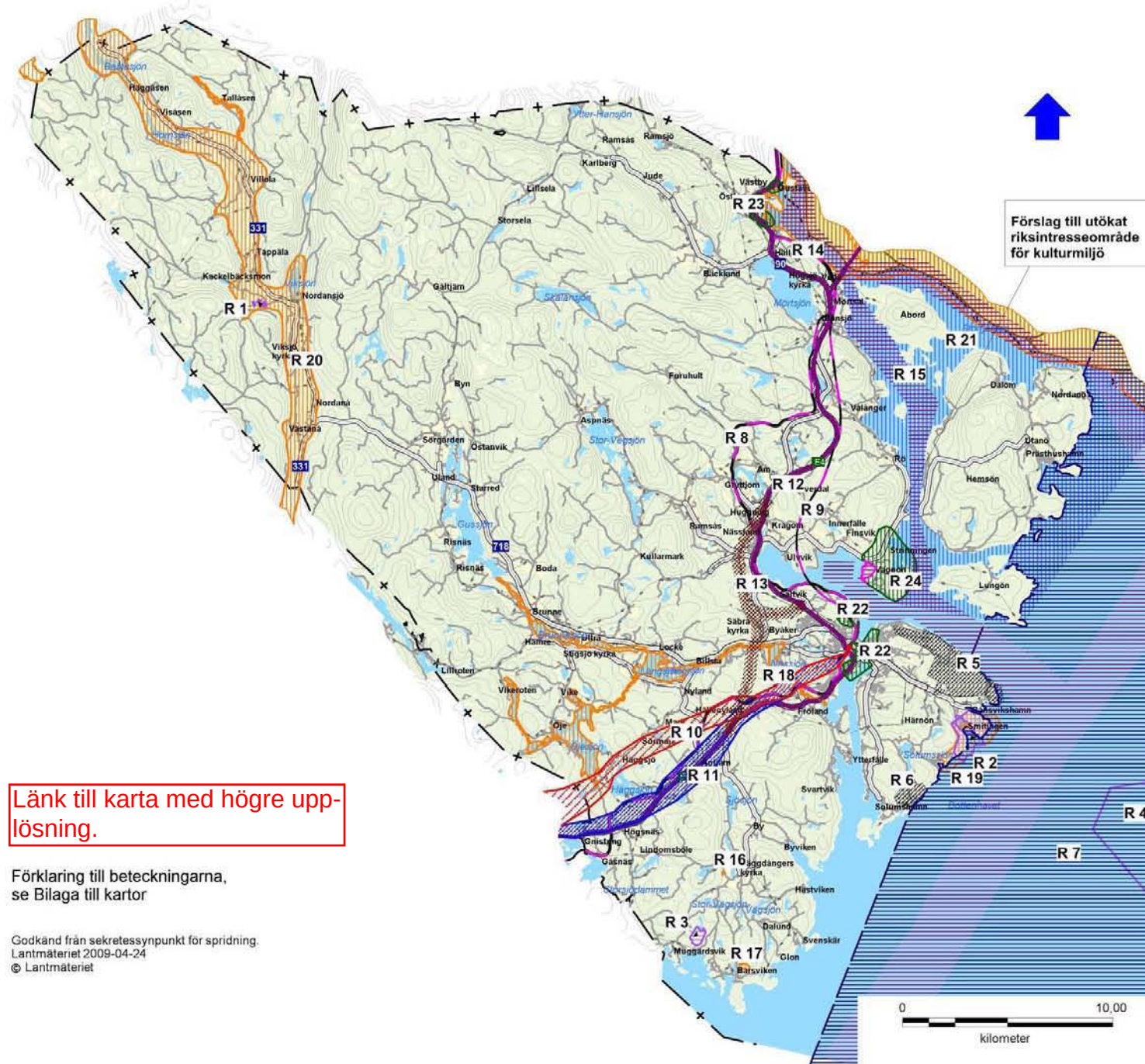
ÖVERSIKTSPLAN 2011 Riksintressen

► Åter till kapitel 6

Förslag till utökat
riksintresseområde
för kulturmiljö

Teckenförklaring

-  Bebyggelse
-  Industrimark
-  Öppen mark, parkmark
-  Skog
-  Vägnummer
- Riksintressen**
 -  Natura 2000
 -  Riksintresse för totalförsvaret
 -  Riksintresse för totalförsvaret Sjöövningsområde
 -  Riksintresse för järnväg
 -  Riksintresse för Europaväg 4 och riksväg 90
 -  Riksintresse för framtida järnvägsområde, rött alternativ
 -  Riksintresse för framtida järnvägsområde blått alternativ
 -  Riksintresse för framtida E4 förbifart
 -  Riksintresse för sjöfart
 -  Riksintresse för naturvård
 -  Riksintresse för yrkesfiske
 -  Riksintresse för kulturmiljö
 -  Riksintresse för obruten kust (Höga kusten)
 -  Riksintress för friluftsliv (Höga kusten)



Länk till karta med högre upp-
lösning.

Förklaring till beteckningarna,
se Bilaga till kartor

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24
© Lantmäteriet

ÖVERSIKTSPLAN 2011

Risk, sårbarhet och hälsa

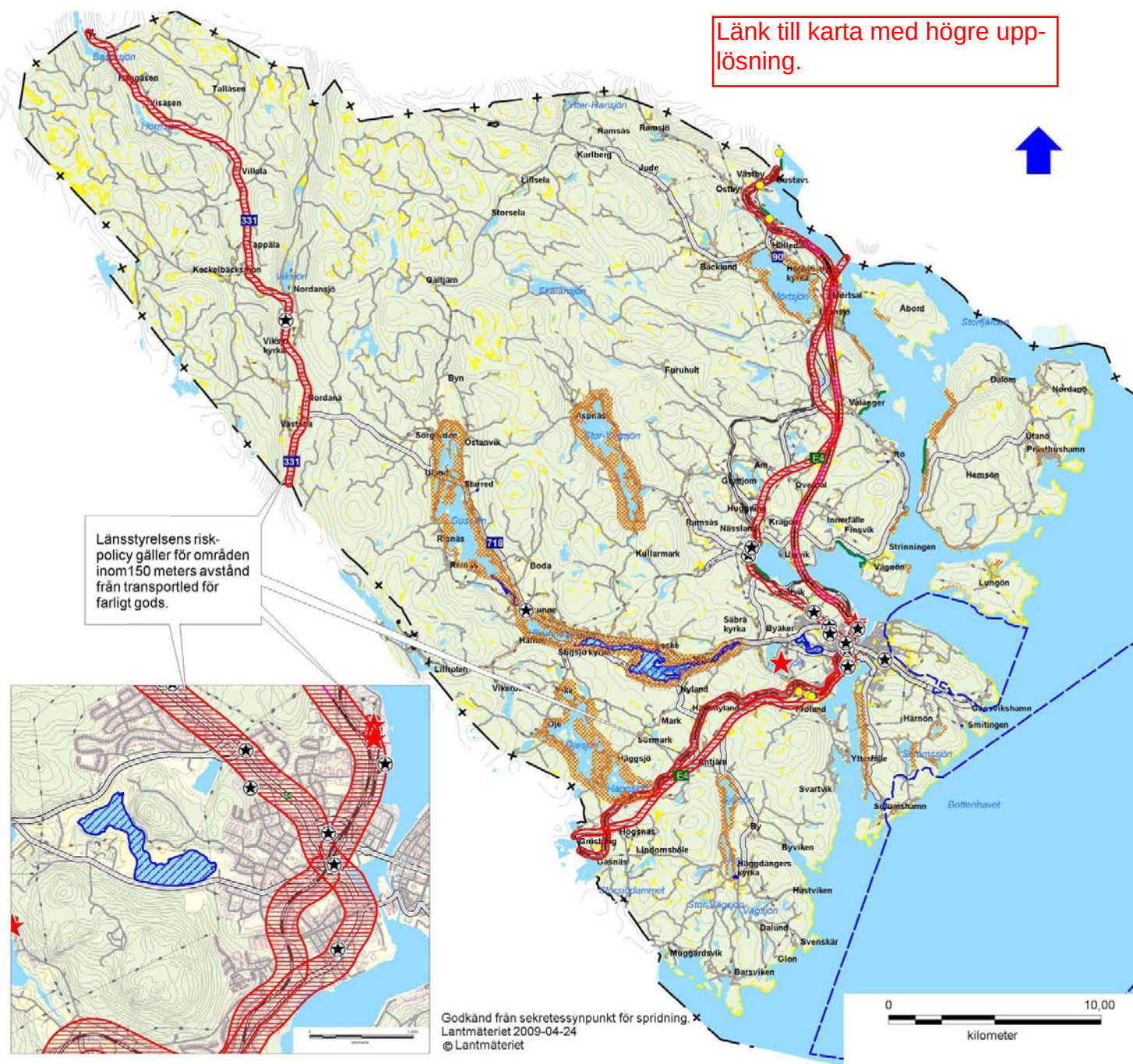
► Åter till kapitel 7

Teckenförklaring

-  Bebyggelse
-  Industrimark
-  Öppen mark, parkmark
-  Skog
-  Vägnummer

Potentiella riskområden

-  Primär transportled för farligt gods
-  Bondsjön-Långsjöns vattenskydds område
-  Totalförsvaret, påverkansområde
-  Sevesoanläggning
-  Bensinstation
-  Översiktlig geoteknisk undersökning genomförd
-  Förutsättningar för erosion
-  Område där ras och skred har skett



Länk till karta med högre upp-
lösning.



Länsstyrelsens risk-
policy gäller för områden
inom 150 meters avstånd
från transportled för
farligt gods.

Länk till karta med högre upplösning.



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Infrastruktur

► Åter till kapitel 10

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industrimark
- Öppen mark, parkmark
- Skog
- Vägnummer

Befintliga förhållanden

Riksentressen

- Europaväg 4 och Riksväg 90
- Järnväg
- Nytt riksentresse för järnväg

Busslinjer

- Linje 14 Solumhamn - Härnösand
- Linje 520 Häggdänger - Härnösand
- Linje 512 Öje - Härnösand
- Linje 518 Strinningen - Härnösand
- Linje 521 Kariberg/Hälledal - Härnösand
- Linje 517 Aspås - Ålandsbro
- Linje 513 Östanvik - Härnösand
- Linje 516 Ramsås
- Linje 511 Viksjö - Härnösand

Planerad ny infrastruktur

Gång- och cykelvägar

- Gang- och cykelväg
- Järnvägsområdet byggs om till gång- cykel- och rdväg

Vägar

- Reservat för ny E4

Järnväg

- Reservat för ny järnväg
- Industrispår

Biltrafik

- Pendelparkering

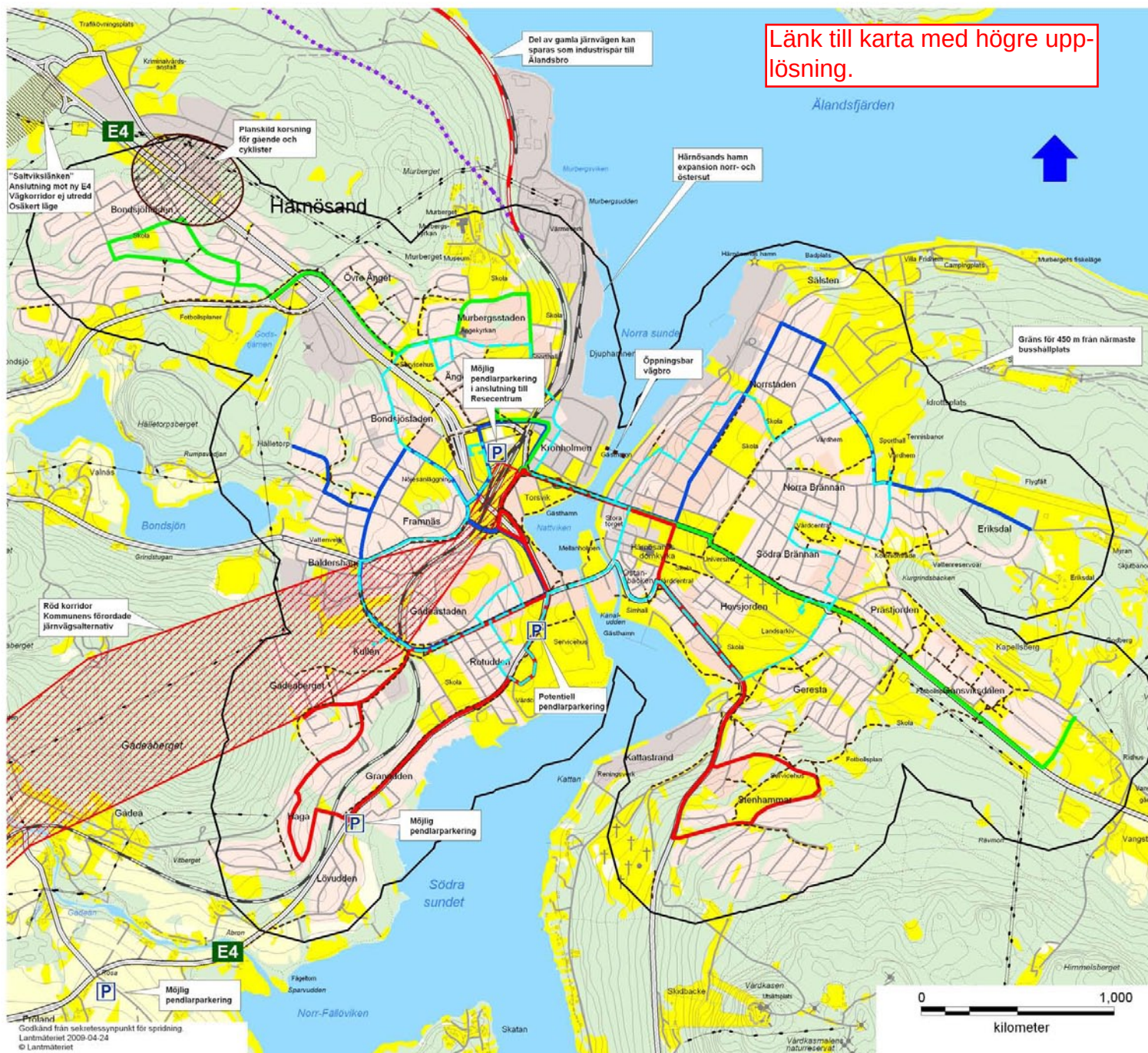


Nya gång- och cykelvägar (Statligt vägnät) Prioritetsordning

ID	Förslag
1	GC från Bondsjö till Byåker
2	GC från Byåker till Billstabro
3	GC från Ultra till Brunne
4	GC från Kappelsberg till Smittingens vägsål
5	GC från Nya kyrkogården till Solumhamn
6	GC från Frölund till Antjärn
7	GC passage under gamla järnvägsbron

GC = Gång- och cykelväg

Sundsvall- Härnösands
flygplats
Midlanda
3,4 mil söder Härnösands centrum



ÖVERSIKTSPLAN 2011

Infrastruktur

► Åter till kapitel 10

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industriområde
- Öppen mark, parkmark
- Skog
- E4 331 Vägnummer

Befintliga förhållanden

- Gång- och cykelvägar
- Separata gång- och cykelvägar

Järnväg

- Adalsbanans nya sträckning
- Järnväg

Vägar

- Europaväg 4

Busslinjer

- Linje 24
- Linje 58
- Linje 39
- Servicelinje "Plussbussen"

Övrigt

- Område 450 m från närmaste busshållplats

Planerad infrastruktur

Gång- och cykelväg

- Planskild korsning för gång- och cykelväg

Vägar

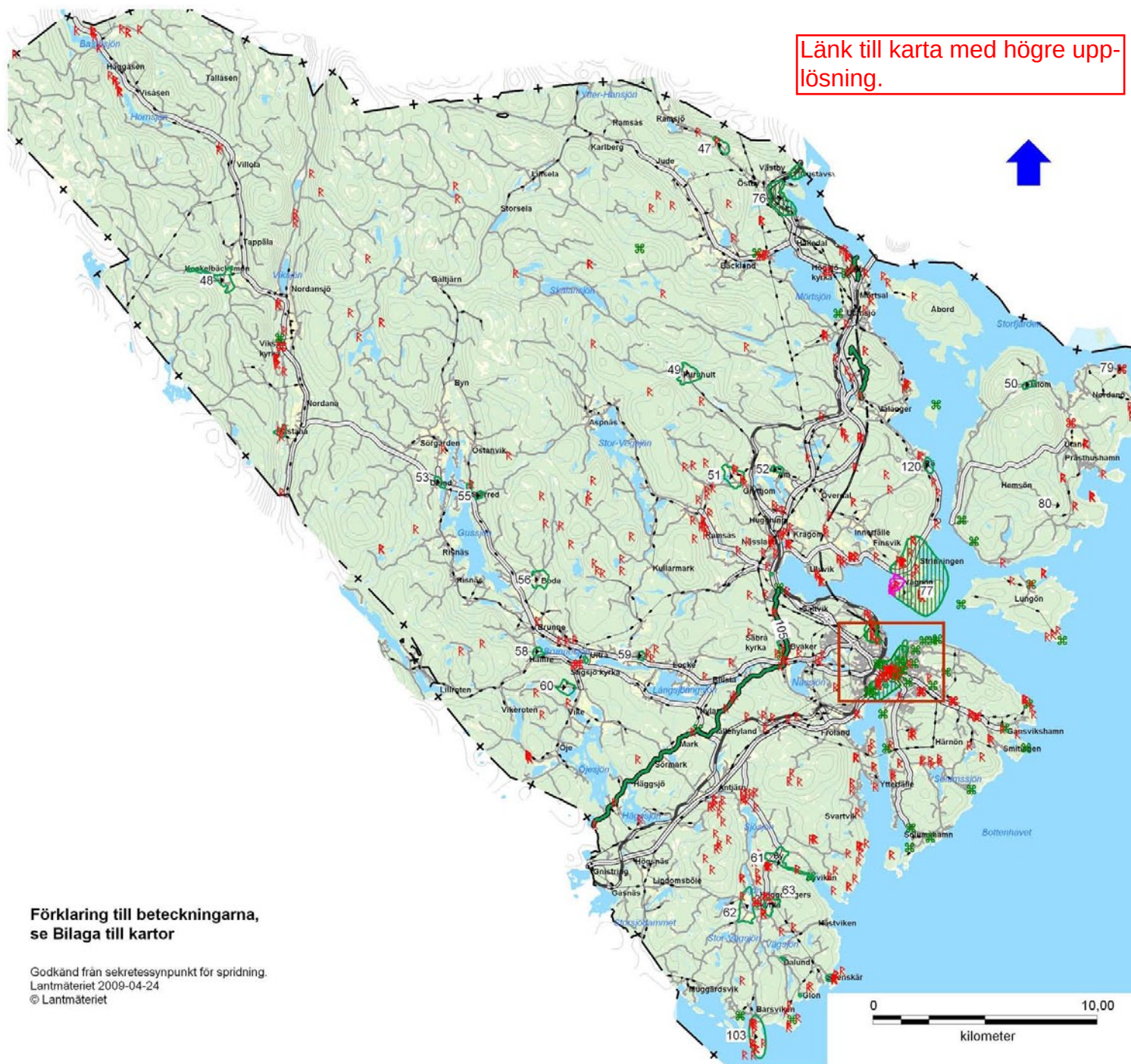
- Reservat för Saltvikslänken

Järnväg

- Reservat för ny järnväg
- Industrispar

Biltrafik

- Pendlarparkering



Länk till karta med högre upplösning.



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Kulturvärden

► Åter till kapitel 13

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industrimark
- Öppen mark, parkmark
- Skog
- E4 331 Vägnummer

Befintliga förhållanden

- Riksintresse**
 - Riksintresse för kulturmiljövård
- Lagskyddade fornlämningar**
 - Fast fornlämning

Intressanta kulturmiljöer

- Kulturmiljö
- Byggnadsminne eller kyrka

Norrstigen

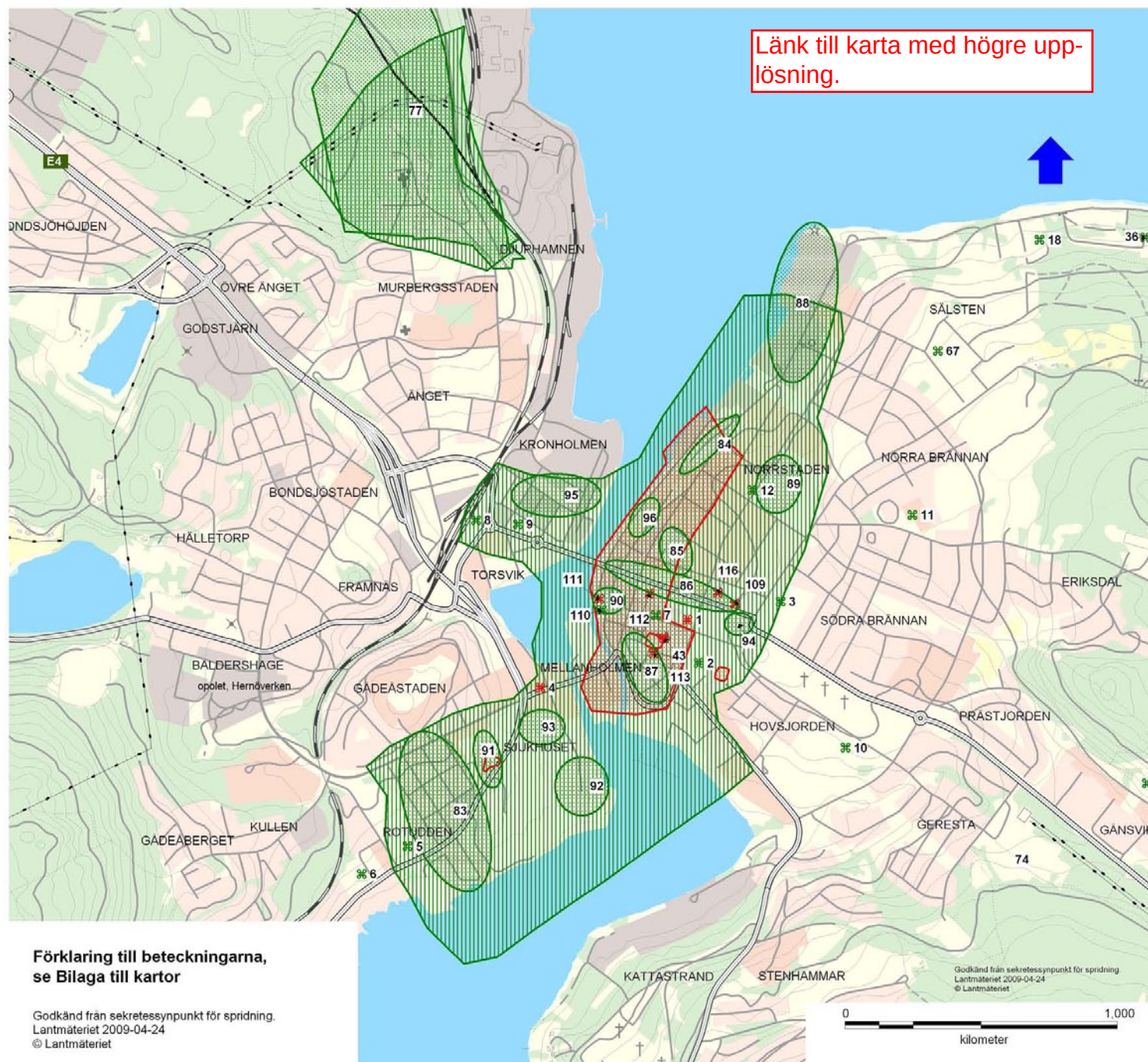
- Område med stort kulturmiljövärde

Planerat område för kulturmiljö

- Kulturmiljö
- Förslag till utökat riksintresse

Förklaring till beteckningarna,
se Bilaga till kartor

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmateriet 2009-04-24
© Lantmateriet



ÖVERSIKTSPLAN 2011

Kulturvärden

► [Åter till kapitel 13](#)

Teckenförklaring

-  Bebyggelse
-  Industrimark
-  Öppen mark, parkmark
-  Skog
-  Vägnummer

Befintliga förhållanden

- Riksintresse**
-  Riksintresse för kulturmiljövård

Intressanta kulturminnen

-  Kulturmiljö
-  Byggnadsminne eller kyrka
-  Område med stort kulturmiljövärde
-  Fornlämningsområde

Förklaring till beteckningarna,
se Bilaga till kartor

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24
© Lantmäteriet

ÖVERSIKTSPLAN 2011 Miljö

► Åter till kapitel 14

Länk till karta med högre upp-
lösning.

Högsta riskklass enl MIFO
Ramviks Industriområde
Sågverk och hyvleri med blånads-
skydd. Nedlagt 1987

Högsta riskklass gällande bransch-
inklassning
Utansjö sulfatfabrik. Massa- och
pappersindustri. Nedlagt 2008

Högsta riskklass enl MIFO
Åland deponi
Kommunal avfallsdeponi
samt industriavfall
1952 - 1973

Högsta riskklass enl MIFO
Myran
Kommunal avfallsdeponi
samt industriavfall
1952 - 1973

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24

© Lantmäteriet

Teckenförklaring

-  Bebyggelse
-  Industrimark
-  Öppen mark, parkmark
-  Skog
-  Vägnummer

Befintliga förhållanden

-  Potentiellt förorenat område
Branschklassade alternativt
riskklassade enligt MIFO
(Naturvårdsverket)

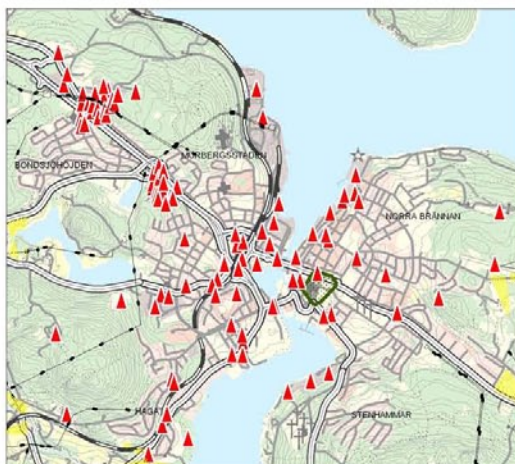
MIFO = Metodik för inventering av
förorenade områden

Markradon

-  Högrisk
-  Mellanrisk

0 10,00
kilometer

Härnösands tätort

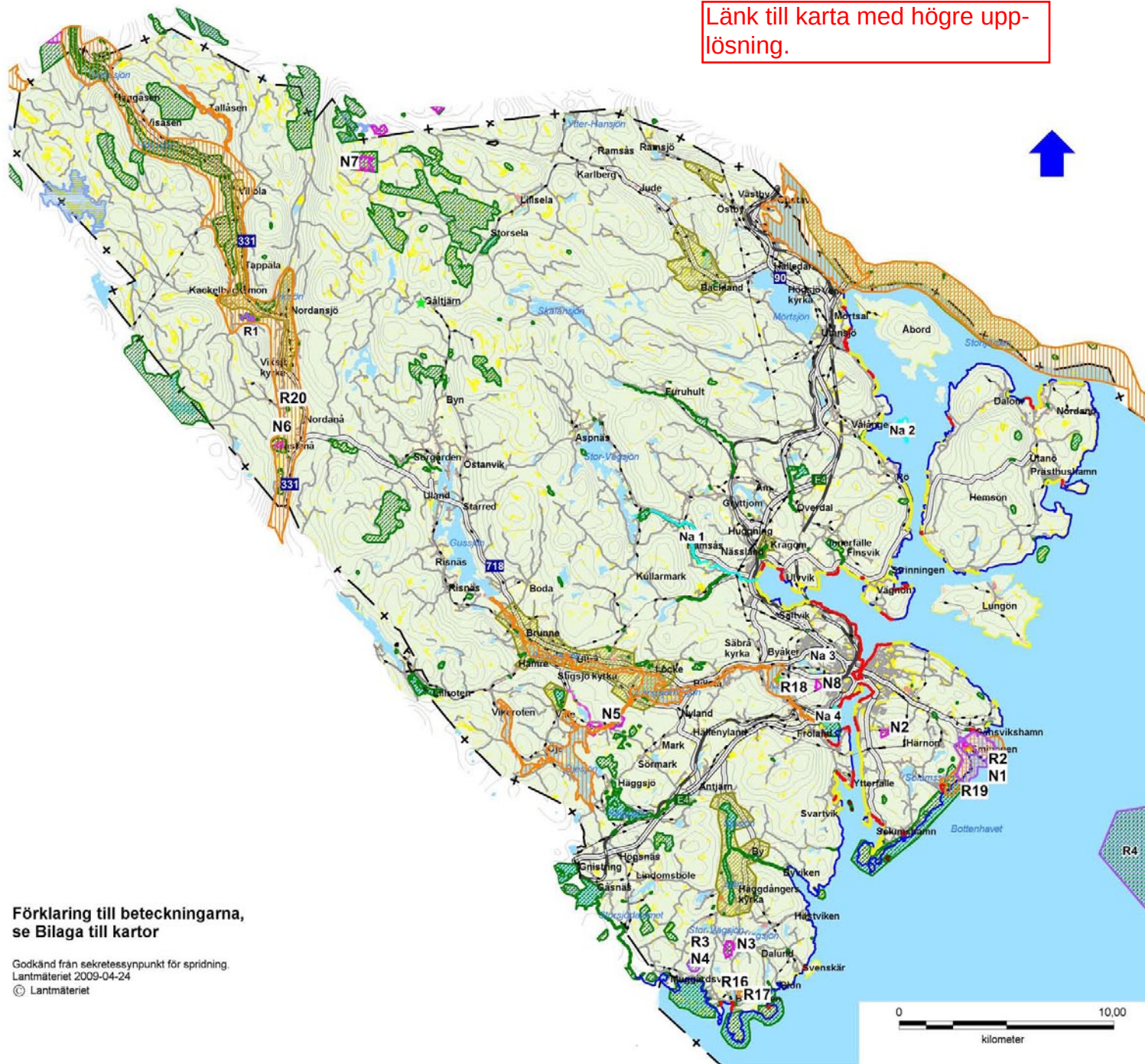


Länk till karta med högre upplösning.



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Naturvård

► Åter till kapitel 15



Förklaring till beteckningarna, se Bilaga till kartor

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24
© Lantmäteriet

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industrimark
- Öppen mark, parkmark
- Skog
- Vägnummer

Riksintresse

- Natura 2000
- Riksintresse för naturvård

Värdefull natur

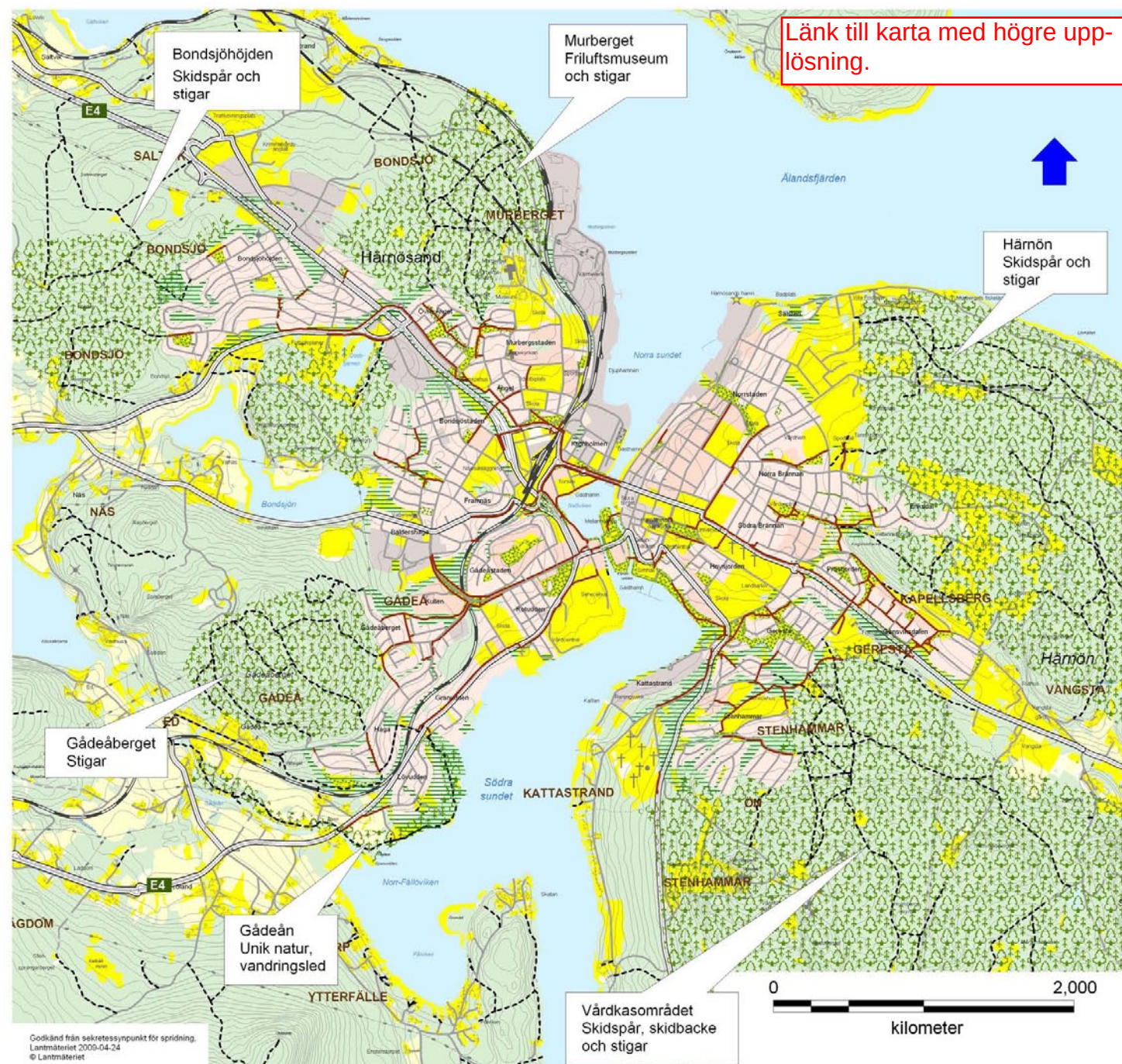
- Naturminne
- Naturreservat
- Naturvårdsobjekt
- Ängs- och betesmarker
- Våtmarker
- Djur- och växtskyddsområde
- Bevarande av odlingslandskap
- Artrika vägkanter
- Kommunalt naturvårdsprojekt

Kustinventering (Länsstyrelsen)

- ### Påverkansgrad
- Stark
 - Tydlig
 - Mindre

ÖVERSIKTSPLAN 2011 Grönstruktur

► [Åter till kapitel 16](#)

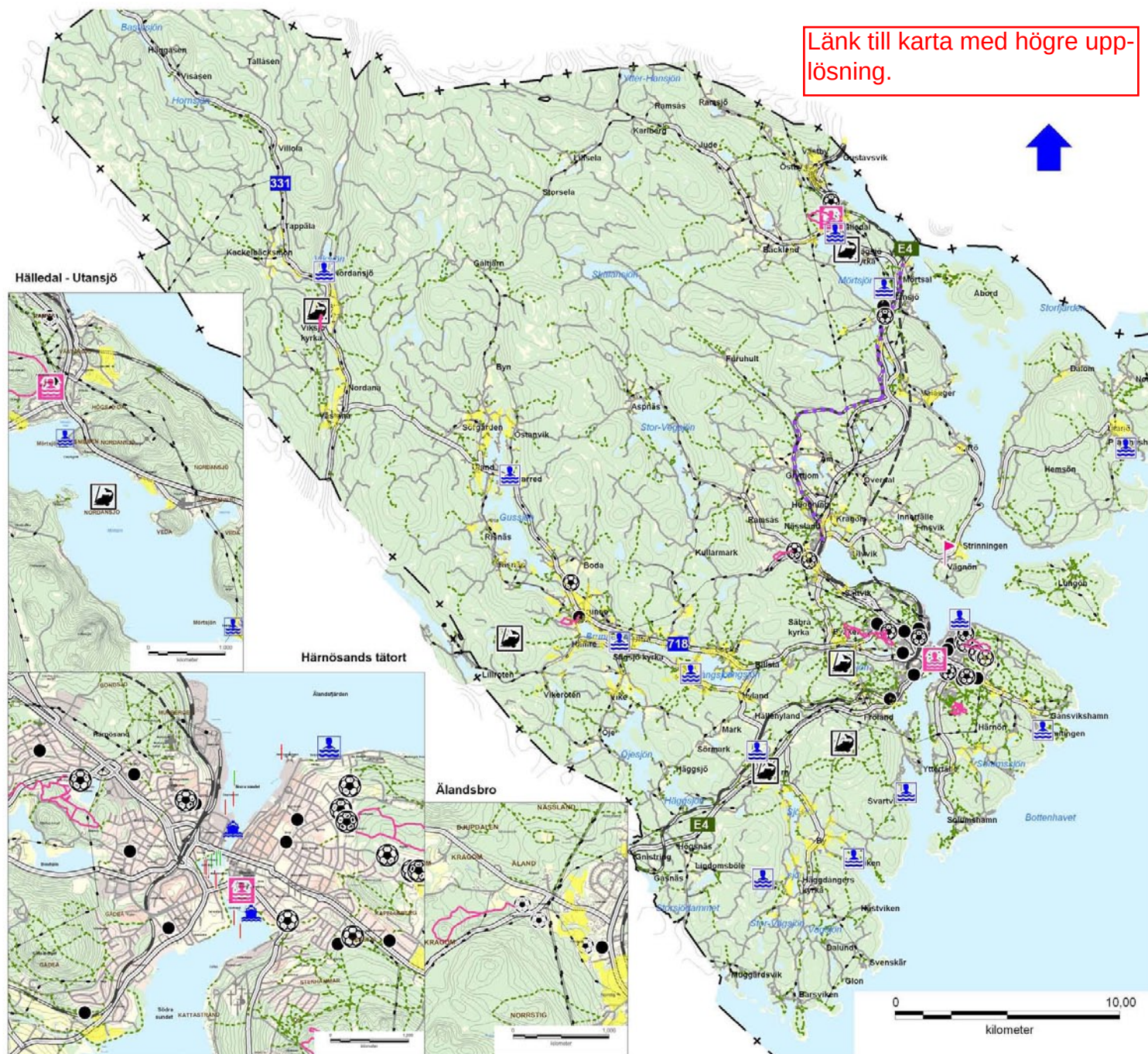


Teckenförklaring

-  Bebyggelse
-  Industrimark
-  Öppen mark, parkmark
-  Skog
-  Vägnummer

Befintliga förhållanden

-  Tätortsnära skog och strövmråde
-  Parkmark
-  Naturmark
-  Gång- och cykelväg
-  Stig



ÖVERSIKTSPLAN 2011

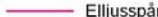
Friluftsliv och rekreation

► Åter till kapitel 17

Teckenförklaring

-  Bebyggelse
-  Industrimark
-  Öppen mark, parkmark
-  Skog
-  Vägnummer

Befintliga förhållanden

-  Elljusspår
-  Gång- och cykelbana eller stig
-  Fiske
-  Fotboll
-  Isbana
-  Badplats
-  Simhall
-  Färdelsprick
-  Färdelsprick
-  Småbåtshamn
-  Golfbana

Möjlig utveckling

-  Järnvägsområdet byggs om till gångcykel och ridväg

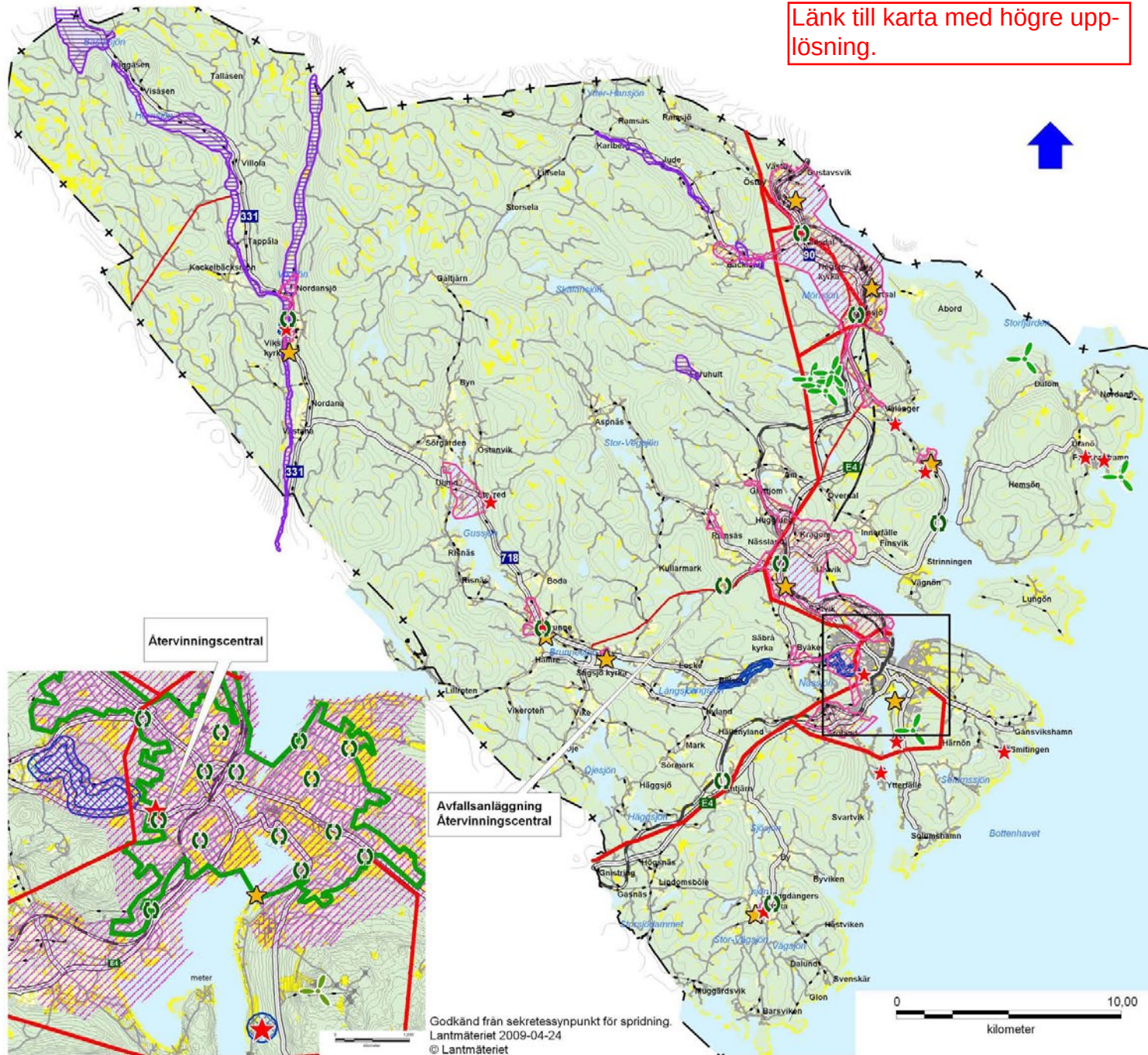
0 10,00
kilometer

Länk till karta med högre upplösning.



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Teknisk försörjning

► Åter till kapitel 19



Återvinningscentral

Avfallsanläggning
Återvinningscentral

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24
© Lantmäteriet

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industrimark
- Öppen mark, parkmark
- Skog

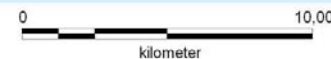
E4 331 Vägnummer

Befintliga förhållanden

- ★ Vattenverk som ger >10 m³/dygn eller försörjer > 50 personer
- ★ Avloppsreningsverk
- ✱ Vindkraftverk
- Vattenskyddsområde
- Grundvattenförande geotopområde
- Verksamhetsområde för vatten och avlopp
- Område med möjlighet till anslutning till fjärrvärme
- ⊞ Återvinningsstation

Kraftledningar

- 40 kV
- 130 kV
- 10 kV



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Mark- och vattenanvändning

► Åter till kapitel 20

Teckenförklaring

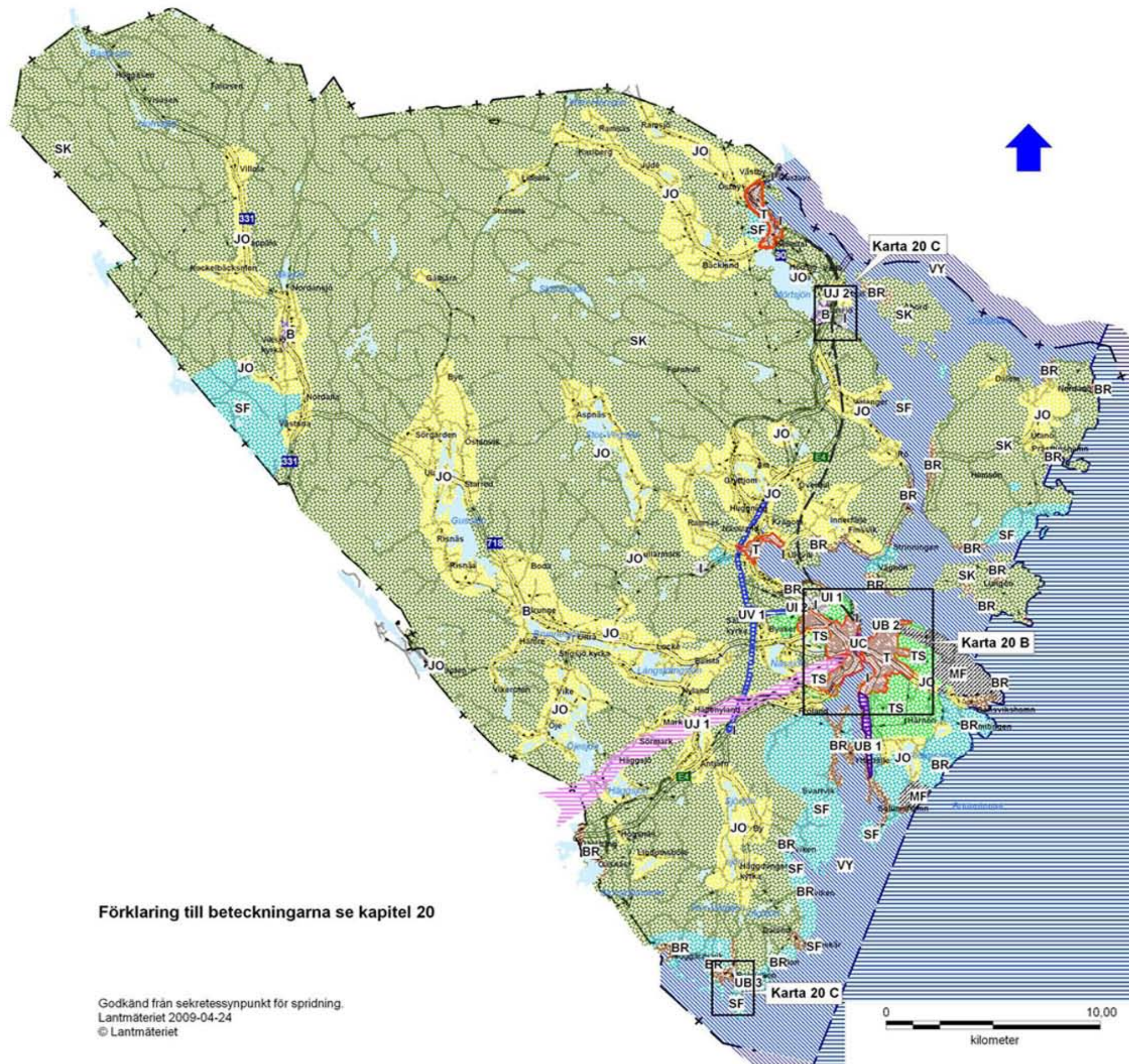
-  T Tätortsbebyggelse
-  B Bebyggelse utanför tätort
-  BR Bebyggelse och rekreation
-  JO Jordbruk och gles bebyggelse
-  SK Skogsbruk
-  SF Skogsområde för friluftsliv
-  TS Tätortsnära skog
-  I Industri och liknande anläggningar
-  MF Militärt övningsområde och friluftsliv
-  VM Vatten för militärt övningsområde
-  VY Vatten för yrkesfiske, sjöfart och friluftsliv

Utvecklingsområden

-  UB Bostäder
-  UC Centrumutveckling
-  UI Industri
-  UV Infrastruktur, väg
-  UJ Infrastruktur, järnväg

Förklaring till beteckningarna se kapitel 20

Godkänd från sekretesssynpunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24
© Lantmäteriet



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Mark- och vattenanvändning

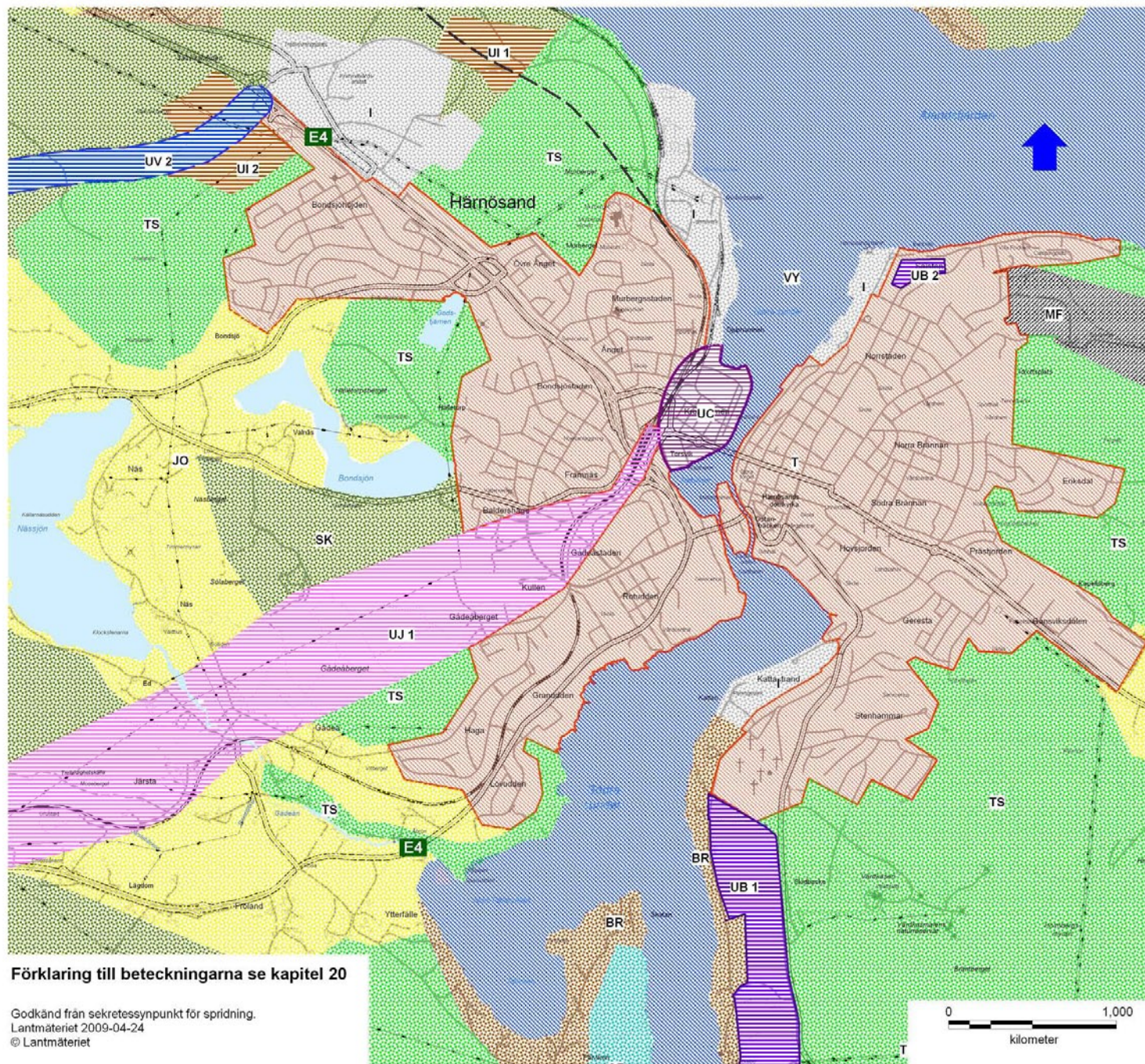
► Åter till kapitel 20

Teckenförklaring

-  T Tätortsbebyggelse
-  BR Bebyggelse och rekreation
-  JO Jordbruk och gles bebyggelse
-  SK Skogsbruk
-  SF Skogsområde för friluftsliv
-  TS Tätortsnära skog
-  I Industri och liknande anläggningar
-  MF Militärt övningsområde och friluftsliv
-  VY Vatten för yrkesfiske, sjöfart och friluftsliv

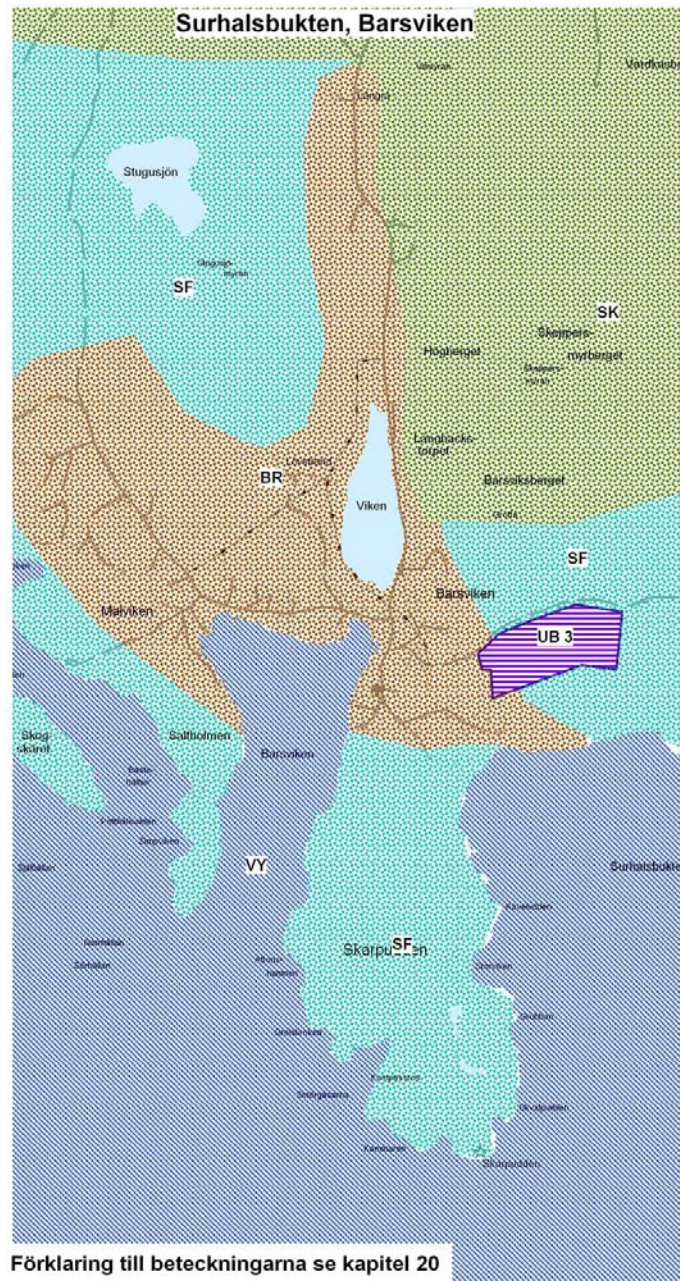
Utvecklingsområden

-  UB Bostäder
-  UC Centrumutveckling
-  UI Industri
-  UV Infrastruktur, väg
-  UJ Infrastruktur, järnväg



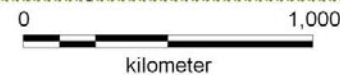
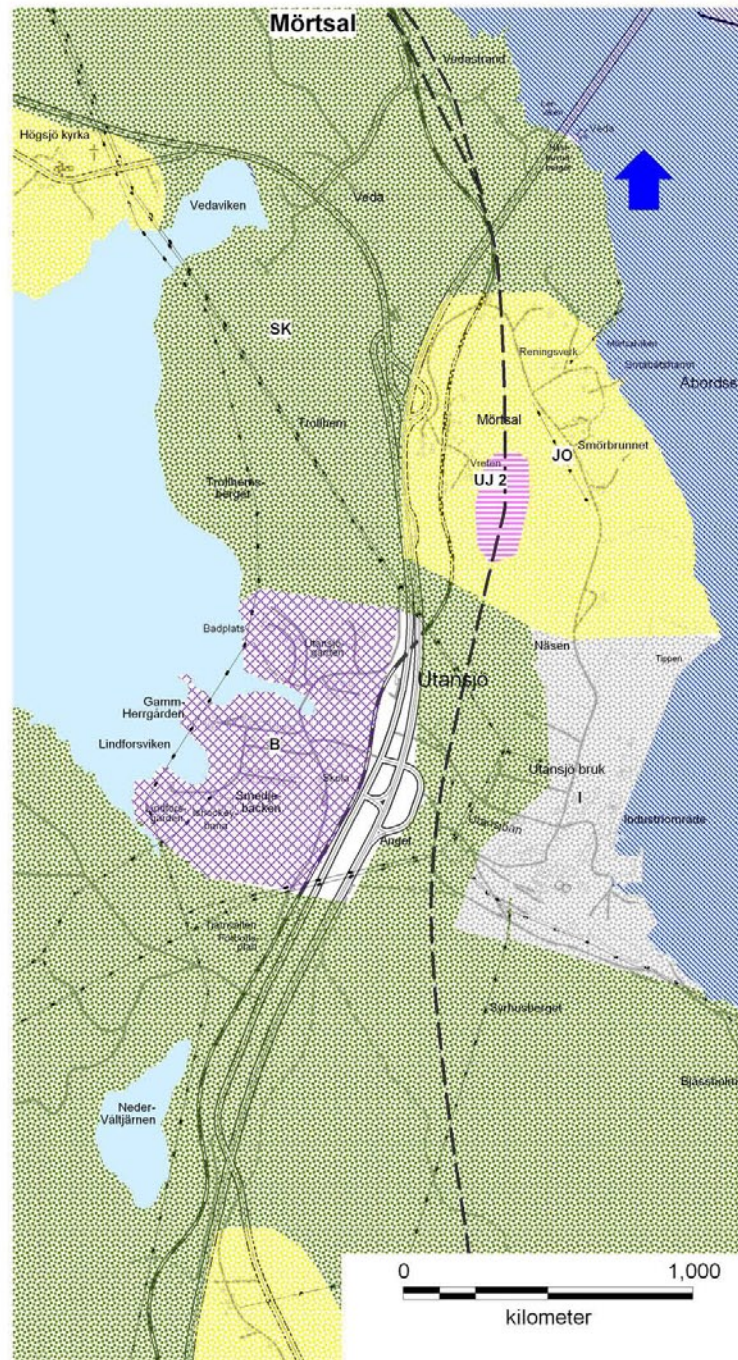
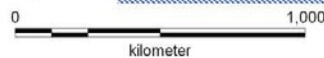
Förklaring till beteckningarna se kapitel 20

Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmateriet 2009-04-24
© Lantmateriet



Förklaring till beteckningarna se kapitel 20

Godkänd från sekretesspunkt för spridning.
Lantmäteriet 2009-04-24
© Lantmäteriet



ÖVERSIKTSPLAN 2011 Mark- och vattenanvändning

► [Åter till kapitel 20](#)

Teckenförklaring

-  B Bebyggelse utanför tätort
-  BR Bebyggelse och rekreation
-  JO Jordbruk och gles bebyggelse
-  SK Skogsbruk
-  SF Skogsområde för friluftsliv
-  I Industri och liknande anläggningar
-  VY Vatten för yrkesfiske, sjöfart och friluftsliv

Utvecklingsområden

-  UB Bostäder

Härnösands kommun
Kommunledningskontoret
871 80 Härnösand

Utställning av översiktsplan för Härnösands kommun

Ärende

Härnösands kommun har överlämnat ett förslag till kommunövergripande översiktsplan i samband med en utställning enligt 4 kapitlet 6 § Plan- och bygglagen (PBL). Länsstyrelsen har den 5 februari 2010 yttrat sig över en tidigare version av planförslaget.

Sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen redovisar en hög ambition att utveckla de befintliga goda kvalitéerna som finns i kommunen.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till kommunens webbaserade upplägg av översiktsplan. Den digitala formen kan innebära en långsiktig utvecklingsbar metod, som även kan underlätta en framtida sk "rullande" översiktsplanering, med aktualisering, fördjupningar och ökad detaljeringsgrad.

Kommunen har i planprocessen visat stor medvetenhet om vikten av att förankra översiktsplanen i en bred dialog med bl a medborgare, organisationer m m. Samråds- och utställningsförfarande väcker respekt och på så sätt är översiktsplanen visionära tyngd väl förankrad.

Översiktsplanens roll, utöver den visionära delen som är politiskt förankrad, är att utgöra underlag för andra myndigheters (regionala och centrala) beslut i tillståndsfrågor och överprövningar m m. Översiktsplanen ska också förmedla för medborgare, verksamhetsutövare m fl vad som gäller för ett specifikt mark- och vattenområde avseende riktlinjer för t ex bygglov. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen måste utvecklas därvidlag. Länsstyrelsen ser fram emot en fortsatt dialog i samband med det fortsatta översiktsplanarbetet.

Länsstyrelsen saknar således, trots kommunens digra "att-göra punkter-lista" (sammanställd på sid 29 i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB)) hur och på vilket sätt kommunen konkret ska genomföra översiktsplanens intentioner och vilka riktlinjer som gäller för kommunens mark- och vattenanvändning.

Länsstyrelsen måste därför hänskjuta stor del av granskningen till kommande fördjupade planprocesser eftersom kommunen inte tydligt visat, t ex vilka åtgärder som ska göras för utveckling och bevarande av den bebyggda miljön och hur riksintressen och gällande miljökvalitetsnormer (både luft och vatten) ska tillgodoses samt hur säkerhet och hälsa ska bevakas.

Länsstyrelsen uppmanar kommunen att ta fram en sammanställd karta över kommunens förslag på hur framtida mark- och vattenanvändning ska utvecklas i relation till nuvarande markanvändning samt allmänna intressen (3 och 4 kap miljöbalken (MB)) och befintliga områdesskydd enligt MB. Länsstyrelsen efterlyser även på en sammanställd karta på sk riskområden avseende säkerhet och hälsa och befintlig och framtida föreslagen mark- och vattenanvändning.

Utifrån ovan sammanställda kartor, ökar inte bara kommunens möjligheter att göra avvägningar, utarbeta riktlinjer, utan även Länsstyrelsens granskningsmöjligheter ökar. Översiktsplanen blir därmed också tydligare och mer tillgänglig för andra myndigheter och för medborgare.

Länsstyrelsen anser även att alla riksintressen som statliga verk redovisar tydligt ska framgå i översiktsplanens kartmaterial. Om kommunen har annat förslag t ex på borttagande av riksintresseområde, justering av gräns alternativt utökning av område eller förslag på annan sträckning av väg och järnväg ska detta framgå tydligt. Motiven till kommunens förslag på ändring ska redovisas i text och gärna på samma karta.

Formellt sett ska det framgå på vilket sätt gällande fördjupade översiktsplaner (FÖP) för Ådalsbanan respektive Mittuniversitetet gäller i relation till Översiktsplanen för kommunen.

Därtill tillkommer förutsättningar som detta granskningsyttrande redovisar. Länsstyrelsen vill även erinra om att yttrande i samrådsskedet daterat 5 februari 2010 fortfarande är aktuellt i kommunens fortsatta planering. Samrådsyttrandet innehåller en mängd information och kunskap som inte implementerats i översiktsplanen.

Länsstyrelsen vill också erinra om att översiktsplanens innebörd och konsekvenser ska kunna utläsas utan svårighet, vilket innebär att också ekonomiska och sociala konsekvenser bör belysas.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen ska enligt 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL) under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget.

Av yttrandet ska det framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 MB,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och

5. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Granskningsyttrandet ska enligt 4 kapitlet 2 § PBL fogas till översiktsplanen och den antagna översiktsplanen ska sedan spridas till alla dem som har väsentligt intresse av den eller som använder planen som beslutsunderlag.

Eftersom översiktsplanen inte innehåller kommunens ställningstagande i enlighet med 4 kap 1 § PBL kvarstår, således Länsstyrelsens granskning till kommande planering och fördjupade planprocesser.

Här följer Länsstyrelsens yttrande på befintligt underlag som översiktsplanen idag utgör. Länsstyrelsen kan enligt 12 kap 1 § PBL pröva kommunens beslut att anta framtida detaljplaner om inte kommunen beaktar Länsstyrelsens erinringar avseende ovan nämnda fem grunder.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambition för regional utveckling där kommunen inom bl a kommunikationer, kollektivtrafik, bildande av naturreservat, samarbete mellan hamnar, friluftsliv och turism, eventuell planering av bergtäkter vill främja mellankommunal samverkan.

Kommunen hänvisar till kommande övergripande risk- och sårbarhetsanalys avseende Timrå kommuns förslag att ingå i det kommunala nätet för vattenförsörjning. Länsstyrelsen anser att grundvattentäkter i Sundsvall och Timrå kommuner bör utgöra ett alternativ i kommunens fortsatta utredning av frågan.

Riksintressen

En av översiktsplanens uppgifter är att redovisa värden som är av riksintresse och hur dessa värden långsiktigt ska säkerställas. Kommunen ska samtidigt bedöma planens eventuella påverkan på värdena i riksintresset. Kommunen anger i bilaga 1 "Strategisk miljökonsekvensbeskrivning" att värden i riksintressen inte får påtagligt skadas. Länsstyrelsen saknar dock en beskrivning av värdena i riksintresset och hur dessa påverkas av översiktsplanen. Det går därför inte att utläsa var kommunen och Länsstyrelsen är eniga respektive oeniga om avgränsningar för riksintressena.

Kommunen ska således i framtida fördjupningsarbeten förtydliga sina avvägningar och ställningstaganden och upprätta tydliga konsekvensbeskrivningar. Där Länsstyrelsen inte delar kommunens uppfattning om justeringar av avgränsning alternativt påverkan på värdena fortsätter den avgränsning att gälla som föreligger idag utan justering. Länsstyrelsen förutsätter att kommunen inte vidtar någon åtgärd som påtagligt skadar riksintressevärden eller delar av sådana utan att samråda med Länsstyrelsen. I annat fall kan Länsstyrelsen komma att ingripa med stöd av 12 kap PBL.

Riksintresse kommunikationer enligt 3 kap 8 § MB

Vägar och järnvägar

Avsnittet om riksintresse kommunikationer (kap 5) måste kompletteras både när det gäller väg och järnväg. Både de eventuellt framtida delarna av Ådalsbanan och en eventuell förbifart Härnösand av E4 är redan utpekade som riksintresse för framtida järnväg eller väg av Trafikverket i beslut den 2 juli 2010. Dessa objekt bör därför kompletteras i text och på karta. Vad gäller Ådalsbanan ska båda korridorerna (röd och blå enligt förstudie) redovisas som riksintressen för framtida järnväg. Därav följer att utvecklingsområde B6 för bostäder, Norra Sjösjön, kan behöva justeras i sin norra del med hänsyn till riksintressekorridor för framtida järnväg (Alternativ blå enligt genomförd förstudie.)

Luftfart

Det bör framgå i översiktsplanen att både Kramfors-Sollefteå och Sundsvall-Härnösands flygplatser är av riksintresse för luftfarten. Detta innebär att flygplatserna ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utnyttjandet av anläggningarna.

Flygplatserna är inte belägna inom kommunen, men delar av kommunen ingår i de MSA-påverkade ytorna (Minimum Sector Altitude) vilket är ytor som ingår i inflygningszonen. Det bör framgå av översiktsplanen att de MSA-påverkade ytorna består av cirklar med radien 55 km, som utgår från flygplatsernas landningshjälpmedel.

Sjöfart

Farlederna 661 A, 661B, 663, 6633 samt även etablerat sjötrafikstråk längs kusten är utpekade som riksintresse för sjöfarten. Stora delar av kommunens vattenområde är således av riksintresse för sjöfart. Länsstyrelsen bilägger Sjöfartsverkets yttrande, daterat den 30 september 2010, i sin helhet i detta yttrande, där framgår länkar till beslut och karttjänst.

Kommunen ska beakta riksintresset och samråd ska ske med Sjöfartsverket när kommunens planer berör sjöfartens transportleder och hamnterminaler, inklusive dess anslutning till landbaserad infrastruktur, bildande av naturreservat, utökning av hamn, broar i område med etablerad sjötrafikstråk, strandnära anläggningar som bostadsområden, industri och övrig bebyggelse.

Riksintresse Totalförsvaret enligt 3 kap 9 § MB

Länsstyrelsen anser att utvecklingsområdena för bostäder B3, Kusthöjden, och B5, Skärsviken, står i direkt konflikt med riksintresset för totalförsvaret. Det framgår av rubricerad lagstiftning att mark- och vattenområden, som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen.

Riksintresse kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § MB

Vad gäller riksintresseområde för kulturmiljövården framgår det av översiktsplanen att särskild hänsyn ska tas när ny bebyggelse byggs samt annan markanvändning planeras. Platsernas karaktär ska bevaras samtidigt som det ska finnas möjligheter till vidareutveckling. Länsstyrelsen anser att det är en bra utgångspunkt.

Översiktsplanen redovisar dock inte hur riksintresseområdena ska bevaras och utvecklas eller hur värdena i riksintresset ska tillgodoseas. Länsstyrelsen kan således inte ta ställning till översiktsplanen i detta avseende.

Kommunens förslag att utöka riksintresseområde för Kulturmiljövården på Vagnön

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslaget, men anser att kommunens förslag bör motiveras ytterligare. Om kommunen anser att miljön kring fornminnena i sig bör skyddas, föreslår Länsstyrelsen att kommunen upprättar en områdesbestämelse med inriktning på bevarande. Gränsen för befintligt riksintresseområde är inte bestämd, vilket bl a innebär att allt som sker i anslutning till området inte får påtagligt skada värdena i riksintresset.

Riksintresse naturvård enligt 3 kap 6 § MB

Riksintresse naturvård föreligger för Gådeåns vattensystem. Kommunens förslag på utvecklingsområde för bostäder B9, Brunne, berör riksintresset. Värdena i riksintresset ska kommunen i den fortsatta planeringen beskriva samt hur dessa värden påverkas. Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) bör även kompletteras.

Miljökvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap miljöbalken

Enligt 5 kapitlet 3 § miljöbalken ska kommuner och myndigheter iaktta miljökvalitetsnormer vid planläggning och enligt 4 kapitlet 1 § PBL ska översiktsplanen redovisa hur kommunen avser följa gällande miljökvalitetsnormer.

MKN för vatten

Vattenmyndigheten Bottenviken har fastställt MKN för yt- och grundvattenförekomster. Då översiktsplanen saknar redovisning av om MKN kan komma att överskridas i kommande planering går det inte att avgöra om förslaget kan medverka till att en MKN enligt 5 kap MB inte följs. MKN måste beaktas i de fall en plan kan bidra till att tillståndet i en vattenförekomst försämrats.

I översiktsplanen anges att "Härnösands kommun kommer aktivt, och i samråd med Länsstyrelsen, att arbeta i enlighet med en åtgärdsplan som fastställts av Vattenmyndigheten. Vid all typ av planering och planläggning ska MKN iaktas. Dessutom kommer frågorna att beaktas vid den operativa tillsynen". Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ställningstagande men påpekar att MKN berör allt vatten i kommunen och bör inte enbart beskrivas under rubriken Teknisk försörjning.

Hälsa och säkerhet

Kommunen har ett övergripande ansvar för att skapa ett robust och långsiktigt hållbart samhälle där hänsyn ska tas till människors hälsa och säkerhet.

Vattenförsörjning

Länsstyrelsen anser att kommunen snarast behöver redovisa reservvattentäkt. Kommunen bör utnyttja den inventering av områden med goda grundvattentillgångar i enlighet med Statens Geologiska undersökning (SGU) yttrande och ta fram ett lämpligt skydd i planläggningen av markanvändningen. Länsstyrelsen anser även i likhet med SGU att kommunen bör utarbeta en vattenförsörjningsplan. Länsstyrelsen bilägger detta yttrande SGU:s yttrande daterat den 28 oktober 2010.

Utvecklingsområde B9, Brunne, berör kommunens vattenskyddsområde, vilket bör beaktas i fortsatt planering.

Risker för ras och skred och höga vattenflöden

Länsstyrelsen anser i likhet med Statens Geotekniska Institut (SGI) att det är positivt att kommunen anger i ställningstagande att stabilitetsutredningar ska utföras där geologiska och topografiska förutsättningar kan finnas för otillfredsställande stabilitet. Länsstyrelsen hänvisar till *Översiktlig klimat- och sårbarhetsanalys – Naturolyckor*, daterad den 21 oktober 2010, som upprättats för Västernorrlands län, för det fortsatta arbetet.

Länsstyrelsen vill också informera om att det också nu är möjligt att följa utvecklingen i SMHI:s länsvisa klimatanalyser. Klimatscenerierna indikerar för de kommande 100 åren att det förväntas bl a ökad nederbörd som leder till ökade flöden, förhöjda nivåer i vattendrag, vilket kommunen bör beakta i ställningstagande vid anpassningsbehov för befintliga områden och bedömning av framtida markanvändning.

Buller och vibrationer från väg och järnväg

Kommunen har redovisat Riksdagens fastställda riktvärden för buller i översiktsplanen samt Boverkets råd. Kommunens översiktliga kartläggning av bullersituationen i kommunen bör naturligtvis utgöra grund för kommande utbyggnadsområden. Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om tillräcklig hänsyn tagits vid förslag till följande områden; B9, B1, B6, B7, B10 och B11.

Buller och vibrationer från sjöfarten och försvarets anläggningar

Bulleraspekter ska beaktas om kommunen planerar bostäder i närheten av farleder samt i områden som påverkas av buller från försvarets anläggningar.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kommunen anger att följande utvecklingsområden ska ingå i kommande tematis- ka tillägg till översiktsplanen: område B4 Fällövikens norra, område B5 Skärsvi- ken, B6 Norra Sjösjön, B7 Klappnäsösjön, Häggdånger, B8, Surhalsbukten, Bar- sviken, B9 Brunne, B10 R6, B11 Sanna Hemsön.

Länsstyrelsen har således inte granskat översiktsplanen avseende förenlighet med 7 kap 18 e § första stycket MB: Länsstyrelsen vill dock erinra om att kommande planering ska bl a redovisa särskilda skäl enligt 7 kap 18 § c MB.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Kommunen anger i MKB att de övergripande klimatstrategierna har varit ut- gångspunkt vid utpekande av utvecklingsområdena. Detta kan inte Länsstyrelsen se när kommunen redovisar listan över utvecklingsområden. Många förslag till utvecklingsområden har långa avstånd till service, skola och kollektivtrafik.

Närhet till kollektivtrafik bedöms inte i analysen, förutom för de områden som ligger långt ut på landsbygden. Där anges att en eventuell negativ påverkan kan uppstå på miljömål. Områden som ligger förhållandevis nära infrastruktur och service bedöms som fullgoda alternativ ur klimatsperspektiv, utan bedömning om det finns kollektivtrafik eller inte.

Länsstyrelsen anser att en sakkunnig bedömning behöver göras i MKB:n över vilka konsekvenser de föreslagna utvecklingsområdena får när det gäller hållbar- het och miljömålen. Denna ska ligga till grund för kommunens beslut om vilka områden som bör utvecklas. I vissa fall kan kommunen bedöma att andra mål vä- ger tyngre än miljömålen, men då bör det beslutet fattas utifrån ett korrekt under- lag.

Länsstyrelsen anser även att MKN för vatten ska belysas samt även hur värden i samtliga riksintressen påverkas av utvecklingsområdena.

Övrigt**Regional utvecklingsplan (RUP)**

Kommunen hänvisar i översiktsplanen till *Vision Västernorrland 2010*. Länssty- relsen vill informera om att denna RUP kommer att ersättas under 2011 med ett nytt visionsdokument.

Länsstyrelsen vill också förtydliga att många sektorsprogram som kommunen anger i kap 6 är framtagna i samverkan med kommunerna och överenskommerse- ler har ingåtts.

Trafik, buller och säkerhet

Kommunen bör ta hänsyn till att det ofta uppstår konflikter mellan randbebyggel- se av bostäder utmed vägarna och pendlingstrafik. De boende vill att hastigheterna

ska sänkas och de som ska ta sig till och från arbetet m m vill komma fram snabbt. Länsstyrelsen anser därför att nya bostäder bör förläggas längre från allmänna vägar med en gemensam anslutning ut på den allmänna vägen.

Byggnadsfritt avstånd på 12 meter från vägområdet gäller. Men avstånd mellan bostadshus och väg blir i de flesta fall längre eftersom bullerriktvärdena enligt Boverkets allmänna råd inte bör överskridas.

Jämställdhet

Härnösand kommun har på ett bra sätt redogjort för vad jämställdhet innebär, bl a att kvinnor och män skall ha makt att forma samhället och sina liv.

Härnösands kommun bör i det fortsatta arbetet med att integrera jämställdhet i planeringen dra nytta av erfarenheter från projektet "Tryggt och jämt" som Läns- styrelserna och Boverket drivit under 2008-2010. Sollefteå kommun har fram- gångsrikt deltagit i projektet. Härnösands kommun bör kunna ta del av de viktiga erfarenheterna som Sollefteå kommun har avseende jämställdhet i samhällsplane- ring.

Naturvård

Länsstyrelsen kan konstatera att utvecklingsområde B8 Surhalsbukten inte fanns med i samrådsversionen av översiktsplanen. Det omfattar ett oexploaterat kustav- snitt med klapperfält och hållmarkstallskog. Kuststräckan berörs av naturvårdsob- jektet 80130 vilket bör nämnas och beaktas i MKB:n. Området kallas Lerviksud- den-Skarpudden i kommunens naturvårdsprogram. Länsstyrelsen har även noterat att det dokument som det länkas till i översiktsplanen bara innehåller de 10 första sidorna av det 79-sidiga naturvårdsprogrammet.

Länsstyrelsen anser att andra typer av skydd än Natura 2000 och naturreservat såsom fågelskyddsområden, biotopskydd och naturvårdsavtal också bör nämnas i översiktsplanen. En länk kan gärna finnas till skogsstyrelsens "Skogens pärlor". I dagsläget finns 14 biotopskyddade skogsområden i kommunen.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen anser det värdefullt om kommunen också tar fram ett kulturmiljö- program som gäller hela kommunen så att även värden i bebyggelse och land- skapsstrukturer som finns utanför tätorten Härnösand kommer fram som underlag för kommande detaljplaner, bygglov- och tillståndsprövning. Detta behov exemp- lifieras i MKB. Här beskriver kommunen potentiella utvecklingsområden för bo- städer, handel, industri m m. Vissa av dessa områden, t ex Häggdånger, Skärsvi- ken, Sälsten är utpekade som värdefulla kulturmiljöer (enligt karta 14 A och B). Det är viktigt att kommunen har underlag som på ett bra sätt kan exemplifiera vad den särskilda hänsynen innebär just i dessa områden.

Riksintresse föreligger för bl a Härnösands stadskärna. Länsstyrelsen lovordar kommunens ambition att utarbeta ett kulturmiljöprogram som ska vara vägledan- de för framtida planeringen samt lovgivning. För att uppfylla intentionerna i över-

GRANSKNINGSYTTRANDE 9(9)

2010-11-12 Dnr 401-5214-10

siktsplanen är det viktigt att dessa dokument utarbetas i samarbete med Länsmuseum eller med annan antikvarisk kompetens.

Kommunen ska utöka skyltning och information för att göra kulturarvet tillgängligt. Länsstyrelsen anser det lovligt. Kommunen kan även förslagsvis informera fastighetsägare om riktlinjer för ombyggnad och renovering av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Härnösands innerstad är riksintresseområde och det är viktigt att det finns god vägledning för fastighetsägare som t ex vill tilläggsisolera eller byta fönster.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit chefen för sektionen för samhällsplanering Nina Loberg, samt företrädare för sakområdena provning och tillsyn, risker och krisberedskap, skydd och skötsel, näringsliv, kultur och välfärd, samt samhällsplanering.

Sten-Olov Altin
Länsråd

Åsa Björn
Planhandläggare
Tel: 0611 349288
E-post: asa.bjorn@lansstyrelsen.se

Bilagor: Yttranden från Sjöfartsverket och SGU.

Kopia till: Timrå och Sundsvalls kommuner,
Trafikverket Härnösand, Försvarmakten, Sjöfartsverket,
SGU, Socialstyrelsen, SGI, Fiskeriverket.

Kopia till: deltagande

YTTRANDE

1 (3)

Datum 2010-09-30	Vår beteckning 09-03414-7
Ert datum 2010-09-17	Ert beteckning

Länsstyrelsen Västernorrland
Avd. för näringsliv och samhällsbyggnad
Sektionen för samhällsplanering
871 86 HÄRNÖSAND

Länsstyrelsen Härnösand
Ink. 2010-10-07
Dnr. 401-5214-10

**Yttrande över utställningsförslag till översiktsplan för
Härnösands kommun****Inledning**

Sjöfartsverket har ansvar för tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet i svenska farleder och farvatten. Sjöfartsverket arbetar dessutom för hög transportkvalitet, god miljö, regional utveckling och ett jämställt transportsystem.

I Sjöfartsverkets uppdrag ingår att bevaka sjöfartens transportleder och hamnterminaler inklusive dess anslutningar till landbaserad infrastruktur.

Synpunkter

Sjöfartsverket har i skrivelse till Länsstyrelsen Västernorrland yttrat sig i ärendet och vidhåller vad som tidigare framförts. Med anledning av inkommande utställningsförslag till översiktsplanen framför Sjöfartsverket följande:

Trafikverket fattade i juli 2010 beslut om riksintressen för trafikslagets anläggningar. Detta innebär att Sjöfartsverkets tidigare utpekade riksintressen ersätts med nya riksintresseanspråk. Beslut med tillhörande PM och tabeller över anläggningar av riksintresse finns på Trafikverkets hemsida, <http://www.trafikverket.se/Foretag/Planera-och-utreda/Samhallsplanering/Riksintressen/>. En karttjänst med samtliga transportsektorns riksintressen finns på sidan <http://www.gislab.lst.se/trafik/>.

Av utpekandet framgår farled 661A, 661B, 663, 6633 samt även etablerat sjötrafiksstråk längs kusten som är utpekad som riksintresse för sjöfarten. Stora delar av kommunens vattenområde utpekade nu som riksintresse för sjöfart och därför anser Sjöfartsverket att redovisning av riksintresse för

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
601 78 Norrköping	Östra Promenaden 7	011-19 10 00	011-10 19 49	hlk@sjofartsverket.se

Datum
2010-09-30

Vår beteckning
09-03414-7

bl.a. kommunikation bör aktualiseras i enlighet med gällande bestämmelse samt översiktsplanen revideras och vid behov justeras. I planarbetet skall hänsyn tas så att planerade åtgärder ej inkräktar på sjöfarten eller försämrar sjöfartens framkomlighet, tillgänglighet eller säkerhet.

I förslaget till översiktsplanen framförs att bildandet av nya naturreservat samt utökning av de befintliga är ett av kommunens mål. Sjöfartsverket har inget att erinra mot eventuella framtida förslag om naturreservat, så länge detta ej påverkar framkomlighet och säkerhet samt farledernas tillgänglighet för sjöfarten eller möjligheterna att utföra service, underhåll och akut felavhjälpning på fyrar och andra sjösäkerhetsanordningar med tillhörande kringutrustning. Påpekas bör också att det i framtiden, till sjöfartens, miljöns och sjösäkerhetens fromma, kan krävas åtgärder utöver att bibehålla befintliga farleder och sjösäkerhetsanordningar. I takt med att säkerhetskrav och trafik utvecklas uppstår behov av att utföra nyanläggningar och andra åtgärder för sjöfartens framkomlighet och säkerhet. Sjöfartsverket föreslår därför att farledshållning och framtida förbättringsåtgärder anges som verksamhet undantagen från de allmänna reservatsföreskrifterna i framtida förslag till eventuella beslut om naturreservat.

Sjöfartsverket förutsätter att följande planområde också kommer att samrådats med verket när planerna bearbetats ytterligare och konkretiserats:

- Utveckling och utökning av Härnösands hamn
- Bro mellan fastlandet och Hemsön samt eventuella broar i område med etablerad sjötrafikstråk
- Vatten- och strandnära anläggningar samt bostads-, industri- och övriga bebyggelser
- Planer som innebär ändring av befintlig strand- eller kajlinje
- Eventuella bryggor eller små- och fritidsbåtshamnar
- Eventuella muddringar eller tippningar.

Sjöfartsverket framhåller att det kan uppstå en situation där bostäder i närheten till farleden påverkas av störningar från närpasserande sjötrafiken. Det bör övervägas om anpassning av bostäderna som eventuellt kommer att ligga mot farleden bör ske på ett sådant sätt att boendet inte kommer att störas av fartygstrafiken, vilket på sikt annars skulle kunna leda till klagomål och krav på inskränkningar för sjöfarten. Hänsyn bör också tas till att skydda strandområdet mot påkänningar och svall från passerande

Datum
2010-09-30

Vår beteckning
09-03414-7

sjötrafik. Brister i skyddet mot svall eller erosion skall inte kunna leda till krav på fartbegränsningar eller andra restriktioner för sjöfarten.

I planen framförs att ett arbete med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende vindkraft har påbörjats. Sjöfartsverket förutsätter att dessa planer kommer att samrådats med verket.

Det övergripande målet med utbyggnad av vindkraft kan härledas till att minska beroende och konsumtion av fossila bränslen. Kommersiell sjöfart är idag helt beroende av fossila bränslen för framdrivning, vilket gör att omvägar för sjöfarten leder till ökad miljöpåverkan. Även säkerhetsmässiga försämringar måste beaktas. Eventuella störningar på sjösäkerhetsanordningar såsom hinderljus som stör fyrljus etcetera måste också belysas i det kommande remissförfarandet. För mer information hänvisas kommunen till hemsidan <https://www.vindlov.se> där information om tillståndprocessen för vindkraftverk och vad en projektör bör tänka på vid havsbaserade och kustnära etableringar sammanställs.

Yttrande

Sjöfartsverket har utöver ovan anförda synpunkter intet övrigt att erinra mot den föreslagna översiktsplanen för Härnösands kommun, utan återkommer med mer detaljerade synpunkter när planerna i senare skede konkretiserats. Sjöfartsverket förutsätter vidare att eventuella planer för vindkraft kommer att samrådats i ett senare skede.

I handläggningen av detta ärende, som avgjorts av chefen för Infrastrukturavdelningen Tage Edvardsson har deltagit nautiske handläggaren vid Infrastrukturavdelningen Tomasz Krzyński, föredragande.


Tage Edvardsson


Tomasz Krzyński

Kopia med Sjöfartsverkets tidigare yttrande till:

Trafikverket
Ingela.Ohrling@trafikverket.se

Länsstyrelsen
Härnösand

Ink. 2010-10-29

Dnr. 401-5214-10

YTTRANDE

Vårt datum/Our date

2010-10-28

Ert datum/Your date

2010-09-17

Vår beteckning/Our reference

01-1473/2010

Er beteckning/Your reference

Länsstyrelsen Västernorrland
Att: Åsa Björn
871 86 HÄRNÖSAND

1(2)

Översiktsplan för Härnösands kommun 2010.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har genom remiss den 17 september 2010 erhållit rubricerat ärende för yttrande. I anledning härav får SGU framföra följande.

SGU ser positivt på att det av översiktsplanen framgår att kommunen tar ställning för att skydda kommunens grundvattenförekomster mot exploatering och att restriktivitet ska gälla i fråga om naturgrustäkter (kap. 20.4.1).

Det framgår även av planen att det i kommunen saknas ett naturligt alternativ som kan fungera som reservvattentäkt (kap. 7.4). Förutom att inrätta skyddsområden med långsiktigt skydd för befintliga vattentäkter, som kommunen planerar att göra, bör kommunen även utnyttja den inventering av områden med goda grundvattentillgångar som har gjorts och ta fram ett lämpligt skydd i planläggningen av markanvändningen (kap. 20.4.1) för värdefulla grundvattenförekomster. SGU förordar att en fördjupning av översiktsplanen görs i form av en vattenförsörjningsplan.

Det är bra att det framgår att större yt- och grundvattentäkter ska skyddas långsiktigt och att statusen för vattenförekomsterna inte försämrats (kap. 20.4.1), men i kapitlet "Miljö" (kap. 15) saknas hänvisning till miljökvalitetsmålet grundvatten av god kvalitet.

I samrådsredogörelsens förteckning över inkomna yttranden, s. 20, under rubriken "Radon" nämns att Strålskyddsmyndigheten påpekat att hänvisning bör finnas till myndigheten eftersom att myndigheten har ett generellt ansvar vad gäller tillhandahållande av information och utbildning inom kunskapsområdet radon. SGU vill dock i sammanhanget omtala att, vid sidan av

01-1473-2010
2010-10-28

Organisationsnr. 202100-2528

Huvudkontor / Head Office: Box 630 SE-731 25 Uppsala, Sweden Besök / Visit: Uppsala Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Culmborgsgatan 5A SE-113 81 Göteborg, Sweden Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Riksgatan 10 SE-121 50 Lund, Sweden Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Mineralinformationskontoret Skolgatan 11 SE-910 70 Malmö, Sweden Tel: +46 953 346 00 Fax: +46 953 316 00 E-mail: minko@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Bergslagens Bergslagen 30, uppg. 1 SE-111 64 Stockholm, Sweden Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Bergslagens Bergslagen 31 SE-912 32 Luleå, Sweden Tel: +46 920 21 79 00 Fax: +46 920 615 07 E-mail: munimperi@bergslagen.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Bergslagens Bergslagen 13 SE-791 71 Falun, Sweden Tel: +46 23 255 06 Fax: +46 23 640 63 E-mail: sgu@bergslagen.se
---	--	---	---	--	--	--

2010-10-28

2(2)

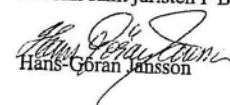
Strålskyddsmyndighetens generella ansvar, är SGU expertmyndighet, informatör och utbildare vad gäller kunskapsområdet *markradon*.

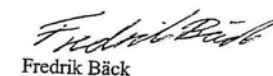
I övrigt anser SGU att de synpunkter som verket framförde i anledning av att samrådsversionen av planen remitterades nu har införlivats tillfredsställande i föreliggande utställningsversion.

SGU har inget i övrigt att tillägga beträffande den remitterade översiktsplanen.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad verksjurist.

I ärendets handläggning har deltagit statsgeologerna L. Tunemar, B-M Ek, J. Norrlin samt juristen F. Bäck (föredragande).


Hans-Göran Johansson


Fredrik Bäck

01-1473-2010
2010-10-28

Organisationsnr. 202100-2528

Huvudkontor / Head Office: Box 630 SE-731 25 Uppsala, Sweden Besök / Visit: Uppsala Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Culmborgsgatan 5A SE-113 81 Göteborg, Sweden Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Riksgatan 10 SE-121 50 Lund, Sweden Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Mineralinformationskontoret Skolgatan 11 SE-910 70 Malmö, Sweden Tel: +46 953 346 00 Fax: +46 953 316 00 E-mail: minko@sgu.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Bergslagens Bergslagen 30, uppg. 1 SE-111 64 Stockholm, Sweden Tel: +46 18 17 90 00 Fax: +46 18 17 92 10 E-mail: sgu@bergslagen.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Bergslagens Bergslagen 31 SE-912 32 Luleå, Sweden Tel: +46 920 21 79 00 Fax: +46 920 615 07 E-mail: munimperi@bergslagen.se	Filial / Regional Office: Besök / Visit: Bergslagens Bergslagen 13 SE-791 71 Falun, Sweden Tel: +46 23 255 06 Fax: +46 23 640 63 E-mail: sgu@bergslagen.se
---	--	---	---	---	--	--

Vill du lämna synpunkter på Härnösands kommuns Översiktsplan?
Gå in på www.harnosand.se/op

Kansli- och utvecklingschef

Agnetha Höglund Sjölander

Tel. 0611-34 89 33

agneta.hoglund-sjolander@harnosand.se

Bygg- och miljöchef

Birgitta Westerlind

Tel. 0611-34 81 08

birgitta.westerlind@harnosand.se

Översiktsplanen antagen av Härnösands kommunfullmäktige
2011-05-30 § 93, dnr KS 07/267.042



**Härnösands
kommun**